

Od 1. nov. dalje naročnina mesečno 80 din, za inozemstvo 50 din — nedeljska izdaja celoletno 96 din, za inozemstvo 120 din. Uredništvo: Kopitarjeva ul. 6/III. Tel. 40-01 do 40-05

SCLOVENE

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Cek. rač. Ljubljana št. 10.850 za naročnino in št. 10.349 za inserate. Uprava: Kopitarjeva ulica 6 Tel. 40-01 do 40-05 Podruž.: Maribor, Celje, Ptuj, Jesenice, Kranj, Novo mesto, Trbovlje.

Francija zopet v vrtincu

V zvezi z dogodki, ki se odigravajo na bojiščih in silijo obe vojskujoci se stranki do največjega napona vseh sil, da bi se vojska končala z zmago enega ali drugega partnerja, je tudi za Francijo napočil usoden trenutek, ki bi jo mogel na en ali drugi način zopet potegniti v vojni vihar, iz katerega je bila vržena po popolnem porazu svoje armade poleti lanskega leta. To bi bilo kaj fatalno za državo, ki je sklenila premirje zato, da bi zdravila strašne rane, katere ji je prizadel polom na bojišču, ki je bil v svojih zadnjih koreninah posledica npravnstvenega in političnega propadanja Francije pod liberalnimi režimi zadnjih štiridesetih let. Zato je maršal Petain, katerega je treba obdobju zaradi poguma, s katerim je prevzel odgovornost za usodo Francije v času njenega največjega ponižanja in razkroja, postavljen zdaj pred novo nalogo, ki ni nič manj težka, kakor je bila ona, ko je moral tako rekoč vzeti nase vse grehe Francije in podpisati premirje, ki obsoja Francijo na vlogo brezmočnega gledalca v sedanjih veliki svetovni drami.

Že koncem lanskega in začetkom letošnjega leta so se začeli majati temelji sklenjenega premirja z Nemčijo in Italijo, ko je zunanji minister v Petainovem kabinetu, Laval, padel pri maršalu v nemilost in je bil interniran na svojem posestvu v Chateldonu. Kmalu nato, 14. januarja 1941, je francoski poslanik pri nemški vladi, de Brinon, prinesel v Vichy zrel nemške vlade, naj bi Laval bil zopet prejet v vlado, ker sicer Nemčija ne bi mogla imeti potrebnega zaupanja v Petainov režim. Obenem je dopotoval v Vichy zastopnik nemške vlade v Parizu, znani Abetz, ki je dosegel, da je bil Laval osvobojen neprestovljivega pokoja in se podal v Pariz, kjer čaka na to, da bo od maršala Petaina zopet poklican v vlado, kakor to ustreza želji nemške vlade. Razlog, ki se navaja za tako odločitev, je ta, da je Laval najboljši porok zato, da se ustanovi čim tesnejše sodelovanje med Francijo in Nemčijo, potrebno za ustanovitev novega reda v Evropi. Kar se tiče stališča maršala Petaina v tem vprašanju, je Petain že na sestanku s Hitlerjem v Montoireu decembra lanskega leta izjavil, da je pripravljen storiti vse, kar bi pospeševalo nujno potrebno sodelovanje med nemško državo in Francijo, da pa vztraja na nekaterih temeljnih točkah svojega preporoditvenega programa, ki je v zunanje-političnem pogledu ta, da Francija v sedanjem evropskem konfliktu sodeluje z Nemčijo kot popolnoma nevtralnemu država, da bi se dosegel mir, ki bi naj med drugim tudi likvidiral tako zvano dedno sovraštvo med francoskim in nemškim narodom, ki je bilo vzrok že tolikim vojskam v Evropi. V vojski pa Francija tudi indirektno ne bo sodelovala!

Toda vojni in diplomatski dogodki v Evropi so se po tem sestanku razvijali tako, da nemška vlada misli, da s tem stališčem maršala Petaina ne more biti zadovoljna, in ko je maršal letos odslavljal iz svoje vlade Laval, je sklenilo vodstvo nemške države, da se bolj poudari svoje stališče, po katerem smatra, da je odstavitve Laval bil znak, da maršal Petain sodelovanje z Nemčijo razume bistveno drugače, kakor si ga predstavlja Nemčija. Sicer je Petain poslal k Hitlerju admirala Darlana s pismom, v katerem maršal zopet poudarja svojo pripravljenost za sodelovanje z Nemčijo in izjavlja svoje soglasje s tem, da bi se francoska vlada preosnovala, toda taka preosnova ne sme pomeniti bistvene spremembe mednarodnega položaja Francije, kakor ga je določila pogodba o premirju. Kanceler Hitler na to pismo še do danes ni odgovoril, iz česar ni težko sklepati, da Nemčija vztraja na tem, da bi bil Laval na vsak način zopet sprejet v vlado. V zadnjem trenutku pa se je moralo nekaj zgoditi, da se je maršal vendarle odločil za to, da Laval zopet ponudi sedež v vladi, čeprav se ni znalo, ali mu bodo zaupali zunanje ministrstvo ali pa mu bodo dali kak drug resor. Sicer se je iz oficijelnega potrdila te vesti, ampak vemo samo to, da so v New Yorku, kjer si predsednik Roosevelt zadnje čase na vso moč prizadeva, da bi maršal Petain ne odnehal, zelo vznemirjeni in da nekateri radikalni ameriški krogi že opominjajo maršala, da bi mogla Francija, ki trpi največje pomanjkanje, če ne naravnost lakota, ostati brez vsake ameriške pomoči, če v svoj kabinet zopet sprejme Laval, ki velja za največjega nasprotnika Anglije. Da bi se mogla taka anglosaskemu bloku vsekakor neljuba izprememba res zgoditi, sklepajo tudi iz tega, ker je izstopil iz vlade pravosodni minister Alibert, o katerem pravijo, da je najbolj nasprotoval temu, da bi bil Laval zopet poklican v vlado.

Stališče Anglije in Amerike je z njunega stališča seveda razumljivo. Laval se je že l. 1935 proglasil za odločnega nasprotnika Anglije, češ da zveza z Anglijo Francijo po nepotrebnem nujno vleče v vojno za angleške interese — kakor se je izrazil. V tistih pariških listih, ki stoje za Lavalom, pa beremo te dni še bolj določno, kakšna je usmeritev Laval. On pravi, da po njegovem trdnem prepričanju Anglija v tej vojni ne bo zmagala, ker bo prvič ameriška pomoč prišla prepozno, drugič pa Amerika ne misli na to, da bi poslala na evropsko obal Atlantika ekspedicijsko vojsko. Prepričan je namreč, da Amerika ne bo riskirala vojne še z Japonsko in tudi meni, da se Ameriki na noben način ne bo posrečilo pridobiti Sovjetske zveze na stran anglosaskega bloka. On je nasprotno prepričan, da bodo Sovjeti v odločilnem trenutku prišli Nemčiji na pomoč, da ne bi sami bili preko porušene »nemške barriere« od anglosaskega bloka napadeni in izgubili to, kar jim je najdražje, namreč baltične države, Poljsko in Besarabijo ter bi bili izpostavljeni kazenski ekspediciji anglo-ameriške zveze, ki da itak od nekadaj hrepeni po petrolejskih vrelcih Sovjetske unije. Na ta način je Laval sam pokazal, kakšna je njegova politična usmeritev in kakšna naj bi bila njegova vloga v francoski vladi. To je bilo potrebno poudariti, da spoznamo, da ne gre za majhno stvar pri vprašanju, ali naj Laval zopet postane član francoske vlade ali ne. Zdaj je vse odvisno od maršala Petaina.

Manjši vojaški dogodki pred velikimi na vseh bojiščih

Ameriški list napoveduje bitko z vsemi razpoložljivimi sredstvi, kot je do sedaj v zgodovini sveta še ni bilo

Berlin, 29. januarja. m. »New York Times« poroča v uvodniku, da prihodnje dni ali prihodnji mesec pričakujejo odločen napad na angleško otočje. Dosedanji nemški napadi so bili več ali manj poskusnega značaja. V bližajoči se bitki pa bodo uporabili vsa razpoložljiva sredstva, tako da bodo operacije zavzele takšen obseg, kakor še nikdar dosedaj v zgodovini sveta.

Ofenziva na vseh afriških frontah

Angleška poročila

Kairo, 29. jan. t. Reuter. Poročilo angleškega vrhovnega poveljstva vzhodne armade pravi:

Libija: Pritisk naših čet na področju Derne postaja čedalje hujši.

Eritreja: Naše operacije na področju Agordat-Barentu se uspešno razvijajo in naše čete nadaljujejo zasledovanje sovražnika, ki se umika iz področja Umm-Hagar. Ujeli smo nadaljnjih 73 ujetnikov.

Abesinija: V področju Meteme ni nobenih bistvenih sprememb.

Italijanska Somalija: Naše čete nadaljujejo zelo močno izvidniško delovanje na mnogih področjih onstran meje na sovražnem ozemlju.

Reuterjev vojni poročevalec poroča iz Libije, da stojijo angleške čete pred Derno. Težki topovi še prihajajo. Poskus angleških tankov, da bi se približali utrdbam, je bil od Italijanov, ki so dobro utrjeni, zavrnjen. Letalstvo nadaljuje z uničevanjem sovražnih letališč in utrjenih postojank okrog Derne. Motorizirani oddelki so prešli skozi puščavo in niso več daleč od Benghazija.

Nairobi, 29. jan. t. Južnoafriško vrhovno poveljstvo poroča: Te dni so močne angleške čete prekorčile mejo italijanske Somalije na številnih točkah. Naletelo so le na rabel odpor italijanskih čet ter domačinskih vojaških oddelkov. Operacije se sedaj uspešno razvijajo na sovražnem ozemlju. Južnoafriške čete bombardirajo sovražne postojanke. Med njimi je bilo najbolj prizadeto Sololo.

Bombe na Napoli in Catano

Kairo, 29. jan. t. Reuter: Letalsko poveljstvo poroča: Skupine naših bombnikov so bombardirale v pretekli noči Capo di Chino, ki je letališče Napolija. Bombe so zažgale letališke zgradbe. Druge bombe so padle na veliko železniško križišče pri Napoliju, kjer so nastale velike eksplozije na progah med postajo in železniškim križiščem. Tretja skupina bombnikov je napadla Catano, kjer so bile razdejane letalske zgradbe na jugovzhodu letališča. Eno letalo je bilo na tleh uničeno. Nastali so veliki požari. Nadaljnja skupina bombnikov je obmetala z bombami Camiso, kjer so goreli požari in so se slišale eksplozije.

V Libiji so naša izvidniška letala spremljala napredovanje suhozemskih enot ter s strojnimi in bombami obdelovala sovražnika, ki se umika iz Derne proti Barce. Na letališču v Martubi smo našli 11 letal vrste »Savoia«, ki jih je sovražnik opustil. Letala niso uporabna. V bližini smo našli še tri bombna letala, ki so bila od naših strojnic poškodovana.

V Eritreji smo bombardirali važno križišče Keren ter smo pomagali suhozemskim enotam pri napredovanju pri Agordatu.

Južnoafriška letala so bombardirala sovražnika severno od Moyale.

Od vseh naštetih operacij so se vrnila vsa naša letala.

Avstralske izgube

Melbourne, 29. januarja. Minister za narodno obrambo avstralske vlade Spencer je danes sporočil, da izgube v avstralski vojski, ki se bori v severni Afriki, ne znašajo več kot 300 mrtvih in težko ranjenih. Med njimi je 31 častnikov.

Ostanki dveh divizij obkoljeni pri Mekelli

Kairo, 29. jan. t. Reuterjev poročevalec poroča iz Libije, da so angleške čete pri važnem križišču cest Mekelle (Mekhibe) obkolile večjo skupino italijanskih čet, ki se je iz Derne pomikala proti Benghaziju. V vojnih krogih menijo, da sta obkoljeni dve nepopolni sovražni diviziji z vsem vojnim materialom vred. To naj bi bili tisti diviziji, ki sta se svoje dni pravočasno umaknili od Sidi Baranija ter se pomikali ob obali dalje proti zahodu. Opazovalci trdijo, da vozila ta dva ostanka italijanskih divizij s seboj tudi precejšnje število tankov.

Da želj odkrito in resno sodelovanje z Nemčijo in takega miru, ki bi v Evropi vsem državam zagotovil dostojno mesto in z bodočo sporazumno politiko tudi gospodarski in kulturni preporod Evrope, o tem pač ni dvoma. Na drugi strani pa ni izlepa mogoče, da bi maršal Petain odstopil od svojega stališča, ki je to, da mora Francija ostati popolnoma izven vojnega meteža. To njegovo stališče je z mednarodno pravne stališča izredno trdno, ker ne pomeni ničesar drugega, kakor da naj se obe stranki, ki sta sklenili premirje, njegovih določil strogo držita. Petain v doslednem izvajanju tega svojega stališča pravi, da ne more pristati na kakršno koli izpremembo tega stanja, četudi bi šlo samo za indirektno pomoč Francije pri vojnih namenih in nalogah obeh držav, ki sta bili s Francijo

Danes je bilo tudi objavljeno, da so bile indijske čete, ki so sodelovale pri zavzetju Sidi Baranija, poslani v Sudan, kjer so bile uvrščene na bojišču pri Kasali. Ta zamuda, ki je bila neizbežna, je Italijanom dala možnost, da so se pravočasno umaknili iz Kasale, kjer bi bili sicer obkoljeni in ujeti.

V Abesiniji 200.000 italijanskih naseljencev

V Kairu izjavljajo, da so zelo zaskrbljeni, kaj se bo v Abesiniji zgodilo z 200.000 civilnimi italijanskimi naselenci, če se bo abesinsko četaško gibanje razširilo in zavzelo obseg vsesplošnega upora. Najnovejša poročila pravijo, da jih italijanske oblasti kličejo, naj se zberejo v večjih mestih, največ v Addis Abebi sami, kjer bi bila obramba proti upornikom lažja.

De Gaulleov vdor v Afriki

London, 29. januarja. t. AFI. Vrhovni stan de Gaulleove »svobodne francoske armade« objavlja o zadnjem vdoru v južno Libijo naslednje uradno sporočilo:

V januarju so nekatere naše skupine, ki delujejo v pokrajini jezera Čad pod poveljstvom generala de Larminta, vdrle globoko v južno Libijo do pokrajine Fezzan. Naše čete so po tridnevnem pohodu prehodile razdaljo 500 km in so dosegle postojanko in letalsko oporišče Murzuk, ki so ga uničile. Nadalje so zasedle postojanko Gatrum, kjer so sovražniku prizadele izgube in zajele več ujetnikov in vojni material. Polkovnik Dornano, ki je pri tej operaciji padel, je bil odlikovan po smrti s križcem »reda osvoboditve«.

Prvi angleški letalec med abesinskimi četniki

London, 29. jan. t. Reuter. Angleški kralj je danes odlikoval z najvišjim vojaškim odlikovanjem letalskega pilota Reginalda Allana Collinsa zaradi njegovega junaškega poleta v notranjost Abesinije. Na željo sudanskega vrhovnega poveljnika, ki je hotel dobiti neposredna poročila od abesinskih upornikov, je ta pilot namreč odletel na enomotor-

V Albaniji čedalje hujši boji

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 29. jan. Uradno poročilo številka 236 glavnega stana italijanske vojske se glasi: Grško bojišče: Akcije krajevnega značaja so nam omogočile priti do pomembnih postojank. Dobili smo v roke nekaj ujetnikov in orožja. Naše letalstvo je aktivno sodelovalo na raznih odsekih in se odlikovalo v neprestanem bombardiranju cest, naprav, sovražnikovih baterij in čet. Doseženi so bili učinkoviti zadetki na vojnih ciljih v Solunu in na železniški progi med Solunom in Atenami. Pri epopadih v zraku je bilo sestreljenih pet sovražnih letal, dve naši pa se nista vrnila.

Grška poročila

Atene, 29. jan. Atenska agencija poroča: Uradno poročilo št. 94 glavnega stana grške vojske z dne 28. jan. zvečer se glasi:

Krajevni boj čez dan. Ujeli smo nekaj sovražnih vojakov. Grški protiletalski topovi so sestrelili dvoje sovražnih letal.

Uradno poročilo ministertva za notranjo varnost z dne 28. januarja pravi:

Sovražno letalstvo je bombardiralo Solun. Bombe so padle tudi na vojaško bolnišnico. Ubita je bila ena oseba, 10 pa jih je bilo ranjenih. Med ranjenici so tudi štirje bolničarji. Sovražnik je metal bombe tudi na nekatere vasi v grški Macedoniji, kjer pa ni bilo večje škode, pa tudi ne žrtev.

Atene, 29. jan. AA. Reuter: Atenski radio je objavil uradno poročilo propagandnega ministertva, ki pravi, da so grške čete odbile dva velika italijanska letala.

sklenili premirje. Le če Francija uživa popoln mir — pravi maršal — se bo mogla posvetiti svoji nalogi in svojem političnemu in npravnstvenemu preporodu. Seveda se Petain zaveda ogromnih težkoč, ki stojijo na poti k uresničevanju tega njegovega programa, in med temi težkočami ni najmanjša ta, da ga ovirajo tudi nekateri francoski krogi in različne stranke v zasedenem delu Francije, oziroma v Parizu, kjer mnogi s Petainom niso zadovoljni iz najrazličnejših razlogov, ki izvirajo ne samo iz različnih razorov o zunanje-politični orientaciji Francije, ampak še bolj iz velike zmede, ki vlada v nekaterih francoskih glavah o tem, kako naj bo Francija v bodoče urejena v ideološkem pogledu.

Francijo čakajo še burni časi.

nem letalu globoko v notranjost Abesinije, kjer je pristal nekje na visoki planoti, 2500 m visoko med abesinskimi četniki. Spremljala sta ga en general-stabni častnik in en avstralski narednik. Nosili so s seboj tudi nekaj nujnega orožja in municije. Letalo je varno pristalo, nakar je bil takoj vojaški posvet med angleškimi častniki in abesinskimi poglavarji. Naslednji dan je hotel Collin odleteti, toda ni se mogel dvigniti. Ostati je moral dva nadaljnja dneva, da so mu pripravili vzletišče, nakar se je vrnil še z enim zastopnikom četnikov. Ta pilot je napravil nato še dva poleta v notranjost Abesinije, kjer je zmetal na tla dragoceno orožje, denar in municijo. V drugič sta ga spremljali še dve tovrni letali spet z denarjem, orožjem in municijo. Takšen je bil prvi stik z abesinskimi uporniki in začetek sodelovanja med Angleži in Abesinci za skupno vojskovanje proti Italijanom v Abesiniji.

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 29. jan. t. Poročilo št. 236 glavnega stana italijanske oborožene sile o operacijah v Afriki se glasi:

Cirenaika: Južno od Derne so naše čete odbile napad ene sovražnikovih okopnih divizij in ji zadale znatne izgube. Naša letala so živo sodelovala, metala bombe težkega in malega kalibra ter neprenehoma obsipavala sovražno mehanizirano orožje in čete s strojniškim ognjem. Skupine nasakovanih letal so se odlikovale zlasti s svojo neutrudljivo in junaško delavnostjo.

Vzhodna Afrika: Odbit je poskus sovražnikovega napada na odseku pri Galabatu.

Kenija: Naše čete so napadle sovražnika in ga prisilile k umiku. Naši letalski oddelki so bombardirali sovražnikova mehanizirana sredstva in čete.

Angleška letala so napadla Asmaro, niso pa prizadejala škode. Protiletalska artilerija je sestrelila v nekem kraju v Somaliji eno sovražnikovo letalo v trenutku, ko je obsipavalo s strojniškim ognjem tamkajšnje domačine.

Mnenje nemškega strokovnjaka: Angleži še niso na glavni črti

Trst, 29. jan. b. Današnji »Piccolo« prinaša misljenje nemškega vojaškega strokovnjaka o položaju v Severni Afriki. Strokovnjak smatra kot najvažnejši odsek v Libiji, področje okrog Benghazije, Cirene in Tripolisa. Tobruk je bil sam predstava v peščeni in razbeljeni puščavi, katere ni bilo mogoče dolgo braniti. Preden bodo Angleži dospeli do prve od teh treh važnih točk, morajo premagati na stotine kilometrov puščave z največjimi zaprekami. Čim dalje gredo proti zahodu, bolj bo napredovanje težko, ker bo vse manj prometnih zvez. Po misljenju tega strokovnjaka Angleži še niso prišli do prve italijanske obrambne črte, na kateri se bodo Italijani uprli. Časopis ne navaja, na katerem mestu se nahaja obrambna črta, na kateri bi imela pasti odločitev o usodi Libije.

V Albaniji čedalje hujši boji

ska napada na osrednjem bojišču. Prvi napad je odbilo grško topništvo in ogenj iz grških jarkov. Takoj nato so italijanske čete začele z drugim napadom, ki je bil še hujši in so ga podpirali tanki. Toda grško topništvo je začelo s križnim ognjem in se tudi ta napad ni posrečil. Italijanske čete so se nato umaknile. Uničeni so bili štirje sovražni tanki. Uradno poročilo še pravi, da se je novi glavni poveljnik italijanskih čet general Cavallero v dose-danjih bojih izkazal samo v tem, da so italijanske čete prešle več krvi.

Napad na Malto

Malta, 29. jan. Reuter: Uradno poročilo pravi, da so večeraj sovražna letala dvakrat letela nad Malto in da so metala bombe. Štirje angleški vojaki so mrtvi, devet pa ranjenih; povzročena škoda ni velika in je prizadela dva zasebnika, človeških žrtev med civilisti ni bilo.

Telefonske zveze z Bolgarijo prekinjene

Sofija, 29. jan. AA. DNB: Grška vlada je zapovedala, da se pretrgajo vse telefonske zveze med Atenami in Sofijo.

Na zahodu še vedno mir

Nemška poročila

Berlin, 29. jan. AA. DNB: Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

Neka podmornica je potopila 11.500 ton sovražnega brodomaja. Pri večerajšnjih poletih so posebna bojna letala izvedla napade na razne vojne cilje v Londonu. Metala so zažigalne in rušilne bombe. Razen tega so vrgla bombe tudi na železniške naprave v nekem mestu v vzhodni Angliji. Na morju zahodno od Irke so bojna letala potopila

Nadaljevanje na 2. strani

Zemunska vremenska napoved za 30. januar: Hladno in povečini oblačno. V gorskih predelih bo nekoliko snežilo. Postopna zjasnitev od severozahoda.

Politični zapiski

Ljudem, ki razdirajo avtoriteto

Zadnja številka »Hrvatskega dnevnika« prinaša uvodnik o govorih, ki sta jih imela predsednik vlade g. Dragiša Cvetković in poštini minister g. dr. Torbar v Skoplju, ko so blagoslovili novo radijsko oddajo postajo. V zvezi s tema dvema govoroma list pravi med drugim: »Nobena stvar ni bolj grda, kakor pripisovati tistim, ki danes predstavljajo hrvatski narod, nekaj, kar je daleč od njihovih namenov... Ti nesrečniki ne vedo, kaj delajo. Kdor bi verjel njihovim trditvam, bi mislil, da se je tudi hrvatski narod odrekal svojih pravic na svobodo in svobodno življenje... Mislimo, da ni niti enega Hrvata, ki ima vsaj nekaj možganov v glavi, ki ne bi razumel, kako važno je, da ostane avtoriteta našega narodnega vodstva neokrnjena. Razdirati zaupanje v to vodstvo je pravo hudo delo zoper hrvatski narod. Hrabri in pošteni moške, ki stoje na čelu hrvatskega naroda in vodijo njegovo politiko, imajo pravico do spoštovanja. To pravico imajo tudi njihovi sodelavci. Zlastno je, da se najdejo ljudje, ki skriti za brezimnost, razširjajo letake, kjer celo govore o nekaki diktaturi HSS. Motijo pa se tisti, ki mislijo, da be HSS pod vtiškom teh letakov izgubila ravnotežje... Ti elementi so lahko srečni, da zdaj ni hrvatskega sabora. Ko bi imeli zdaj sabor, ki bi v njem govorili izvoljeni zastopniki naroda, bi ti elementi lahko marsikaj slišali. V ljudstvu, zlasti kmečkem, vedno bolj raste ogorčenje zoper tako delovanje. Poslanci in predstavniki okrajnih organizacij nam stalno sporočajo in naročajo, da je to delovanje neodgovorno ljudi treba končati. Kljub temu pa njih izmed nas ne misli na to, da bi koga preganjali zaradi njegovega prepričanja. Vendar pa nikakor ni mogoče prenašati delovanja, ki za nje v drugih državah kleejo človeka na odgovor. Hrvatski narod mora varovati in braniti red v svoji deželi ter varovati svojo silo, ki jo bo postavil na tehnično taktiko, ko se bo Evropa končno organizirala in ko se bo v Evropi končno določil položaj Jugoslavije in Hrvatske. HSS se bo bregala za to, da bo ta sila ostala neokrnjena in nam pomagala končno zavzeti položaj, vreden svobodnega naroda.«

Zoper rovarje na Hrvatskem

V nedeljo je bilo v Slavonskem Brodu veliko zborovanje hrvatskih delavcev in nameščencev iz Broda in okolice. Med drugimi je govoril tudi hrvatski narodni zastopnik prof. Ljudevit Tomašić, ki je, kakor poroča »Hrvatski dnevnik«, med drugim dejal: »Nato je naglasil, da se hrvatski narod ne spušta v kritiko reda v drugih državah, ker je to zadeva tistih narodov samih. Vsak narod si ustvarja tak socialni red, ki ustreza njegovim potrebam in bistvu. Hrvatski narod, ki stoji na tem stališču, to pravico tudi zahteva. S tem v zvezi ostro obsoja vse tiste ustne in pismene spletke, brezimne letake itd., ki imajo vsi le ta namen, da bi na Hrvatskem nastala zmeda, da bi složne hrvatske narodne vrste omahnile, nakar naj bi nastalo notranje obračunavanje, kakor se je dogajalo in se dogaja še zdaj v nekaterih drugih državah. Na Hrvatskem ne maramo niti državljanske vojne niti obračunavanja za tuje interese. Mi imamo zgolj en interes, ki naš vrhovni interes, to je blagor hrvatskega naroda.«

Delavske volitve v Bosni

»Jugoslavenski list« v Sarajevu poroča, da so bile v soboto, dne 25. t. m., volitve delavskih zapnikov v rudniku ter železarni v Varešu. Bile so tri liste: nevtralna, ki so jo postavili pristaši razpuščenega URSA, lista hrvatske delavske zveze (HRS) ter lista JUGORASA. Od 1665 vpisanih volivcev jih je volilo kakih 80% ter je dobila nevtralna lista 892, HRS 318, Jugorasa 87 glasov. V Zenici je nevtralna lista dobila 1499 glasov, Jugorasa 535 glasov, HRS pa 366 glasov. — List naglašja, da je v Varešu od zadnjih volitev HRS izgubil dva mandata v korist nevtralne liste, v Zenici pa en mandat.

Nemci opazujejo

»Slawonischer Volksbote« v svoji rubriki »Opazujemo« piše: »Opazujemo, da znani gospod »Peroslav« iz Osijeka, ki je menda njegov življenjski namen napadati lastno kri, očita prebivalcem »novega grada«, ker govorijo svoj materinski jezik. Če je on že pozabil, da je tudi on eden izmed »novogradskega švabov«, naj ne misli, da so njegovi nemški rojaki tudi že pozabili na svoj narodni izvir. — Opazujemo, da osiješki kino Korzo niti enkrat več neče dati svoje dvorane na razpolago Kulturbundu. Ali je g. Fleissig to dobro premislil? — Opazujemo, da imata »Slawonischer Volksbote« in »Neue Zeit« v Osijeku vedno več naročnikov. — Opazujemo, da se je nemštvo v Diakovem vrnilo svojemu narodu, kar se je zdelo nemogoče. Toda tako je! — Opazujemo, da v Osijeku nemški tovariši še vsak dan pristopajo h Kulturbundu, kar je docela razumljivo.«

Nov nemški list

Glasiło Nemceev na Hrvatskem, »Slawonischer Volksbote«, poroča, da bo 2. februarja nemški Kulturbund začel izdajati tednik »Deutsche Arbeit«, ki bo namenjen obrti, industriji in trgovini.

Akadska kuhinja v Belgradu

Belgrad, 29. jan. m. V današnjih »Službenih novinah« je objavljena uredba o ureditvi in upravi akademske kuhinje v Belgradu. Po tej uredbi sta glavna organa kuhinje upravni in nadzorni odbor. Upravni odbor je sestavljen iz treh oseb in ga imenuje prosvetni minister, nadzorni odbor pa voli predsednika iz svoje srede. Pravico za prehrano bodo imeli vsi redni in izredni slušatelji belgrajske univerze.

Mrz po vsej državi

Belgrad, 29. jan. m. Po vsej državi je zavladal mrz. Na severnem delu sneži. Precej nizka temperatura je na vzhodu države, namreč — 14 stopinj. Tudi na Primorju se je precej ohladilo. Na Sušaku so imeli — 2 stopinji mrza in tam tudi sneži.

Strop se je vdrl

Belgrad, 29. jan. m. V štirinadstropni palači Združenja gledaliških igralcev, kjer nekateri igralci tudi stanujejo, se je v stanovanju igralca g. Kolašinceva vdrl strop. Zanimivo je, da se je strop vdrl v spalnici, od koder je minuto prej odšla g. Kolašinceva in se tako nevede rešila gotove smrti.

Delo na obnovitvi Finske

Vojna, ki jo je moral prestati maloštevilni finski narod proti Sovjetski uniji pozimi usodnega leta 1940, je imela za notranje življenje finskega naroda in države nepričakovane posledice. Sovjeti, ki so med drugim računali na nezadovoljne elemente svoje sosedne, so s svojim napadom na republiko, ki jim ni hotela izročiti svojih važnih pozicij ob Baltiku pa na obali Severnega ledenega morja, povzročili, česar gotovo niso hoteli. Vojna za domačo zemljo proti številno tako mogočnemu nasprotniku je rodila tako narodno vzajemnost in slogotno ter čustveno usodno povezanost naroda, da so razredna borba pa drugi notranji spori in sporčki kar izginiti; sicer pa socializem na Finskem ni imel nikoli uvaževanja vrednega vpliva. Ta narodna solidarnost traja dalje in pomaga finski vladi pri obnovi dežele.

Najtežje vprašanje za finsko vlado je bilo, kako zaposliti 460.000 beguncev, invalidov in drugih žrtev vojne. To je seveda tem težje, čim bolj razsaja na zapadu orjaška vojna med evropskimi vojskami, ki seveda kar moč neugodno vpliva na finsko trgovinsko bilanco. Tem večje vrednosti so trgovinske pogodbe, ki jih ima Finska s Švedsko, Nemčijo in Sovjetsko unijo, torej v območju, kjer so prometna pota še prosta; razume se pa, da so gospodarske možnosti dežele padle, kakor so tudi povsod drugod po Evropi. Toda slabo pozna finski narod, kdor misli, da je vpadel njegov pogum in da je odnehala njegova vztrajnost; Finci so stlenili pasove, delajo pa tako pridno, kakor niso še nikoli.

Država organizira predvsem delo. Načelo je, da morata vsak moški in vsaka ženska biti zaposlena po svojih zmogljivostih in za primerno mezdjo, za delo pa skrbi država, dočim ima vsak državljan dolžnost, da dela in ne drži rok križem. Tisti, ki so bili evakuirani iz onega dela Karelije, ki ga je Finska odstopila Sovjetski uniji, morajo sami graditi svoje hiše in število onih, ki jih podpira država, ker nimajo posla, naglo pada. Ustanovila se je akcijska delniška družba s kapitalom 10 milijonov dinarjev v našem denarju, ki zida delavstvu hiše. Važno je vprašanje kolonizacije, zakaj Finska je dežela ogromne razsežnosti, kjer veliko deviške zemlje, gozdov in pašnikov pripada državi in sicer celih 40%. Ta okolnost zelo olajšuje delo za poselitev dežele. Begunci bodo dobili vsega skupaj okrog 38.000 parcel; nekaj od tega se je dobilo s parcelacijo velikih posestev, od katerih jih je mnogo bilo last lesnoindustrijskih družb. Pet let bo država nadzirala gospodarstvo kolonistov na tej zemlji, potem pa postanejo kolonisti njeni pravi lastniki.

Veliko ljudi je zaposlenih pri sečnji gozdov, ki jih sedaj hudo izrabljajo, ker manjka koks in nafte in se kurijo sedaj lokomotive z lesom. Razume se, da je veliko delavstva zaposlenega pri gradnji in popravilu cest, mostov in železniških zvez. Ker je treba seveda obnoviti tudi industrijo, se obrača skrb vlade tudi na to delo, ki gotovo

ni lahko. Saj so nekatere panoge industrije ali popolnoma prenehale, ali pa so morale zmanjšati svoj obrat; so pa panoge, za katere je treba ustvariti nova industrijska obratovališča. Ta industrija zaposluje v veliki meri ženske, ki dobijo težje delo nego moški, posebno pozimi, ker poleti morajo delati na poljih. Ustanovili so se gospodinjstvi tečaji in tečaj za ročna dela, ki se že v velikem številu prodajajo na trgu Kukor drugod, je tudi na Finskem najtežje najti zaposlitve intelektualcem, ki jih je pribežalo iz zasedene Karelije kakih 10.000. Polovica jih je dobila delo po raznih državnih in zasebnih pisarnah. Zlasti veliko si prizadeva država za zaposlitev vojnih invalidov. Povsod so ustanovljeni tečajji, v katerih se invalidi privajajo k novemu, njihovim zmogljivostim primernemu delu, tako da morejo začeti novo delavnost, ki jim dovoljuje dostojno življenje, brez vsakih stroškov. V tem oziru mora Finska služiti za zgled mnogim evropskim državam, ki se kaj slabo brigajo za ljudi, ki so v vojni žrtvovali zanje svoje zdravje. Zaposlitev invalidov organizira poseben urad v Helsinkih, ki je dosegel tako sijajne rezultate, da bo ostalo samo kakih 300 invalidov, ki ne bodo za delo sposobni in bodo uživali penzijo.

Da moremo oceniti to obnovitveno delo v številkah, naj ugotovimo, da zahteva od države žrtev 9 milijard dinarjev v našem denarju, medtem ko je znašal celokupni proračun Finske leta 1938-39 5 milijard dinarjev v deželi, ki je izgubila tretjino svojega narodnega premoženja. Davek na premoženje, ki je razdeljen na dobo pet let, bo dal državi blagajni okrog 4 milijarde dinarjev. Treba je seveda omeniti, da je tudi inozemstvo, kjer je napadena Finska uživala povsod globoke simpatije, prispevalo k obnovi dežele. Tako so begunci in druge žrtve vojne dobile veliko darov, predvsem obleke, živil in zdravil iz Evrope in Amerike. Na prvem mestu sta bili Švedska in Združene države severne Amerike. Švedska je najbolj pomagala Fincem s tem, da je sestavila zanje doma lesene hiše, ki so se odpravile na Finsko, kjer so jih montirali. Po vseh mestih zapadne obale vidimo cela predmestja iz takih hiš enotnega tipa.

Kar se tiče bodočnosti, je seveda negotova, kakor je negotova bodočnost Evrope sploh, toda Finci so tudi v tem pogledu optimisti. Prepričani so, da bodo mogli živeti v miru s svojimi sosedi, s katerimi hočejo vzdrževati najbolj prijateljske odnose. Zavedajo se pa seveda težav, ki bodo nastale v času, ko bi mogla imeti sedanja vojna posledice bodisi strateškega, bodisi diplomatskega značaja, ki bi postavile v ospredje Sovjetsko unijo, o kateri človek ne ve, ali ima še kakšno težnjo, ki bi mogla biti nevarna za Finsko. Splošno mnenje je, da ne; seveda bo morala Finska voditi zelo previdno politiko, da ne bi postala torišče kakšnih sporov na tisti črti, ki je pred sedanjo vojno tvorila tako zvano bariero med Evropo in Sovjetsko unijo.

Na zahodu še vedno mir

(Nadaljevanje s 1. strani)

sovražnikovo 4600 tonsko »goveko« ladjo, težko pa poškodovala še dve drugi trgovski ladji. Daljnostrelni topovi obalske suhozemske vojske so spet streljali na važne vojne cilje v jugovzhodni Angliji. Sovražnikova letala včeraj in preteklo noč niso letela niti nad nemškimi niti nad zasedenimi francoskim ozemljem. Eno letalo pogrešamo.

Angleška poročila

London, 29. jan. t. Reuter: Letalsko ministrstvo poroča:

Zvečer ob mraku smo enoči opazili nad zahodno Anglijo nekaj nesprotnikovih letal, ki pa niso metala bomb. Sicer pa od nikoder na vsem področju države ne poročajo o prisotnosti sovražnih letal v pretekli noči. London je imel svojo deveto zaposleno mimo noč.

London, 29. jan. AA. Reuter: V Londonu pravijo, da angleška letala preteklo noč niso izvedla nobenih poletov.

Vojna na morju

Stockholm, 29. jan. DNB: Včeraj je angleška admiraliteta objavila poročilo, ki pravi, da je treba admiraliteta podmornico »Triton« za izgubljeno. Podmornica je bila izgotovljena v oktobru 1937 in je bila prva podmornica nove vrste za patroliranje. Imela je 1095 ton.

Mobilizacija v Angliji

Fantje 18 in 19 let, ter ženske

London, 29. jan. AA. Reuter: Danes je bil objavljen kr. ukaz, po katerem so mladenci stari 18

Zanimiva razglabljanja švicarskega lista

»Neue Zürcher Zeitung« objavlja pod naslovom »Vojna na dveh frontah« daljši članek, v katerem prinaša razmišljanja o nemški odločitvi, da se udeleži tudi bojev na Sredozemlju, kakor tudi o posledicah te odločitve. Iz članka posnemamo glavne misli:

List meni v začetku, da je padla odločitev o »vojni na dveh frontah« pri zadnjem sestanku med Mussolinijem in Hitlerjem. Nemčija se udeležuje bojev na Sredozemlju in nastop njenega letalstva med 8. in 13. januarjem v Sicilijskem prelivu ter nad Malto se je izkazal zelo učinkovit, kajti angleško brodovje si je moralo pot po Sredozemlju kupiti z dragoceni žrtvami, kakor je to priznala sama admiraliteta. Seveda še ni jasno, če bo dosežani obseg nemškega nastopa na Sredozemskem morju zadostoval, da angleško plovbo prepreči ali ji vsaj resno ogroža za daljšo dobo. Angleško vojno brodovje je namreč pokazalo, da je sposobno izredno hude obrambe, ki od nasprotnika zahteva tudi dragocene žrtve. — Toda že dosežani potoke je pokazal, da je Anglijo plovba po Sredozemlju padla kaj nevarna. Nemški nastop do sedaj tudi ni imel vpliva na potek angleško ofenzive v Afriki. Angličani so začeli ofenzivo dne 7. decembra, dne 4. januarja so zavzeli Bardio, dne 21. januarja pa Tobruk. Napredovanje angleškega generala Wavla v Grazijsko Cirenajko je normalno in ustreza pričakovanjem, ki so jih stavili na tako moderno izvežbano armado angleških vojskovodje. Italijani so pohod nekoliko zadržali. Posadka v Tobruku je svojo nalogo izpolnila, ker je napredek Angležev očitveno zadržala in načrt ofenzivnega pohoda nekoliko zavlekla. Toda ustavila se ofenziva ni in nikjer ni videti, da bi bil nemški na-

in 19 let, dolžni vpisati se v vojaške seznamne. Oeebe, ki so dopolnile 19. leto starosti, se bodo vpisale 22. februarja.

Vlada je nadalje odredila obvezno mobilizacijo žensk za delo v najbolj važnih industrijah. Novčenje bo splošno, toda vlada bo skrbel, da pridejo najprej na vrsto neomolene ženske, omožene pa pozneje, če bi bilo potrebno.

Madžarske napovedi

Budimpešta, 29. jan. m. Madžarski popoldnevni poročajo, da pričakujejo v Nemčiji velikih dogodkov. »Pest« piše, da je Hitler končal svoje razgovore v Salzburgu in Berchtesgadenju ter se ponovno vrača v Berlin, odkoder bo začel svojo diplomatsko delavnost.

Listi poročajo, da v nemških krogih odstop francoskega pravosodnega ministra ni napravil posebnega vtisa ter pravijo, da odstop Aliberta ni prinesel nobenega novega momenta v odnosih med Vichyjem in Berlinom. V Berlinu poudarjajo, da bo kmalu odstopil tudi notranji minister Peyrouton, ki je glavni krivec upora v decembru lanskega leta, ko je bil Laval odstavljen iz vlade. Tudi v Vichyju, pravi »Pest«, pričakujejo ta teden odločilnih dogodkov, ki lahko omogočijo novo dobo sodelovanja med Nemčijo in Francijo. Admiral Raeder je po včerajšnjem govoru izdal proglas v Nemčiji z zahvalo vsem tistim, ki so omogočili graditev podmornic, ki bodo v najkrajšem času predstavljale najboljše orožje sveta. Raeder pravi, da bodo podmornice Nemčije odločeval v vojski, katere odločitev bo na angleških otokih.

stop dosedaj mogel ogroziti angleški dovoz na fronto po pomorski poti. Toda načelno je treba poudariti, da se je Nemčija odločila za bojevanje na dveh frontah hkrati, a čemer pa še ni povedano, da smatra Nemčija sredozemsko bojišče za prvenstveno, marveč je naziranje nemškega generalnega štaba, da bo odločitev padla na zahodu z zasledbo Anglije same, še vedno vodilno. Toda nemški generalni štab je moral spoznati, da je treba hujšega pritiska na Anglijo v Sredozemlju, predvsem na njeno tamošnje vojne brodovje. — Toda kljub temu pripravila nemški generalni štab svoj splošni in po njegovem mnenju odločilni udar na Anglijo, in sicer za prve spomladanske tedne. Podrobnosti tega načrta, o katerem sta Hitler in Mussolini gotovo govorila, pa so seveda skrite v skrivnostnih spisih generalnega štaba. Za Anglijo samo je odločitev Nemčije, da sprejme borbo na dveh frontah, nekoliko razbremenila pritisk, ki je ležal nad angleškimi otoki. V koliko pa je to sares razbremenilo, bodo pokazali nadaljnji vojni razvoji.

Zakaj je Čankajšek razpustil komunistično armado

Cungking, 29. jan. Reuter: Maršal Čankajšek je zastopnikom tiska povedal, da je razpustil eno od dveh komunističnih armad. Dejal je, da je storil to zaradi tega, da bi se ohranila disciplina v kitajski vojski. Razpuščena komunistična armada je v zadnjem času vedno bolj kazala znake nediscipliniranosti in je večkrat izvedla napade, ne da bi jih zapovedalo vrhovno poveljstvo. Čankajšek pravi, da ga pri razpustitvi te komunistične armade niso vodili nobeni politični razlogi, pač pa samo želja, da se ohrani disciplina kitajske vojske in potrebni enotni borbni duh.

Glede razmer v zaledju bojišča je Čankajšek izjavil, da vlada med vsemi kitajskimi sloji sloja, edinstvo in želja, da bi bil kitajski odpor čim bolj učinkovit.

Sožalje kneza namestnika Pavla in kneginje Olge ob smrti grofa Csakyja

Belgrad, 29. januarja. AA. O priliki smrti madžarskega zunanjega ministra grofa Csakyja je Nj. kr. Vis. knez namestnik poslal izraze svojega globokega sožalja Nj. ekscelenci madžarskemu regentu Horthyju. Nj. kr. Vis. knez namestnik in kneginja Olga sta prav tako izrazila svoje globoko sožalje vdovi grofici Csaky. Njuni ekscelenci Nikola Horthy in grofica Csaky sta se za poslane sožalne brzojavke zahvalila.

Belgrad ob smrti grofa Csakyja

Belgrad, 29. januarja. Ob smrti madžarskega zunanjega ministra grofa Csakyja je v svojem imenu jugoslovanske prestolnice poslal brzojavno sožalno brzojavko belgrajski župan Jevrem Tomić predsedniku madžarske vlade grofu Pavlu Telekyju, kakor tudi vdovi grofici Csaky. — Grof Teleky se je ganjen brzojavno zahvalil za izraženo sožitje.

Belgrad, 29. januarja. AA. Svečanega pogreba pokojnega grofa Csakyja, bivšega madžarskega zunanjega ministra, se bodo udeležili v Budimpešti tudi člani jugoslovanskega društva iz Belgrada. K pogrebu odputujejo v imenu jugoslovansko-madžarskega društva v Budimpešto predsednik tega društva in bivši minister Vojin Djuričić, podpredsednik in bivši senator Popović, glavni tajnik dr. Juraj Tomić in odvetnik Stevan Wagner. Delegacija bo položila na krsto pokojnega grofa Csakyja venec iz svežega cvetja z jugoslovanskim državnim trakom in napisom »Velikemu prijatelju Jugoslavije — jugoslovansko-madžarsko društvo v Belgradu«.

Politični pogovori v Belgradu

Belgrad, 29. jan. m. Gospod predsednik dr. Kulovec je tudi današnji dan prebil v glavnem v svojem kabinetu v skupščini, kjer je reševal tekoče stvari. Ob 10 dopoldne je odšel v kr. namestništvo, kjer je bil sprejet pri kr. namestniku dr. Stankoviću, od koder se je vrnil v svoj kabinet, kjer je najprej sprejel prvega podpredsednika Glavne zadružne zveze inž. Voja Djordjevića, nato pa ljubljanskega župana dr. Jura Adlešiča, ki se že od včera mudi v Belgradu ter je imel oba dneva v finančnem ministstvu v proračunskem oddelku z merodajnimi činitelji konferenco zaradi budžetiranja mestne občine ljubljanske. G. predsednik se je živo zanimal za vsa vprašanja, kakor tudi za prehranjevalno akcijo ljubljanske mestne občine ter je ljubljanskemu županu obljubil vso svojo pomoč. Za dr. Adlešičem je g. predsednik sprejel bivša poslanca dr. Golio in izmet bega Gavran Kapetanovića.

Prosvetni minister dr. Krek je danes poleg referatov sprejel bivšega poslanca dr. Jevremovića, belgrajskega župana Jevrema Tomića, senatorja Mladenovića in dr. Raškovića ter zastopnika zemljoradniške stranke, bivšega poslanca dr. Tupanjanina.

V Belgrad se je vrnil podpredsednik vlade dr. Maček ter imel kakor običajno več razgovorov s svojimi sodelavci. Razen tega je sprejel tudi ravnatelja PRIZAD-a dr. Tota.

G. predsednik vlade Cvetković je tudi današnji dan prebil v južni Srbiji ter je obiskal še Bitolj, od koder se vrača s spremstvom v Belgrad.

Predsednik vlade se vrača v Belgrad

Bitolj, 29. januarja. AA. Ministrski predsednik in zastopnik notranjega ministra Dragiša Cvetković je po blagoslovitvi nove radijske postaje v Skoplju obiskal nekaj krajev v južni Srbiji. Danes ob 13 se je predsednik vlade odpeljal iz Bitolja z vlakom v Belgrad.

Belgrajske novice

Belgrad, 29. jan. m. Po podatkih osrednjega urada za preskrbovanje dela je borza dela lanske leto izdala podpore brezposelnim za 40 milijonov dinarjev. Prosilcev je bilo 190.000, torej je na vsakega odpadlo okrog 200 din.

Osebnosti

Belgrad, 29. jan. m. Za namestnika višjega državnega tožila v Ljubljani je imenovan Joža Kokalj, sodnik okrajnega sodišča v Ljubljani.

Iz banovne Hrvatske

Zagreb, 29. jan. b. Nedavno je dal ban na razpoloženje vse javne notarje v banovini Hrvatski. Naknadno je bil en del notarjev zopet imenovan. Današnje »Službene novine« pa objavljajo dekret o imenovanju nadaljnjih 45 notarjev v banovini Hrvatski. Med njimi so skoraj vsi iz Zagreba. S tem bi bilo to vprašanje rešeno.

Zagreb, 29. jan. b. Ob bivanju podpredsednika »Mitteleuropäische Wirtschaftsförderung« dr. Ignacija in poslovnega ravnatelja nemške gospodarske organizacije dr. Dietricha v Zagrebu je priredil nemški generalni konzul snoči sprejem v hotelu Esplanade. Navzoči so bili generalni tajnik HSS dr. Krnjević, župan Starčević, šef banovnega kabineta Sikut ter še drugi oddelci in razni predstavniki nemškega gospodarskega življenja v Zagrebu in naših gospodarskih organizacij v Zagrebu.

Zagreb, 29. jan. b. Glavno rudarsko glavarstvo v Zagrebu je sprejelo sklep upravnega odbora, da se povečajo pokojnine in invalidske podpore rudarjem. V tem sklepu je odobrena povečana pokojnina starim upokojencem za 30%, novim upokojencem in invalidom pa za 25%. To povečanje je isto, kakor je pri glavni bratovski skladnici v Sarajevu in velja od 1. januarja.

Zagreb, 29. jan. b. Včeraj je izliril pri Virovitici tovorni vlak, zaradi česar je bila proga zaprta celih 5 ur. Drugih nezdov ni bilo. Zaradi snežnih zametov je imel današnji belgrajski jutranji brzi vlak veliko zamudo. Na liški progi sneži, posebno pri Vrhovinah, kjer piha srednja burja. Enako tudi na sušaški progi. Večjih motenj v prometu ni.

General Metaxas umrl

V Atenah se zavedajo nesreče, da je Metaxas umrl tik pred italijansko ofenzivo v Albaniji

Atene, 29. jan. t. Atenska agencija. Predsednik ministrskega sveta general Joan Metaxas je davi umrl na posledicah manjše operacije v grlu. General Metaxas, ki je bil star 70 let, je bil že nekaj časa utrjen zaradi velikega dela, ki ga je opravljal. Poleg poslov predsednika vlade je sam osebnost vodil še zunanje ministrstvo, notranje ministrstvo in vsa tri obrambna ministrstva, vojno, mornariško in letalsko. Vrh tega je kot eden najbolj izkušenih generalstabsnih častnikov sam osebnost vodil operacije proti Italiji in so grške čete svoje uspehe dosegale po zaslugah odličnega obrambnega in napadalnega načrta, ki ga je izdelal osebnost general Metaxas. Delo mu je izpodkopalo njegovo zdravje. Končno je umrl po operaciji v grlu, ker mu je odpevala srce.

Po vsej Grčiji je zavalovala globoka žalost, ko se je davi razširila novica o smrti generala Metaxasa, ki je veljal kot neke vrste živ simbol nepremagljivosti grške vojske ter zaupanja v končno zmago.

Oklic kralja Jurija

Atene, 29. januarja, AA. Kralj Jurij II. je izdal na grški narod oklic, v katerem pravi, da je za predsednika vlade postavljen Korizis, dosedanja guverner grške Narodne banke. Korizis je bil v Metaxasovi vladi minister za narodno gospodarstvo, in sicer v prvih dveh letih te vlade. Je znan grški gospodarski strokovnjak in pisec gospodarskih člankov in razprav. Obenem s predsedništvom vlade je Korizis prevzel tudi ostale resore pokojnega Metaxa, t. j. zunanje ministrstvo, ter ministrstvo vojske, mornarice in letalstva.

Metaxasov naslednik

Za novega predsednika vlade je bil imenovan Metaxasov dolgoletni najbližji sodelavec Aleksander Korizis, o katerem gre sles, da pozna vse Metaxasove načrte in ves ustroj njegovega režima, ne pa tudi sles, da bi imel Metaxasovo umsko sposobnost in njegovo odločnost. Korizis je bil guverner Narodne banke in v Metaxasovi vladi minister za ljudsko zdravje.

Grčija stoji pred hudimi razvoji, se je izrazila neka tuja diplomatska osebnost pred častnikarji, ki so jo spraševali o posledicah smrti predsednika vlade.

Morebitne posledice

Zanimiva ugibanja ameriškega poročevalca v Grčiji

Atene, 29. januarja, t. Associated Press. Vtis, ki ga je napravila novica o smrti generala Metaxasa, je globok po vsej Grčiji, a tudi v krogih grških zaveznikov. Metaxas je bil izredno zmogljiv politik, morda najboljši živeči grški general in trden ter zvest zaveznik Anglije. Dokler je on živel, novice o bližajoči se italijanski ofenzivi v Albaniji na grško ljudstvo niso napravljale nobene vtisa, tako je bilo prepričani, da bo že Metaxas vse uredil. Sedaj pa je videti, da se ljudstvo ponekod polasča neko malodušje. Malodušje zaradi dveh nevarnosti.

Prva je nevarnost močne italijanske ofenzive, za katero je baje Italija pripravila v Albaniji 20 divizij, to je okroglo 300.000 mož, proti katerim grška armada ne more postaviti številčno enake moči.

Drugič pa zaradi notranjih zapletljivosti, ki znajo nastati. Ze takrat, ko je izbruhnila vojna med Grčijo in Italijo, se je v Atenah pojavila neka močna struja, ki je bila za to, naj Grčija Italiji ustreže in njene zahteve sprejme. Med pristaši tega gibanja so imenovali tudi ime takratnega atenskega župana in nekoga generala, Politisa, ter še nekaj uglednih politikov. Toda general Metaxas je to strujo z neizprosno roko strl in ustvaril enotno domovinsko fronto v borbi za svobodo domovine. Politiki, ki poznajo grške razmere, se sprašujejo, če tista struja ne bo odvela zdaj, ko ni več Metaxasove železne roke, da bi jo držala na tleh. Nekateri celo računajo z možnostjo, da bi v primeru, da postane italijanski ofenzivni sunek v Albaniji zelo hud in prodoren, v Grčiji takoj nastopili močje, ki bi bili pripravljeni na mirovna pogajanja in na zaključek vojne na podoben način, kot se je to zgodilo lani skoraj ob istem času na Finskem. Vsekakor pa je res, da kakor nenadno je prišla smrt voditelja Grčije, tako je tudi rana, ki jo je zasekala v življenje Grčije, globoka in nevarna.

Metaxasova življenjska pot

General Joan Metaxas se je rodil na otoku Itaka leta 1871 in je torej dosegel 70 let starosti. Njegova rodbina spada med najstarejše in najbolj znane na otoku Kefaloniji. Po srednjih šolah se je posvetil vojaški službi in se je od leta 1899 do 1903 izobraževal tudi v takratni pruski vojaški akademiji v Berlinu. Ko se je vrnil, je vstopil v grški generalni štab in je hitro napredoval. Ko je v zadnji svetovni vojni Venizelos prišel s Krete v Atene in je sestavil vlado, je bil Metaxas njegov osebni adjutant. Nato je kot vojaški zastopnik sodeloval pri različnih vojnopolitičnih pogajanjih z Bolgarijo in takratno Srbijo.

Ob eh balkanskih vojn se je Metaxas udeležil in se izkazal kot hraber in bister častnik. Leta 1915 je že bil imenovan za šefa grškega generalnega štaba. Po svojem prepričanju je bil Metaxas vedno monarhist in je po odgonu kralja Konstantina leta 1917 prišel v spor z Venizelosovo politično skupino. Na Venizelosovo zahtevo in na željo takratnih zahodnih velesil je moral zapustiti mesto šefa generalnega štaba in celo Grčijo. Živel je v izgnanstvu v Italiji. Leta 1920 se je smel spet vrniti nazaj v svojo domovino, kjer je še nekaj časa služboval kot brigadni general, nato šel v pokoj ter se potem posvetil politiki, kjer je bil v najstrožjem nasprotju proti pustolovski Venizelosovi politiki v Mali Aziji, ki se je zares končala s katastrofo pri Smirni. Leta 1923 je spet moral zapustiti Grčijo in se je vrnil šele naslednje leto, ko je novo ustanovljena republikanska vlada objavila politično amnestijo. Potem je stopil na čelo monarhistične stranke ter je bil že leta 1926 prometni minister v raznih vladah Zaimisa, ki ga je poznal še s Krete. To je trajalo do leta 1933, ko se je začela njegova odločna borba proti Venizelosu, ki je v letih 1934 in 1935 uprizoril kar dva poskusa državnih udarov. Monarhijo je objavil potem general Kondilis leta 1935 in se je v novembru 1935 kralj Georg tudi vrnil nazaj v Grčijo. Naslednjega leta 1936 je kralj po smrti Demertzisa poveril predsedništvo vlade Metaxasu, takoj

strl poskus komunističnega upora, ki ga je Kominterni ob začetku državljanske vojne v Spaniji hotela povzročiti tudi v Grčiji, in proglasil diktaturo. Grčija je postala avtoritarna država. V tej dobi je Metaxas pokazal velike organizatorične sposobnosti. Grčija je pod njim vzcvetela v lepem napredku k splošnemu blagostanju. V zunanji politiki se je navezal na Anglijo, ki je dne 1. oktobra 1939 Grčiji zajamčila njeno neodvisnost. Metaxas je to storil, kakor je sam rekel, zato, ker se je bal Italije. Dne 27. oktobra 1940 je Italija poslala Grčiji ultimativne zahteve, ki pa jih je Metaxas odklonil, nakar je izbruhnila vojna med obema državama. General Metaxas se je na to možnost pripravil. Italijanski napad je bil odbit, grške čete so prešle v protiofenzivo in prenesle boljše globoko v notranost Albanije. Smrt ga je doletela v trenutku, ko so grške čete stale nekako na vrhu svojih uspehov in ko so se že pojavljali znaki velike italijanske protiofenzive. Te ni več doživel.

Vtis v Belgradu

Belgrad, 29. januarja, m. Za smrt predsednika grške vlade je zvedela naša prestolnica v prvih dopoldanskih urah. Novica se je bliskovito raznesla po mestu. Smrt uglednega predsednika grške vlade in preporočitelja je presunila vse kroge ter so se vsi obračali po informacije na grško poslanstvo. V znak žalosti so na poslanstvu takoj izobesili grško zastavo na pol droga. Grški poslanik g. Bibika Rozeti pa je ves dan sprejemal diplomatske tovariše, ki so mu izrekli sožalje. V imenu zunanje ministrstva sta ga obiskala oba pomočnika dr. Smiljanić in dr. Jukić ter sta izrazila sožalje zaradi izgube, ki je zadelo ob smrti predsednika vlade g. Metaxasa grški narod.

45 madžarskih poslancev in senatorjev bo v februarju obiskalo našo državo

»Obisk sorodnikom« je izjavil voditelj izleta Barscay

Budimpešta, 29. jan. m. Zastopnik šefa vladne stranke, tajni svetnik Franc Barscay, je dal častnikarjem izjavo o bližnjem obisku madžarskih parlamentarcev v Belgradu. V izjavi med drugim pravi:

Srečen sem, da kot zastopnik šefa vladne stranke vodim pobudo, ki bo po sklenitvi prijateljske pogodbe med našima dvema državama tesneje povežala prijateljstvo med Madžarsko in Jugoslavijo. Skupina madžarskih parlamentarcev, ki bo potovala v Belgrad, dejansko zastopa vso Madžarsko in to priliko izkorišča, da obišče svojega dobrega sosedo. Imamo naročilo, da se za časa tega obiska še bolj medsebojno spoznajo. Naše prijateljstvo moramo zgraditi od človeka do človeka. Po razgovoru z jugoslovanskim poslanikom g. Ra-

šićem je odločeno, da bo prej predvideno število 20 parlamentarcev, povišano na 45. Od tega števila pripada 25 parlamentarcev vladni stranki, 15 opoziciji, 5 jih je pa članov senata. Madžarski parlamentarci bodo obiskali Belgrad v drugi polovici februarja. Obisk madžarskih parlamentarcev v Belgradu bo zaradi resnosti današnjih dni trajal samo tri dni. Svoje potovanje v Belgrad smatramo za obisk svojim sorodnikom. Kar najodločneje smo sklenili, da prijateljstvo, sklenjeno z obiskom sedaj že pokojnega madžarskega državnika grofa Stefana Csakya še bolj poglobimo, ter želimo, da to prijateljstvo postane resno. Istočasno mi tudi želimo, da bi nam jugoslovanski parlamentarci ta obisk kmalu tudi vrnil.

Rooseveltov predlog o pomoči Angliji - spremenjen

Washington, 29. jan. b. Predsednik Roosevelt je zasljal misljenje svojih najbližjih vojaških sodelavcev in voditeljev republikanskih strank v poslaniškem domu in senatu, in njihovo misljenje o predlogu pomoči Angliji je bilo sprejeto z vso pazljivostjo. Roosevelt je sprejel predlog za spremembo zakonskega predloga pomoči Angliji. Spremembe imajo namen, da se obdrži narodno edinstvo in da se prepreči večji politični razcep med obema političnima strankama. — V glavnih črtah bi moral biti Rooseveltov predlog spremenjen v naslednjem:

1. Zahtevana izredna opolnomočenja bi bila vezana na pogoje v nekaj točkah, ki se bodo objavile naknadno. Pooblaščenja bi veljala do junija 1942.
2. Ameriški parlament bi imel vsake tri mesece vpogled v vse predloge v zvezi s pomočjo Angliji.
3. V nobenem primeru ne bo ameriška vojna mornarica spremljevala trgovskih ladij, ki prevažajo material v Anglijo.
4. Ameriška vlada ne sme odstopiti katerega koli vojnega materiala Angliji brez predhodnega odobrenja šefov ameriških suhozemskih, zračnih in pomorskih obrambnih sil.

V ameriškem časopisu in političnih krogih so prepričani, da bo ameriški parlament odobril s potrebno večino ta Rooseveltov spremenjeni predlog. Angleški veleposlanik lord Halifax je imel konferenco z državnim podtajnikom Sumner Wellson. Po tem razgovoru je lord Halifax dal izjavo o sovjetskih dobavah Nemčiji. Rekel je, da se v Angliji veruje, da se izvozi iz Rusije v Nemčijo precejšnja količina raznega materiala. To se ne nanaša na ameriške dobave posebej, temveč skupno na ves material, ki se dovaža iz drugih držav v Rusijo. Dobavljanje materiala na tak način iz latinske Amerike bi pomenilo predor angleške blokade.

Oporišča tudi v južni Ameriki

Združene države SA, ki so dobile že nekatera pomorska oporišča od Anglije, nadaljujejo sedaj to politiko v srednji in južni Ameriki. To je napovedano v govoru, katerega je imel kontraadmiral Green Slade v Washingtonu, kjer je med drugim rekel: Amerika pričakuje, da bo lahko kmalu zaključila pogodbo o pomorskih oporiščih v srednji in južni Ameriki v namen obrambe zahodne poloble. Dobili smo že pomorska in letalska oporišča za zavarovanje vseh dohodov z morske strani in jih bomo še dobili. V stalnem stiku smo z našimi prijatelji v drugih ameriških republikah o vseh ukrepih za obrambo naše poloble.

Šef ameriškega generalnega štaba o nemškem vdoru v Anglijo

Washington, 29. jan. Reuter: Načelnik ameriškega glavnega gener. štaba general Marshall

Zima je dražja, ko ne želiš nima samo kurjavo, ampak tudi gripo! Gripa! Gripa! ASPIRIN pomaga! Vsaka Aspirin tableta nosi znak Bayer-ovega križca! Aspirin lahko sme velik učinek, ali mal izdatek. Oglejte se receptar in d. št. 189/35 od 29. januarja 1938.

ki se bori ob strani Anglije za svobodo svoje domovine. Popoldne je obiskal ministra za prehrano ter se informiral o živežni preskrbi Anglije. Potem je obiskal voditelja delavcev Gibsona, ki mu je tolmačil junaško in rodoljubno razpoloženje angleškega delavstva v borbi Anglije za svoj obstanek in za zmago svobode nad nasiljem.

Japonska-Amerika

Macuoka skuša popraviti ostrine svojega nedeljskega napada na Združene države SA

Tokio, 29. jan. t. Associated Press. Veliko presenečenje je vzbudil nov govor japonskega zunanjega ministra Macuoke o odnosih med Japonsko in Ameriko. Preteklo nedeljo je namreč v svojem govoru rabil skrajno ostre in napadale besede, ko je govoril o ameriški politiki do Japonske. Njegove takratne besede so povzročile več ogorčenja po vseh Združenih državah in ameriški državniki so jim posvetili samo kratke, a tudi osorne besede. Takšen odmev je imel svoj učinek tudi na Japonskem, predvsem pa v krogih vlade same, v kateri niso vsi ministri odobrvali izbruha zunanjega ministra Macuoke. Zato je ponovno govoril pred proračunskim odborom in je takoj uporabil mnogo bolj mile izraze ter o Združenih državah govoril v epravnem tonu. Dejal je med drugim:

»Motijo se tisti, ki mislijo, da stremi Japonska za vodilnim mestom v vzhodni Aziji in da hoče do tega vodilnega mesta priti s pomočjo nasilnih osvojitelj. Zelo značilno je, da tisti, ki sploh ne morejo drugače misliti, kakor s pojmi surove sile, ne morejo razumeti stremeljenj našega plemena. Mislimi samo, da bo ves svet simpatiziral z nami Japanci, ko smo si natovarili breme, da pomagamo vsem narodom v vzhodni Aziji, da na tem prostoru zavzame vsak tisto mesto, ki mu pripada. To je naš veliki ideal. Imeli smo ga, ko smo ustvarjali temelje za naš imperij in pred našimi očmi lebdijo tudi danes, ko se cilju približujemo. Prepričani smo, da bo naše načelo, ki ni surovo, ki ni nasilno, ki ne računa z golo silo in brutalnimi sredstvi, marveč je duhovnega značaja, postalo resnica ne samo na Daljnem vzhodu, marveč na vsem svetu. Tako tudi naj naš razumejo Združene države Severne Amerike, nes in naše težnje. Ameriki ne odreka naš narod nobenih življenjskih pravic. Toda Amerika, ki je nastala iz podobnih stremeljenj, bo razumela, da bi na svojem prostoru, kjer žive naša plemena, radi bili sami gospodarji svoje usode in kovači svoje sreče. Pri tem svojem delu Japonska nikdar ni zavrnila sodelovanja evropskih in ameriških držav v vzhodni Aziji. Nasprotno, ona si tega sodelovanja želi, da bi čim prej mogla doseči svoj cilj. Naš pakt z Nemčijo in Italijo je zgrajen na tem načelu. Četudi Amerika želi uresničiti ta ideal, naj ga, seveda bi ji svetovali, naj ga najprej skuša uresničiti na ameriškem kontinentu.

Vichy, 29. jan. DNB: Na prietojnih francoskih mestih zanikajo trditve neke ameriške radijske postaje, ki je poročala, da je Japonska zahtevala od Francije nova oporišča v Indokini.

Položaj v Romuniji mirnejši

Vojska lovi po vsej državi udeležence legionarskega upora

Bukarešta, 29. jan. m. Novo romunska vlada je romunska javnost sprejela z odobravanjem, ker vidi v njeni sestavi zagotovilo, da se bo red in mir v državi ohranil z vsemi sredstvi ter da se zadnji dogodki ne bodo mogli ponoviti. Ukrepe, ki jih je general Antonescu dal, da ohrani obstojeci red in prepreči poskuse novih neredov, z vso strogostjo izvaja izključno vojaška oblast, ker je v državi še vedno v veljavi obsedeno stanje. Vojaške patrle še vedno neprestano opravljajo preiskave po sumljivih hišah, sedežih javnih društev in na posameznih fakultetah. V teku večerajšnjega in današnjega dne so preiskave dale bogat plen. Vojaške patrle so zaplenile velike količine orožja in streliva. Našle so tudi veliko zlata, ki ga je polična družal odnesla iz posameznih trgovin in zasebnih stanovanj. Večraj in danes so vojaške patrle napravile več preiskav tudi v podeželju ter so izsledile več kolovodij zadnjih neredov. V Bukarešti zatirajo, da bodo aretirani kolovodje gardistov obsojeni na velike kazni, med njimi bivši general javne varnosti Gika, kakor tudi bivši upravnik Bukarešte Mironovici. O usodi Horia Sima, šefa legionarskega po-

kreta, ni nič znanega. Nekateri pravijo, da se je predal oblastem, drugi pa, da se še vedno skriva, a tretji zopet, da se mu je posrečilo pobegniti v inozemstvo.

Bukarešta, 29. januarja, AA. DNB: Uradno poročajo, da je posebno vojno sodišče izreklo sodbo nad 17 dijakih letalske šole, ki so bili obtoženi sodelovanja pri uporu. Sodišče je ugotovilo, da so vsi obtoženci krivi in je obsodilo tri na deset let robove, enega na sedem, dva na pet let robove, drugih enajst pa na tri leta robove. Razen tega so bili vsi degradirani.

Uradno poročajo, da so zaprti tudi vsi tisti, ki so bili v korist upornikov zaposleni pri oddaji poročil po bucareškem radiu. Ugotovljeno je, da so bili vsi nameščenci pri radiu in da je med njimi tudi zastopnik ravnatelja.

Bukarešta, 29. jan. b. Policija je aretirala nekoliko petrolejskih magnatov v Bukarešti, Ploestiju in drugih romunskih mestih. Med aretiranimi je tudi Malaksa, eden najbogatejših Romunov. Vsi so obtoženi, da so podpirali upornike in jim omogočili beg v inozemstvo.

SS oddelek in šef nemške policije Himmler odpotoval v Italijo zaradi reorganizacije tamkajšnje policije, na dobro obveščenih mestih zanikajo. Obenem izjavljajo, da je voditelj SS oddelev Himmler potoval v Oslo, kjer bo ostal nekaj dni.

Japonska izdala že 180 milijard za vojno na Kitajskem

Tokio, 29. jan. t. Ass. Press: Japonska vlada je proračunskemu odboru predložila številke izrednih vojnih stroškov v zadnjih letih. Iz teh navodov izhaja, da je vojna na Kitajskem Japonsce veljala 17 in pol milijarde jenov (kar znaša približno 180 milijard din ali 12 krat več, kakor enoletni državni proračun v Jugoslaviji). Vlada si je ta denar oskrbela s pomočjo vladnih bonov, ki jih je prodala za 15 in pol milijarde jenov (16 milijard din).

Drobne novice

Vichy, 29. januarja, AA. DNB: Na poti med Clermond-Ferrandom in Urlauternom se je zgodila huda avtomobilska nesreča. Trčila sta dva avtomobila. Ubilih je bilo šest ljudi. Nekoliko pozneje je privozil še tretji avtomobil, ki se ni mogel takoj ustaviti in se je zaletel v prvovrsta tovarna avtomobila, ki sta ležala čez cesto. Dvajset ljudi je bilo pri tem ranjenih.

Berlin, 29. januarja, AA. DNB: Nemški pravosodni minister dr. Gürtner je sinoči umrl.

Premirje Siam-Indokina

Pogajanja na japonski vojni ladji

Tokio, 29. jan. DNB: Uradno poročajo, da se je danes popoldne začela konferenca za premirje med Siamom in francosko Indokino. Konferenca je na neki japonski vojni ladji v bližini Saigona. Razen zastopnikov obeh neposredno prizadetih držav sodelujejo na konferenci tudi japonski za-

stopniki. Japonska vlada je obvestila obe prizadeti vladi, da bo v ta namen imenovala posebno zastopstvo sedmih članov pod vodstvom šefa japonskega odposlaništva v francoski Indokini, generala Humanit.

Gospodarstvo

Industrija Jugoslavije 1918-1938

«Balkanska štampa» v Beogradu je izdala svojo drugo publikacijo, prva je bila o inozemskem kapitalu v našem gospodarstvu, druga pa je sedaj izšla pod naslovom «Industrija Jugoslavije 1918-1938», napisal pa jo je g. Stevan M. Kukoleča.

Knjiga obsega 537 strani ter je razdeljena v naslednja poglavja: Uvod. Struktura jugoslovanske industrije. Velikost industrije in njen razvoj od 1918-1938. Delovna sila v industriji. Pogonska sila v industriji. Industrijske investicije. Vloga industrije v zunanji trgovini. Cinitelji so pogoji industrializacije in gospodarska in fiskalna politika kot faktor industrializacije.

Iz knjige je razvidno, da smo industrijsko statistiko dejansko začeli voditi šele okoli leta 1934 in da smo bili za podatke nazaj navezani na to dobo.

Iz obilnega statističnega gradiva posnemamo nekaj podatkov:

Od leta 1929 do 1938 je prebivalstvo v naši državi naraslo za 17,74%, dočim je istočasno obdelana zemlja in zemlja, ki se lahko obdeluje, narasla samo za 10,43%.

Leta 1918 je bilo v vsej državi 1.855 industrijskih podjetij, od tega v Sloveniji 443. V prvi dobi industrializacije je število industrij naraslo v vsej državi na 2.506, od tega v Sloveniji na 590. V tej dobi je industrializacija severnih pokrajin zelo narasla. V drugi dobi od 1924-1928 pa je bolj napredovala industrializacija v južnih pokrajinah države. V tej dobi je število industrijskih podjetij naraslo na 3038, od tega v Sloveniji na

671. V nadaljnji dobi od 1929 do 1933 je število industrijskih podjetij v vseh državah naraslo na 3557, od tega v Sloveniji na 767. Tudi za to dobo velja isto kot prej. V končnem razdobju 1934-1938 je industrializacija slabo napredovala, kajti število industrij se je v vsej državi povečalo na 3954, od tega v Sloveniji na 807.

Pogonska sila v industriji je dosegla konec leta 1938 938.434 k. s., od tega v Sloveniji 183.037 k. s. Približno ena petina vse industrije v državi je v Sloveniji.

Od vseh tvornic je bilo popolnoma jugoslovanskih 76,78%, čisto tujih 3,95%, pretežno jugoslovanskih 8,67%, pretežno v rokah tujega kapitala 6,7%, napol na 1,16%, dočim za 2,73% podjetij ni podatkov.

Vrednost industrijske proizvodnje je znašala leta 1938 17.859,8 milij. din., če pa odbijemo del, ki je namenjen izvozu, pa 16.028,9 milij. din.

Zlasti obsežno je obdelal pisatelj kartele. Od vseh podjetij je včlanjenih v kartele 228 ali 5,76% vseh podjetij, toda po višini kapitala je razmerje drugo: kartelirana industrija je imela 2.919,6 milij. din. kapitala, nekartelirana pa 13.055,6 milij. din., tako da znaša delež kartelirane industrije 22,36%. Proizvodnja kartelirane industrije znaša 1.946,1 milij. din., nekartelirane 15.418,5 milij. din., tako da znaša delež kartelirane industrije pri skupni proizvodnji 12,62%. Podrobno opisuje vse obstoječe kartele, kar daje tudi posebno vrednost knjigi.

Nadaljna poglavja so posvečena carinski zaščiti in carinski politiki v zadnjih letih. Končno govori avtor tudi o davčni politiki.

Dražba kož divjačine v Ljubljani

Kakovost krzna je bila srednja in nekaj slabša od one lanskega leta. Kljub temu, da je bilo kupcev mnogo, zanimanje ni bilo najboljšje, ker je uvoz kožuhovine v druge države otežkočen. Zato je bilo inozemskih kupcev zaradi sedanjih prilik manj kakor druga leta. Pač pa so se letos za krzno predvsem zanimali številni krznarji iz vse države. Na dražbi je bilo tudi preko 300 srebrnih in preko 100 modrih lisic domačih farm. Do večjih zaključkov pa ni prišlo, ker se lastniki farm niso mogli zediniti zaradi cene s kupci. Blago domačih farm je bilo že prav lepo.

Na dražbi je bila prodana skoraj vsa razpoložljiva kožuhovina, izvezmi srebrnih in modrih lisic. Znatno se je dvignila cena za divje zimske zajce, jazbecce, pižmovke, da celo za domače mačke.

Dosežene cene za prvovrstno krzno so sledeče (v oklepaju so navedene cene, dosežene pred letom dni na dražbi 22. januarja 1940): Lisice 180-220 din (120-180); lisice posebni komadi do 305 din; kune zlatice 1400-1600 din (1300-1700); kune zlatice posebni komadi do 1830 din; kune belice 750-760 din (750-900); kune belice posebni komadi do 1060 din; dihurji 150-180 din (110-140); vidre 600-1000 din (500-600); zajci zimski 15 din (10); srne lisice 27 din (25); srne zimske 16 din; jazbeci 130 din (75); mačke divje 50 din (44); pižmovke 88 din (40); veeverice 14 din (14); podlasice rjave 2 din (3); podlasice bele 33 din (35); mačke domače 10-40 (10); zajci domači 3-6 din (3); polhi 3 din (brez zanimanja); krti 1,50 din (brez zanimanja).

Prihodno dražbo krzna priredi «Divja koža» dne 10. marca 1941 na Ljubljanskem velesejmu.

Današnje cene kožuhovini

Po strokovnem zagrebškem listu »Jugoslovanska koža« od 18. januarja t. l. posnemamo, da je izvoz krzna v Anglijo in Ameriko še vedno onemogočen in je zato položaj na trgu dovolj težaven. Jugoslovanski grostisi in izvozniki plačujejo danes sledeče cene:

Kune zlatice 900-1.100 din, kune belice 400 do 550 din, vidre 200 do 400 din, lisice gorske 80-100, lisice poljske 50-60, dihurji 80-100, divje mačke 25-30, jazbeci 60-70, veeverice 8 do 10, zajci 10-12, krti 0,70-0,75 din.

Racioniranje na Hrvaškem

V torek, dne 28. januarja 1941, je izšla naredba bana banovine Hrvatske o razdelitvi (racioniranju) življenjskih potrebščin. Po tej naredbi se v mestih vpeljejo potrebne izkaznice, na osnovi katerih bodo potem mestna poglavarstva delila kupone za racioniranje življenjske potrebšchine. Lahko pa se uvedejo te izkaznice tudi v drugih krajih, katere odredi urad za preskrbo banovine Hrvatske.

Izkaznice in potem kuponi se izdajajo na osnovi posebne prijave mestnemu poglavarstvu. V teh prijavah morajo predložiti navesti točno svoje zaloge pšenice, rži, ječmena, koruze in moke od njih, testenine, jedilno olje, mast, sol, sladkor, kava, milo za pranje in petrolej. Po potrebi se more odrediti tudi prijave drugih življenjskih potrebščin. Zaloge racioniranih predmetov ostanejo lastniku, če ne prekašajo šestmesečne potrebe njegovega gospodarstva. Lastnikom zalog se ne bodo izdajali kuponi za racioniranje življenjske potrebšchine za ono dobo, ko bi mu bile dane količine zalog na kupone. So pa tudi možne izjeme.

Za kontrolo se uvede tudi splošni popis zalog vseh racioniranih predmetov pri trgovcih in obrtnikih. V krajih, kjer ne bo uveden sistem kart, morajo občinska poglavarstva osnovati potrošniške registre po posameznih gospodarstvih.

Naredba določa tudi ostre kazni za kršitev posameznih določil navedbe. Krivci po tej naredbi bodo lahko tudi poslani na prisilno bivanje in prisilno delo.

Izvoz pohištva v Nemčijo

Jugoslovansko pohištvo, bodisi stanovanjsko, bodisi pisarniško ali drugačno, je od sedaj le v majhni meri našlo pot v Nemčijo, ker so to branile visoke carine, ki so ščitile nemško domačo proizvodnjo, pa tudi sam prevoz je bila ena od okolnosti, ki je ceno tako dvignila, da se je Nemci niso mogli poslužiti. Od pohištva je sploh iz naše države prišlo do izvoza zelo malo, čeprav imamo dosti vsakovrstnega lesa in dosti mizarstva, katero na tuzemskem trgu ne najde vedno zadosti naročil. Zato bi bilo velikega pomena, ako bi se ta izvoz bolj razvil, ker bi se tako naša država lahko v tej smeri bolj industrializirala. Mizarstva industrija spada namreč med one stroke, ki so izredno blizu, tako naravnemu bogastvu naše države, kot zdravi in rodni usmerjenosti našega ljudstva. Oba momenta

sta pa tako z vidika narodnega gospodarstva kot s socialnega vidika taka, da bi se izplačalo, ako bi država posvetila vprašanju izvoza mizarkega pohištva več pozornosti, kot je do sedaj.

Na eni strani bi bilo treba dvigniti strokovno šolstvo, ki je do skrajnosti pičilo, na drugi pa bi bilo treba samemu izvozu pohištva posvetiti več pozornosti pri mednarodnih trgovskih pogodbah (pri carinah, pri izvoznih železnih tarifah, pri eksportnih premijah itd.). Moramo si biti namreč na jasnem, da se našemu pohištvu večja pot v svet, brez prav radikalnih ukrepov in podpore, ne bo odprla, da bi se pa take žrtve zelo izplačale z boljšo trgovsko bilanco na področju, ki je do sedaj v izvozu še neizrabljeno in z razmeroma zelo zdravim industrializacij. Na vse to je treba misliti že sedaj tudi zaradi tega, ker bi se zaradi velikega razdejavanja v zapadni Evropi znsle po vojni pokazati velike izvozne možnosti tudi za pohištvo.

Toda, kot nam sporoča neka domača tovarna pohištva, se je že sedaj pojavila prav občutna konjunktura za izvoz pisarniškega pohištva v Nemčijo. Tozadevne nemške tovarne so večinoma zaposlene z vojno industrijo ter tudi zaradi drugih zaprek ne morejo ustreči pravnim potrebam, ki so sedaj večje kot prej. Nemški veletrgovci vprašujejo po velikih količinah pisalnih miz, vsake vrste omar, mizic za pisalne stroje itd. To je seveda na našem pohištvenem trgu čisto nov pojav. Morda bo to v Nemčiji, združeno z itak višjim nivojem cen, sedaj v stanju premostiti zapreke carinskih in prevoznih stroškov ter omogočiti izvoz, ker bo gotovo tako nemška kot jugoslovanska trgovska politika te težnje podpirala, saj je to v interesu tako ene kot druge države.

Upamo, da bodo naši gospodarski krogi in gospodarska ministristva temu vprašanju posvetila primerno pozornost.

Manjše posestne spremembe

Janežič Alojzija, posest. v Zelimlju-Skopčnik št. 5 je prodala Francetu Streletu, posestniku od tam parcelo št. 549 njiva k. o. Zelimlje v izmeri 2176 m² za 5000 din.

Kongregacija usmiljenih sester sv. Vincencije Pavelskega, hiša zavetišča sv. Jožefa v Ljubljani je prodala Franciški Mavarskevi, posestnikovi hčeri v Dragomeru št. 3 parcelo št. 851-2 njiva k. o. Log v izmeri 925 m² za 1000 din.

Accetto Ferdinand, posestnik na Brdu števila 1234-2 njivo k. o. Zg. Šiška za 4000 din. Škoda Jakob, posestnik na Javoru p. Dobrunje je prodal Uršuli Svetkovi, posestnici na Slapeh parcelo št. 1162-16 gozd k. o. Javor za 4000 din.

Anton Anzele, posestnik Ig in Prime Franc, posestnik od tam sta prodala Antonu Sivcu, posestniku v Strahomeru parcelo št. 1171 gozd k. o. Vrbljene v izmeri 12.034 m² za 3000 din.

★

Draginske doklade lekarnarskim sodnikom. Minister za socialno politiko in ljudsko zdravje je odobril sklep Lekarnarske zbornice v Beogradu, s katerim se določa kot minimum draginske doklade mesečno 300 din za vsa država na plačo, ki jo je prejemal sodnik dne 1. septembra 1939. Ta minimalna doklada se bo izplačevala sodnikom brez kakršnih koli odbitkov za pokojninsko, bolniško zavarovanje in za davke.

Sestanek jugoslovanskoitalijanskega gospodarskega odbora. Iz Beograda poročajo, da bo sestanek jugoslovanskoitalijanskega gospodarskega odbora že prihodnji mesec v Rimu.

Drugi delegat trgovinskega ministristva v Bukarešti. Po poročilu iz Beograda je trgovski minister postavil za našega drugega trgovinskega delegata v Bukarešti g. Dragana Nikolića, šefa oddelka v ravnatelilstvu za zunanjo trgovino.

Nemški vojaki v Narviku vozijo seno

Bistrim očem nemške vojne mornarice ne uide nobena ladja, ki mogoče pelje kako blago za nasprotnika.

Prodaja soli. Ker se je začela akcija, da bi posamezni zastopniki velikoprodaje soli sklenili nove dogovore na individualni podlagi z veletrgovci, opozarja »Trgovski list«, da je še vedno v veljavi sklep konference z dne 15. novembra 1940 v Celju, da bo izvoljena delegacija sklenila nove pogodbe za vse skupaj.

Podružnica Poštne hranilnice na Sušaku. Finančni minister je izdal odlok, po katerem bo s 15. februarjem letos likvidirana podružnica Poštne hranilnice na Sušaku. Pričakovati pa je, da bo do bil Split svojo podružnico Poštne hranilnice.

Automobilske gume iz Japonske. Belgrajska agencija »Jugoslovanski kurir« poroča, da je uspelo zagrebškemu Pogodu skleniti z neko japonsko tvrdko pogodbo za dobavo večje količine avtomobilskih gum. Gre za 30.000 kosov avtomobilskih gum. Toda ta količina se ne bi razdelila samo na banovino Hrvatsko, temveč tudi na ostalo državo.

Automobilski promet na Hrvaškem. Belgrajska agencija »Jugoslovanski kurir« poroča, da pripravljata banska oblast na Hrvaškem načrt o postopnem prevzemu tovornega in potniškega avtomobilskega prometa na področju vse banovine v svojo režijo. V ta namen bi se osnovala posebna družba za izvrševanje takega prometa.

Dobave: Jugoslov. držav. železnice, ravnatelilstvo Ljubljana, sprejema do 1. febr. ponudbe za popravilo usnjenih stolov, divanov, žimnic, žimnatih podglavnikov ter nosil za bolnike; do 3. febr. sprejema gradbeni oddelček ponudbe za prevoz raznega materiala pri II. sekciji Ljubljana.

Ravnateljstvo drž. rudnika Velenje sprejema do 3. febr. ponudbe za dobavo koničastih lopat, železne pločevine, kolofonije, suhega minija; do 10. februarja tesnilnih obrobov, razne žice, jute, jermen in usnja, bobna iz jeklotitine; do 18. februarja električnih žarnic, akumulatorskih baterij, zobatih koles iz surove kože, osi za vitelj; do 17. februarja pisalnih strojev, elektrolitičnega trdega bakra, trinatrijevega fosfata, železnih odpadkov, perforirane železne pločevine, loščene platna, pocinkane železne pločevine, svetlopisnega papirja, zavojnega materiala, čistega bencina, raznega stekla, samotne opeke, aparata za kopiranje; do 24. februarja prenapetostnih odvajalcev, do 25. februarja trofaznih kontrolerjev.

Licitacije: Dne 4. februarja bo pri Komandni vojašnici Kralja Petra II. v Skofiji Loki licitacija za oddajo prodaje raznih sladkornih proizvodov pod zakup.

Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.

Vpisi v trg. register: Fr. Premrov & sin, lesna industrijska d. d. Ljubljana, glavica 980.000 din. Člani upravnega sveta: Premrov Vladimir, Premrov Iza in Lah Milan, Ivan Zabret, lesna industrija in izvozna trgovina, Bobov št. 4 obč. Predoslje okr. Kranj, lastnik Zabret Ivan, prokurist Ham Karel; Wrentschur Harald, parna žaga, Marenberg št. 113; Pernat Anton lesna trgovina, Meža; Veržun Ivan, lesna trgovina, Meža; Stefan Šerbak, trgovina z lesom na debelo, Pameče; Izidor Jelenčič, trgovina z lesom in izvoz lesa, Rakke. — Pri Javnih skladiščih, družbi z om. zavezo v Ljubljani so bili izbrisani: poslovođji Jovanović Svetislav, Ljubomir Djinovski, prokurist Kostić Branko, vpisani pa novi poslovođje: Rustja Anica, roj. Verovšek, Verovšek Jurij in Verovšek Jože. — Pri Souvan & Co. je izstopil javni družbenik Sever Ferdinand, vpisana pa sta bila Souvan Nada in Jaklič Viljem.

Vpisi v zadržni register. Vpisane so bile naslednje nove zadruge: Nakupovalna in gradbena zadruža z o. j. v Celju, prvi član uprave: Lazarevič Todor, direktor »Cinkarna«; Nabavna in prodajna zadruža z o. j., Sv. Peter pod Sv. gorami, prvi član uprave Alojzij Zorenč; Nabavna in prodajna zadruža v Vidmu ob Savi, z o. j., prvi član uprave Franc Lepšina.

Ustavitel poravnalnega postopka: Vajdič Anton, posestnik v Pljuju.

Borze

Denar

29. januar.

Nemška marka 17.72—17.92

Ameriški dolar 55.—

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 7.287.349, na belgrajski pa 10.366.000 din, od tega 226.445 in 367.000 mark, 211.000 din v Sofiji, 122.618 šv. frankov in 22.120 dol. — V efektih je bilo prometa na belgrajski borzi 425.000 din.

Ljubljana — uradni tečaj:

London 1 funt 174.57—177.77
Newyork 100 dolarjev 4425.00—4485.00
Zeneva 100 frankov 1028.64—1038.64

Ljubljana — zasebni kliring:

Berlin 100 mark 1772.00—1792.00
Solun 100 drahem 38.50 denar

Ljubljana — svobodno tržišče:

London 1 funt 215.00—219.10
Newyork 100 dolarjev 5480.00—5520.00
Zeneva 100 frankov 1271.10—1281.10

Zagreb — zasebni kliring:

Solun 100 drahem 38.50 denar

Belgrad — zasebni kliring:

Solun 100 drahem 38.15—38.15
Sofija 100 din 56.22—57.82

Curih. Belgrad 10, Pariz 8.25, London 16.075, Newyork 431, Bruselj 69 (nom.), Milan 21.675, Madrid 40, Amsterdam 229 (nom.), Berlin 172.50, Stockholm 102.75, Oslo 98.50 (nom.), Kopenhagen 83.50, Sofija 4.25, Lizbona 17.25, Budimpešta 85, Atene 3.00, Carigrad 3.375, Bukarešta 2.15, Helsingfors 8.75, Buenos-Aires 101.875.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 474.50—477
v Zagrebu 477 denar
v Beogradu 480—481

Ljubljana. Državni papirji: 7% inv. pos. 100 do 102, agrarji 55—57, vojna škoda promptna 474.50—477, begl. obv. 85—87, dalm. agrarji 81 do 82, 8% Bler. pos. 105—107, 7% Bler. pos. 100 do 102, 7% pos. DHB 102—105, 7% stab. pos. 96 do 98. — Delnice: Narodna banka 7.000—7.200, Trboveljska 367—377, Kranjska industr. družba 142 denar.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 100 denar, vojna škoda promptna 477 denar, begluške obveznice 86 den., dalm. agrarji 81.75—82 (82.25), 6% šum. obv. 81 den., 4% severni agrarji 56.25 do 57.50, 8% Bler. pos. 106.50 den., 7% Bler. pos. 100 den., 7% pos. DHB 102 den., 7% stab. pos. 97 denar. — Delnice: Narodna banka 7.100 den., Priv. agrarna banka 200 den., Trboveljska 370 do 380.

Belgrad. Državni papirji: 7% inv. pos. 101 denar, vojna škoda promptna 480—481 (480.50), begl. obv. 85.75 den., dalm. agrarji 81.50—81.75 (81.75), 6% šum. obv. 80 den., 4% sev. agrarji 55.50—56, 8% Bler. pos. 106.50 den., 7% Bler. pos. 101—101.50 (101), 7% pos. DHB 102.50 den., 7% stab. pos. 99 denar. — Delnice: Narodna banka 7.050 den., Priv. agrarna banka 206 den. (drobni komadi).

Žitni trg

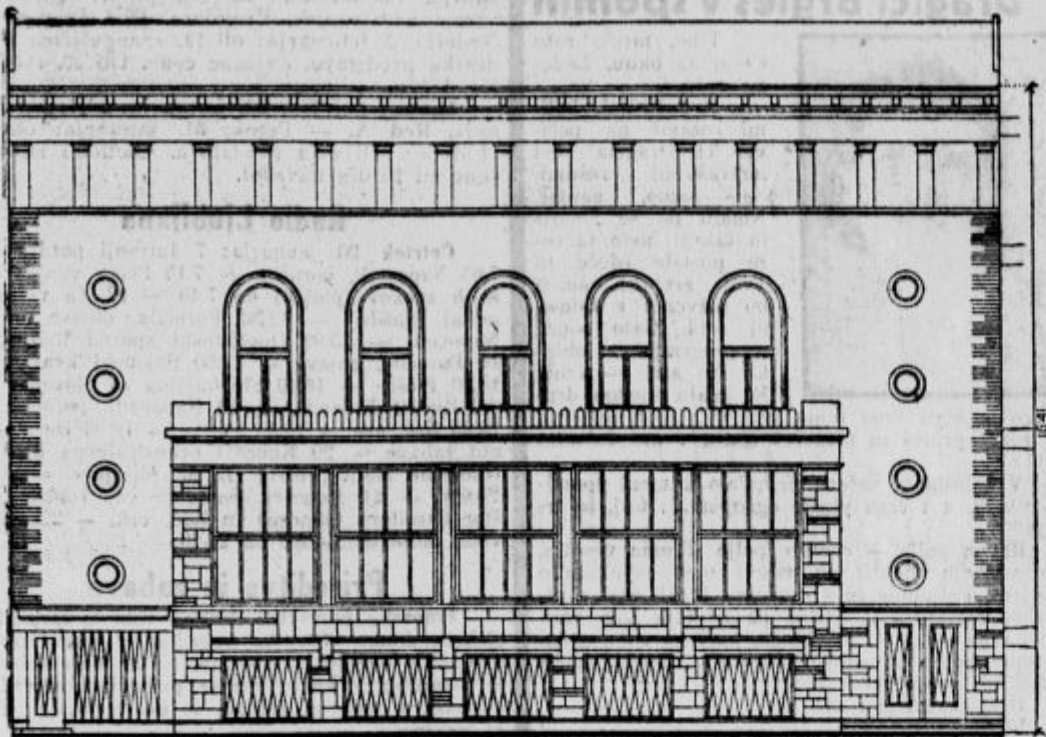
Novi Sad. Oves: bač. srem. slav. 395—400; ječme: bač. srem. 460—470; fižol: bač. srem. beli, brez vrče, 2% kasa duplikat 575—580. Tendence neizpremenjena.

Cene živini in kmetijskim pridelkom

Živinski sejem v Kranju dne 27. januarja t. l. Dogon: 24 volov, 24 krav, 9 telet, 3 junice, 1 bik, 1 ovca, 17 evinj in 15 prašičev. Prodanih je bilo: 18 volov, 12 krav, 9 telet, 2 junici, 1 bik, 1 ovca, 11 svinj in 9 prašičev. — Cene so bile naslednje: voli 1 vrste 9.50, 2. vrste 8.50, 3. vrste 7.25 din; telice 1 vrste 9.50, 2. vrste 8.50, 3. vrste 7.25 din; krave 1 vrste 8.25, 2. vrste 7.25, 3. vrste 6 din; teleta 1 vrste 13, 2. vrste 12 din; prašiči špeharji 16.50—17, pršutarji 15—16.50 din za kilogram žive teže. Mladi prašički za rejo, 7—8 tednov stari, 250 do 300 din za glavo. — Goveje meso 1 vrste, prednji del, 16 din, zadnji del 18 din; goveje meso, 2 vrste, prednji del, 15 din, zadnji del 17 din; svinjina 24 din; slanina 26 din, svinjska mast 28.50—39, čisti med 36—40, neoprana volna 84—88, oprana volna 100 din za kilogram. — Ječmen 4.25 din, rž 4.25 din, oves 3.75—4 din, koruza 3.75, fižol 7—0 din, krompir 1.75—2 din, lucerna za krmo 1.50 din, seno 1.50 din, slama 1 din, jabolka 2 vrste 7—8 din, 3. vrste 6 din, pšenična moka 5.50—9, koruzna moka 5.50 din, ajdova moka 7.50—10 din in ržena moka 6.50 din za kilogram. — Trda drva 180—185 din za kv. meter, jaja 1.75—2 din za komad, mleko 2.50 do 3 din za liter, surovo oz. čajno maslo 48—52 din za kilogram.

Akademsko menza v Ljubljani

Stala bo nasproti Tehnične srednje šole

GLAVNA FAŠADA

Ze delj časa ima ljubljanska univerza na razpolago nekaj kreditov za zgraditev v Ljubljani nujno potrebne akademske menze. Tehnični oddelek banske uprave je tudi že pripravil lep in primeren načrt za menzo. Edina težava, ki je zadnje čase ovirala rešitev tega vprašanja, je bilo prikladno zemljišče. Svet, ki je bil za akademsko menzo izbran, so vseučilišne oblasti naše nasproti tehnične srednje šole. Tam ima razsežno parcelo nedaleč proč od parcele, kjer stoji nova šolska poliklinika, državni Higijenski zavod v Ljubljani. Ljubljansko vseučilišje je z državnim Higijenskim zavodom napravilo posebno pogodbo o odstupu te parcele za akademsko menzo in te dni je prosvetni minister dr. Miha Krek to pogodbo tudi potrdil. Parcela leži prav nasproti glavnemu vhodu pred tehnično srednjo šolo.

Težave z regulacijsko črto

Glede na to, da se prav ob Aškerčevi ulici gradi že sedaj več blokov za posamezne oddelke tehnične fakultete v Ljubljani, ki z vsakim letom dobiva večje število slušateljev, je mesto za menzo prav dobro izbrano. Tudi glavno vseučiliško poslopje ni daleč, tako, da velika večina slušateljev ne bo imela dolgega pota do akademske menze. Menza bo zgrajena na sredi parcele, ki je ob cesti široka 25 m in bo torej odmaknjena od ceste in hodnika. Stavba bo stala, kakor je sedaj določeno, v novi regulacijski črti, ki jo določil mestni gradbeni urad. Glavni trakt menze bo od cestnega hodnika oddaljen 14 m in bo zgrajen tako, da se bo na menzo lahko ob obeh straneh zgradilo še več stavb v tako imenovanem stranskem sistemu. Ta predpis mestnega gradbenega urada popolnoma nasprotuje načelu, po katerem je bila zgrajena nova šolska poliklinika in za katero je mestni gradbeni urad pred nekaj leti tudi dal gradbeno dovoljenje. Aškerčeva ulica bo torej ob tehnični srednji šoli imela na nasprotni strani trakt poslopj, ki bodo 14 m od hodnika. Za tem bo stala ob Murnikovi ulici navznoter pomaknjena in v drugi črti zgrajena šolska poliklinika, nakar bosta od Murnikove ulice naprej stala oba zavoda tehnične fakultete: strojni in mineraloški, ki segata do hodnika, če ne celo v hodnik. Južna stran Aškerčeve ulice bo torej kaj pestra in neenotna. Zdi se nam, da večno spreminjanje regulacijske črte nikakor ne more koristiti smiselni zgraditvi. V primeru, ki je sedaj v veljavi, bo namreč šolska poliklinika tako motila vsjo zgraditvo, da bi bilo najboljšo, da jo takoj začnejo podirati, čeprav so jo komaj zgradili. Krivdo za to nosijo tisti, ki so najprej potrdili graditve po načrtu šolske poliklinike ali pa tisti, ki so se sedaj premislili. Takih čudnih primerov bi lahko v Ljubljani našli več; mnenja smo, da je zadnji čas, da se s tako prakso neha.

Velika in lepa stavba

Načrt akademske menze je izdelal inž. arh. Vinko Glanz, ki je nalogo za razmeroma komplicirano stavbo rešil svojevredno in prav sodobno.

Glavna stavba stoji v 12 m širokem pasu, ki ga je določil mestni gradbeni urad za zazidavo v stranskem sistemu. Tu bo stavba široka 25 m, torej toliko, kolikor je široka parcela. Na južni strani, torej proti Aškerčevi ulici, pa ima stavba simetričen pritlični prizidek, ki je širok skoraj 17 m in globok 7,5 m. Pred tem prizidkom je do hodnika za pešce še 6,5 m širok vrtič. Na desni in levem robu južne fasade glavnega poslopja sta v pritličju vhoda: na desni glavni, na levi stranski. Vse poslopje je podkleteno in je skozi glavni vhod čez stopnice dostopna v kleti vrsta prh in umivalnic ter pritliklin, ki so ločene za moške in ženske. Skozi levi stranski vhod pa je napravljen vhod v kletno kuhinjo, ki je vsa pod pritličnim prizidkom. Klet je seveda visoko dvignjena, tako, da ima povsod velika in svetla okna. V kuhinji

sta dva štedilnika, takoj za kuhinjo pa pomivalnica, ki ima več umivalnih korit. Ob steni med kuhinjo in pomivalnico so tudi 4 dvigala za dovoz pripravljenih jedil v obe obednici. Nekako v sredi poslopja je kotlarna in na severu skladišče za premog. Ostali deli kletnih prostorov bo urejen v shrambo za živila.

2 obednici z vsemi pritliklinami

V visokem pritličju je vhod skozi veternik v razsežno in svetlo vežo na severni strani poslopja, kjer so tudi garderobe, umivalniki in pritlikline. Vse ostali deli stavbe pa zavzema s pritličnim prizidkom vred velikanska in svetla kvadratna obednica, ki ima 15 m dolge stene. V tej obednici bo postavljenih 13 miz, od katerih bo vsaka imela po 12 sedežev. V sredi obednice bo skoraj kvadratna servirna miza - pult, za katerim bodo stale strežnice in jemale iz dvigala pripravljene obede. S tega pulta bodo raznašalci odnašali obroke na mize. V tem visokem pritličju je za stranskim vhodom na levi še manjša obednica z nekaj mizami; tu bodo obedovali profesorji in asistenti. Drugo nadstropje ima prav tako veliko vežo na severni strani, kakor visoko pritličje. Obednica gleda na jug, pa je za polovico manjša, ima le 6 miz. Pred obednico pa je velika terasa, ki jo tvori ravna streha nad visokopritličnim prizidkom. Medtem, ko je na desni ob obednici samo stopnišče, je na levi za stranskim stopniščem soba za upravo. Dohod v drugo nadstropje je samo po stranskem stopnišču na levi.

Tu je stavba zopet odmaknjena navznoter za poldrugi meter, tako da na južni strani nastane pokrit hodnik, čigar streho nosijo lični stebri. V drugem nadstropju bo imel svoje stanovanje z dvema sobama in vsemi pritliklinami upravitelj menze. Na južno stran bodo imele še postrežnice dve lepi in svetli spalnici, na severni strani pa bodo spalnice za dve kuharici in ekonomu. Vsa stavba bo od tal do stropa strehe visoka 16,5 m, streha bo položna, dvokapna in krita s salomitom. Zunanost bo poudarjena le na živahni južni fasadi, ki bo deloma obložena s podpeškami kamnom, in na severni strani. Vzhodna in zahodna stran pa ne bosta imeli nobenih odprtin in bosta izdelana glede na zazidalni načrt kot požarna zidova. Po dosedanjih proračunih bo stavba z opremo vred veljala nekaj nad 3 milijone dinarjev. Prav verjetno je, da bodo načrti za menzo v kratkem potrjeni od pristojnih činiteljev, tako da lahko upamo, da bodo spomladi že začeli z gradbenimi deli.

Tujski promet v Ljubljani I. 1940

S tem naslovom smo minuli petek objavili obširno poročilo, vendar se je pa vanj vrinilo nekaj pomoti, ki bi lahko našo javnost zapeljale k sodbi, da je tujski promet v Ljubljani minulo leto zelo padel. Primerjava statistike ljubljanskega tujkega prometa s tujskim prometom v drugih mestih mestih in še posebno v tujih državah, ki tako rekoč žive od tujkega prometa, nam pa dokazuje, da smo s tujskim prometom v Ljubljani tudi lansko leto lahko zadovoljni.

Ce primerjamo številke, ki jih navaja mestni statistični urad, s številkami, objavljenimi v našem članku, moramo ugotoviti, da se podatki med seboj razlikujejo.

Mestni statistični urad navaja, da je bilo v letu 1940 v Ljubljani 46.016 tujcev, torej okrog 1.500 več kot je bilo navedenih v našem listu. Od teh 46.016 obiskovalcev našega mesta jih je bilo iz naše države 39.558, mi smo jih pa navedli samo 38.202, inozemcev pa smo navedli samo 6.241, ko je v resnici iz inozemstva prišlo v Ljubljano 6.458.

Vse leto 1939. smo imeli v Ljubljani 52.869 gostov, mi smo jih pa objavili samo 51.879. Iz Jugoslavije jih je bilo 36.999 in 15.900 iz inozemstva.

Primerjava pravih števk nam pove, da število gostov iz Jugoslavije v I. 1940. napram onim v letu 1939. ne samo, da ni padlo, temveč je lani še celo naraslo za skoraj 3.000 oseb. Razumljivo je, da padlo število inozemskih gostov približno za 9.500 oseb.

Zaradi pregleda navajamo lanske številke, v oklepaju pa številke tujcev I. 1939. Med posameznimi narodnostmi izkazujejo Nemci lani 3.335 obiskovalcev v Ljubljani, predlansko leto pa 9.400, Italijani 1.251 (2.529), Madžari 234 (494), Poljaki 267 (320), Francozi 121 (351), Angleži 82 (336). Drugi narodi so bili zastopani z manjšimi drobci.

Ljubljana je torej imela I. 1940. več obiskovalcev iz Jugoslavije kakor I. 1939., kar se da

razložiti s tem, da je lani notranji turizem zaradi ovir pri potovanju v inozemstvo bolj uspeval kot inozemski turizem. Iz razumljivih razlogov je obisk iz inozemstva lani padel na eno tretjino obiska predlanskega leta.

Nočnin je bilo lani vseh skupaj 91.065 (leta 1939. pa 85.200), od teh je lani 77.625 jugoslovanskih (predlansko leto 61.310) in inozemskih 13.440 (23.820). Lani je bilo torej v Ljubljani skoraj 6.000 prenočnin več, ker je bil pač notranji turizem tako močan, da je padec inozemskih nočnin ne samo nadomestil, temveč za 6.000 nočnin celo prekosil skupni rezultat predlanskih nočnin.

V celoti nam torej ta slika kaže, da je bilo lansko leto za Ljubljano v turističnem pogledu celo nekoliko ugodnejše kot predlansko, seveda samo zaradi velikega povečanja notranjega turizma. Glavna pomena našega članka je bila pa ta, da je pisec primerjal samo nočnine inozemcev, ni pa upošteval nočnin jugoslovanskih gostov, ki so se lani tako zelo povečale.

Splošno je torej rezultat tujkega prometa v Ljubljani tudi v I. 1940. kar zadovoljiv.

Naposled pa moramo še pripomniti, da so bili podatki v članku, in sicer v poglavju »Doba tujkega prometne konjunktura je minila,« zanesljivi šele od I. 1938. dalje, ko smo pričeli od mest. statističnega urada dobivati podatke, sicer ne na policijskih prijavnicah, ter k tem podatkom nismo več pristevali na cenitvah sicerne številke ljubljanskega tujkega prometa ob velikih prireditvah, kakor n. pr. ob kongresu Kristusa Kralja itd.

Zaradi tujkega prometa v Ljubljani in v Sloveniji nam torej nikakor še ni treba obupavati, saj tujkega prometne razmere v Ljubljani, ki odražajo ves tujski promet Slovenije, dokazujejo velike uspehe tujkega prometnih činiteljev za povečanje domačih turistike, naposled pa menda Ljubljancem tudi ni tak, da bi se branili domačega denarja.

Posebno pazite, kaj bolnik pije!

Pijača ni le za zdravega človeka zelo važna, temveč tudi za bolnika mnogokrat važnejša od hrane!

Zato pijte Vi in Vaš bolnik čim česče našo najboljšo mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna

ono z rdečimi srci!

Prospecte in vsa potrebna navodila za domače zdravljenje Vam pošlje gratis in brezplačno Uprava zdravilnega kopališča **SLATINA RADENCI**

Duhovniško skrbstvo

v novi ameriški armadi

Iz Washingtona poročajo: Poglavar dušebrižništva med vojaštvom v Združenih ameriških državah, msgr. William R. Arnold, je izdal razglas duhovnikom v armadi, ki moremo iz njega posneti zanimive podrobnosti glede na duhovno skrbstvo v nastajajoči armadi Združenih ameriških držav.

Glede na sprejemna središča, kjer ostanejo rekruti 4 dni do enega tedna, opozarja poglavar vojaških duhovnikov svoje podrejene duhovnike na to, da je prehod iz civilnega življenja v življenje vojaka zlasti težaven in da so najvažnejši prvi vtisi in da ima vojaški duhovnik tedaj največ možnosti za vplivanje na vso službeno dobo vojakov. Zatorej naj duhovniki iz sprejemnih središč sestavijo načrt štirih točk glede na versko, pastoralno, kulturno in patriotično delovanje. Po tem načrtu naj bi bila opravljena podlaga za vse dušebrižniško delovanje med vojaštvom. — Kaplani morajo predvsem skrbeti za službo božjo med moštvom, ki jim je podrejeno. Kjer imajo samo po enega službojučega kaplana, mu bodo pomagali drugi vojaški duhovniki in pa civilni duhovniki iz bližnjih far. Posebno važno je, da imajo vojaški priliko, da gredo posebno na prvo nedeljo, ko stopijo k vojakom, k službi božji. Treba pa je tudi poskrbeti za službo božjo ob delavnikih. Vojaški duhovniki naj se tudi potrudijo, da bodo z vsakim vojakom osebno v zvezi in ga opozarjali na skrb za njegovo dušo. Duhovniki naj vojaškim novincem pomagajo na srce, da vojaška služba ne pomeni konec njihovega prejšnjega kulturnega delovanja, marveč da se mora to še nadaljevati in pospeševati, čeprav služijo pri vojakih.

Poglavar duhovniške službe v ameriški armadi dalje opozarja v razglasu, da naj opravljajo vojaški duhovniki svojo duhovniško službo tako, kakor jo opravljajo civilni duhovniki po farah. Zato naj med vojaštvom ustanovijo tudi razne izobraževalne in družabne krožke, ki koristijo verskemu in duševnemu življenju podrednega vojaka.

Iznajditelj tako imenovanega Litfassovega stebra, A. E. T. Litfass, ki je bil pred 125 leti rojen. Leta 1855. so v Berlinu uvedli prve javne Litfassove stebre za nalepljanje letakov, ki jih imajo zdaj v mestih povsod po svetu in tudi v Ljubljani.

Beg iz Pariza

11

Prvo vprašanje, ki si ga je najprej vsakdo tiho sam sebi zastavil, ko smo se ustavili na prostornem dvorišču, je bilo: »Kdaj dobimo bencin, da bomo mogli naprej?« Ko se je kazalec na uri pomikal vedno naprej in bencina kar ni hotelo biti od nikoder, smo z zaskrbljenimi obrazi drug drugega izpraševali, kaj misli, da li dobimo bencin, ali ne.

Po cestih, ki je vodila skozi mesto, pa so drveli avtomobili, hiteli kolesarji ter so se vlekle vrste pešcev, mi pa smo se tolažili: saj jih je še dosti za nami in bencin bomo gotovo dobili, takrat se bomo pa že hitro pomaknili naprej.

In vsakdo je izbral čakanje, da se je po dolgem času spet umil ter si opral svoje perilo. Mislim, da bi bilo odveč, če še rečem, da je bilo oboje več kot potrebno.

V mestu smo si mogli kupiti še marsikaj za pod zob: konzerve, ki veljajo pri nas 12 din, smo dobili po 4 franke. Vendar pa je vse kazalo, da je pomanjkanje že pred durmi. Ko sem v neki trgovini kupoval, so kar naglo za nami zaprli vrata, da ni nihče več mogel vstopiti. Tisti pa, ki smo že bili v trgovini, smo si nakupili, kar smo hoteli (in kar smo seveda dobili), nato pa odšli skozi stranska vrata. Kruha pa si je mogel vsakdo kupiti en kilogram.

Z nami je bilo v avtobusu nekaj francoskih in nekaj belgijskih vojakov, ki so šli v južno-francoska mesta, kjer so bili sedeži njihovih čet. Ko je bila ura že poldne, se nismo več izpraševali, kdaj dobimo bencin, marveč ali ga sploh dobimo. In ta in oni je že podvomil in je rajši odšel peš, v upanju, da se mu morda na cesti posreči ujeti kak drug avto.

Tudi jaz sem izgubil potrpljenje, da bi še čakal na bencin, ki ga menda sploh nikdar ni bilo. Ko sem v prvih urah popoldne v neznojni

vročini korakal po cesti, me je nekdo vprašal, kolikoga smo — pa sem ugotovil, da sem na poti izgubil vsak smisel za datum. Dobro sem se spominjal, kje sem bil prvi, kje drugi dan in tako naprej za vsak dan, vseeno pa mi je bilo, kateri dan je to bil in s katero številko so ga v koledarju zaznamovali.

In ko je bilo treba vedno le naprej, ko je bila prva misel po kratkem nočnem počitku: spet je dolga pot pred menoj, in ko je človek jedel, kar je pač slučajno dobil, največ sam kruh, se mi je zazdelo, da je bilo vse prejšnje življenje le kratke sanje. Sam sebi nisem mogel verjeti, da so na svetu še ljudje, ki imajo svojo hišo, ljudje, ki jim ni treba bežati, ki se zvečer vlečejo v posteljo, kjer so se zjutraj zbudili. Pravil sem si, gotovo jih je mnogo; vendar pa se ni je zdelo vse tako daleč in vse preveč lepo, in sem si mislil, če pridem še kdaj do tega, bom verjel, za zdaj pa je škoda misliti na to — prav je, da pridem kam na varno.

Ob takih mislih, ki so mi jih še podžigali temni oblaki, ki so se zbirali od vseh strani, sem se željno oziral po avtih, ki so brzeli mimo mene. Po več ponesrečenih poskusih sem si slednjič našel prostor na nekem tovrstnem avtu — med bencinskimi sodčki. Pa komaj sem se nekoliko oddahnil, že so začeli padati debele kaplje, katerim je sledila silovita ploha. Nisem se še prav zavedel, ko sem bil že do kože moker. Kruh, ki sem ga bil kupil v mestu, je bil prav tako moker, zato sem ga zalučal čez cesto, sicer nerad, pa sem si mislil, če bom le sebe kje posušil, bo dobro, da bi pa kruh sušil, tega pa ne.

Dobre pol ure smo se vozili v najhujši plohi in bili smo prav na vsaj 12 km dolgem klancu, kjer avto ni mogel nikamor naprej: palagona se je ploha izlila. Ko smo se ustavili v neki vasi, sem se seveda hitro privlekel vstaj umazan izmed sodčkov. In tudi avta sem imel zadosti; sicer se mi je pa itak zazdelo, da se boče ustaviti za dalj časa.

Da bi se bil šel kam »sušiti« mi ni kazalo, saj so bile vse hiše polne. Navzlic bližajočemu se večeru mi ni kazalo drugega, kakor da grem naprej — v upanju, da morda kje drugje najdem kako streho. Komaj sem prišel iz vasi, najdem na cesti dva tovrstna avtomobila, katerih lastnik je bil — kakor sem pozneje zvedel — neki tovarnar iz Strassbourga. Oba sta imela streho, in ko sem videl, da je v drugem še precej prostora, sem se hotel kar po domače spraviti nanj. Na avtu so bili trije vojaki, ki so mi svetovali, naj prej vprašam šoferja. Šofer me je poslal k lastniku, lastnik nazaj k šoferju, ki mi je dejal, če lastnik ni dovolil, da tudi on ne more. Takih odgovorov sem bil že vse preveč navajen, da bi me bili oplašili, in dobro sem vedel, kaj je treba storiti. Čakal sem, da sta avta pognala — in ko je zadnji čez nekaj časa vozil z vso brzino, sem se tudi jaz v kotičku zadovoljno smehljaj. Kmalu smo dobili še nekega gosta — bil je neki španjski delavec, ki je bil zaposlen v severni Franciji in se je vračal domov.

In razpletel se je razgovor med nami. Starjši vojak, ki bi bil že samo po svoji postavi v čast vsaki vojski, nam je pravil, da je doma iz Maroka. Pred leti se je preselil tja, kjer ima zdaj družino in lepo imetje, ki si ga je bil pridobil z delom. V vojski je služil na Saari. Nemški napadi so bili na njegovem odseku spočetka zelo, zelo srdliti. Pa francoski vojaki so imeli prve tedne dovolj orožja in so odbili pet nemških divizij, ki so vse obležale na polju or-njimi. Potem pa Nemci niso več napadali na tem odseku, ker so videli, da je vse zaman — le v manjših prasko so se še spuščali, toliko da so na drugi strani vedeli zanje. Nenadoma pa so francoskim vojakom dejali, da ni več orožja ter so jim zapovedali, naj se umaknejo. »Nihče«, je bil rekel, »ni vedel kakaj to povelje: ko bi nam bili dali orožja, bi bili šli rajši naprej. Letalski napadi so bili izredno hudi — vendar so jih pripravljena zaklonišča prav dobro ščitila.« In je

pripovedoval, kako je pozneje bežal skozi goreča mesta; da je na poti izgubil masko, pa si je vzel drugo od prijatelja, katerega je bomba na begu raztrgala. Na begu si je v neki vasi poiskal kolo, s katerim je ušel. Včasih so ga že dohiteli motorizirani oddelki nemške armade, pa se je skril za cesto, nato si je hitro poiskal drugo pot ter tako ušel.

Naš avto je vozil precej naglo in v takih pogovorih nam je hitro potekal čas. Vreme se je medtem nekoliko zboljšalo in izza oblakov so zdaj pa zdaj pokukali žarki večernega sonca ter se razlili po krasni pokrajini, čez katero smo se vozili. Bila je hribovita pokrajina, kjer se nam je zdaj z vrha odprl krasen razgled, pa smo že zdržali v dolino, pa spet na vrh. Na tej poti smo se peljali mimo mogočnega gradu, ki je čepel na skalnatem vrhu, in človeku se je dozdevalo, da je to eden tistih čarobnih gradov, o katerih smo slišali v pravljicah.

Mahoma se je avto ustavil — oba s Špancem s.a. že ves čas z mučno napetostjo čakala tega trenutka, da bo pobriševa, še preden naju bi šofer opazil. Pa bila sva prepočasnata, ali če hočete, šofer je bil prehitel. No, pa naju je kar prijazno povabil, naj ostaneva v avtu, češ, saj sta prav napravila, da sta se spravila nanj.

Ko je šofer pregledal avto ter znova nakuril (avto je bil na plin in je bilo treba v določenih razdaljah nametati v ogenj nalašč zato pripravljenega lesa), je avto odbrzel dalje. Bilo je že mrčno, ko smo drveli proti Cahorsu, vso pot pa smo srečavali motorizirane francoske čete, ki so šle v nasprotni smeri. Med njimi smo opazili zlasti mnogo črncev.

Ko smo pozno v noč prišli v Cahors, nam je življenje na ulicah vzbudilo vtis, da smo končno prišli v mesto, ki doslej še ni poznalo vojnih grozot. Ploha, ki se je znova vtila, nas je prisilila, da smo ostali v avtu ter zapali brez večerje, katere smo se že vso pot veselili in ki naj bi si je bili v mestu poiskali.

Dobne novice

Koledar

Četrtek, 30. januarja: Martina, devica in mučenica; Hijačinta, devica; Feliks IV., papež.
Petek, 31. januarja: Janez Bosko, spoznavalec in ustanovitelj reda; Marcela, vdova; Ludovika Alb., vdova.

Letopis

30. januarja 1649. leta je bil v Whitehallu v Londonu usmrčen angleško-škotski kralj Karl I. Stuart, ki ga je parlament zavaljal samostanega vladanja in uvajanja absolutizma odstavil in obsodil na smrt. Anglija je postala republika, vodil jo je Oliver Cromwell (1649 do 1658).
30. januarja 1781. leta se je rodil v Boncourt (Champagne) v Franciji Adalbert Chamisso, pesnik francoski krvi, toda nemškega duha, mojster fantastičnih novel, razsvetljenec, toda silno nadarjena osebnost, ki se je z otroško iskrenostjo izpovedala v socialnih baladah z lirskim prizvokom, v pesniških pripovedkah, pesnitvah in prevodih ter v Petru Schlemihlu ustvarila svetovno znano figuro pripovedk. — moža brez sence. Umrl je 21. avgusta 1838. leta v Berlinu.
30. januarja 1933. leta je postal Adolf Hitler nemški državni kancler, nastopila je doba tretjega rajha — narodno socialistične Nemčije.

Novi grobovi

† V Ljubljani je v visoki starosti 88 let mirno v Gospodu zaspala gospa Leona Legat roj. Korošec, vdova po železniškem uradniku. Pogreb blage rajne bo v petek 31. januarja ob pol treh z. Zal. kapela sv. Krištofa, na pokopališču k Sv. Križu. Naj ji sveti večna luč! Zalujočim naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Iz vojaške službe. Upokojena sta bila strojno kapetana Edmund Presernik in Ivan Macela ter bila prevedena v rezervno. — Upokojen je bil na lastno prošnjo in odlikovan z redom jugoslovanske krone 5. stopnje pehotni kapetan I. razreda Albert Dušan.

— Za moše bodo zaprte duhovne vaje v Domu v Ljubljani od 3. do 7. februarja. Začetek v ponedeljek zvečer ob 6., konec v petek zjutraj. Ker je še dovolj prostora, se prigrisatve še sprejemajo. Preč. gg. dušne pastirje prosimo, da opozorijo moše na ta tečaj. Oskrbnina 120 din. Naslov: Dom duhovnih vaj, Ljubljana, Zrinjskega 9.

— Za fante hosta se dva skupna tečaja duhovnih vaj. Prvi od 17. do 21. februarja, drugi od 24. do 28. februarja. Ker v postnem času zaradi drugih del ne bo nobenih tečajev, je to zadnja priložnost za zaprte duhovne vaje v letošnji zimi. Prigrisatve se sprejemajo že sedaj. Opozorite še druge na to priložnost. Oskrbnina 120 din. Naslov: Dom duhovnih vaj, Ljubljana, Zrinjskega 9.

— Razdelitev sodnih poslov na okrožnem sodišču v Ljubljani. Sedaj je končnoveljavno objavljena razdelitev sodnih poslov na ljubljanskem okrožnem sodišču. Izvedene so bile nekatere izpremembe. Civilni senat la vodi s. o. s. g. Jurij Gregorec, člana senata: dr. Vračko Edvard in Gorčan Fran. Senat I b vodi dr. Sašel Josip, člana: dr. Vračko Edvard in Javoršek Karol. Senat I c vodi Bidovec Valentin, člana: dr. Vračko Edvard in dr. Pompe Leon. Senat I d vodi Josip Barčević, člana: dr. Vračko Edvard in dr. Stanko Strukelj. Ta senat ima tudi vse pravde zaradi ločitve in neveljavnosti zakona. Sodniki-poodinci v civilnih pravih: dr. Stanko Strukelj, Fran Gorčan in dr. Leon Pompe. Trgovskemu senatu predseduje s. o. s. Jurij Gregorec. Prizivnik in rekursnik senatom predsedujeta s. o. s. Alojzij Zigon in s. o. s. Fran Orožen. Kazenski senati so ostali nespremenjeni. Le kazenske zadeve sodnika-poodince je prevzel s. o. s. Josip Zorko. Konkurni in poravnalni sod-

niki: Alojzij Zigon, dr. Josip Sašel, Valentin Bidovec, dr. Fran Kotnik, Fran Orožen in drugi.

— Invalidsko sodišče. Na okrožnem sodišču v Ljubljani posluje invalidsko sodišče za Slovenijo. Sodišču predseduje s. o. s. dr. Edvard Vračko, njega namestnik je s. o. s. Fran Gorčan. Vodstvo pisarne tega sodišča je poverjeno dr. Fel. Krenu.

— Pritožbe o podporah družinam vojaških vpoklicancev. Na ljubljanskem okrožnem sodišču je za njega območje ustanovljen tudi oddelek za pritožbe zoper odločbe odborov, ki podeljujejo in določajo podpore svojem vojaških vpoklicancev. Za sodnika glede teh pritožb je določen s. o. s. Alojzij Zigon, za namestnika s. o. s. Fran Orožen. Pisarno vodi viš. pis. ofic. Julka Krhnetova.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim srca, ledvic, želodca, jeter, žolča, raznim katarom, normalizira notranje žile in živce ter čisti kri in organizem raznih strupov.

— Službeni list kr. banske uprave dravske banovine prinaša v svojem 9. kosu z dne 29. januarja 1941 uredbno o ustanovitvi ministrstva za oskrbo in prehrano, naredbo o kontroli uvoza volne, kozje dlake in dlake ostalih živali, umetne volne, volnene preje in fijke, naredbo o prodaji mila za pranje, naredbo o obsegu blagovne prodaje, pravilnik o poslovanju centrale za kurivo, dopolnitev navodil za zbiranje podatkov o gibanju zunanje trgovine, odredbo glede kontrole zdravil biološkega izvora, učni program in načrt za tečaje ministrstva za telesno vzgojo ljudstva zaradi izobrazbe učiteljev obvezne telesne vzgoje, spremembo čl. 4. obšnega pravilnika o vozni in prevoznih ugodnostih, popravek v naredbi o kontroli uvoza tehničnih masb, popravek v odredbi o izenačenju maksimalnih kosmatih zaslužkov v trgovini na drobno ter razne objave iz »Službenih novic«.

— Proti kašlju se priporočajo prene karamele »Rave«. Originalni zavitki po din 5 — v apotekah. Zahtevajte izrecno prene karamele domače tovarne Rave.

— Slika Marije z Brezji naj kraljuje tudi v Tvoji hiši!

— Zimska soba v Cojzovi koči na Kokrkem sedlu je dosedaj oskrbovala Osrednje društvo SPD, namesto ležišča in štedilnik ter skrbelo za zadostno količino drv. Brezvestni turisti so letos pozimi že trikrat vdrl v zimsko sobo te postojanke, poškodovali vrata in ključavnico ter napravili škodo s tem, da so pokurili vsa drva, ki so bila pripravljena za planince. Pri takem postopanju turistov ne more SPD še nadalje skrbeti za kurjavo v zimski sobi. Zato dr. v. odsej ne bo več pripravljalo. Planinci, ki hočejo uporabljati zimsko sobo v Cojzovi koči, dobijo ključ v Kamniški Bistrici, drva za kurjavo pa si morajo samo oskrbeti.

— Slaba zveza gornjega dela Prekmurja z Mariborom in Ljubljano je hudo prizadela občutljivo območje prebivalstva ob železniški progi Sobotna—Hodoš. Ne samo, da je bil vozni red poslabšan v toliko, da je edina zveza z gospodarskim in kulturnim središčem Prekmurja pomaknjena na šest uro jutraj, ampak je odpadla edina zveza z Mariborom. Če pride potnik z jutranjim vlakom v Sobotno, more potovati proti Ljubljani ali Mariboru šele popoldne ob 15, če pa pride zvečer v Sobotno, ima šele naslednji dan zvezo. Ali se ne bi v zadovoljstvo obmejnega prebivalstva moglo kaj ukreniti?

— Antonove klobase. Iz Mežice nam poročajo: Že iz narodopisnega ozira nas veseli, da se je objavil dopisnik iz Komende, čeprav malo v zaničujočem tonu. Sedaj vemo, da je tudi v Komendi ta običaj še živ. Zanimivo bi bilo vedeti, kje ta navada še živi in kdaj se je pričela. Zakaj je namreč samo v določenih cerkvah, četudi niso morda posvečene sv. Antonu Pušč., drugod pa ne. Resnici na ljubo moramo povedati, da je dopisnik iz Mežice doma na Gorenjskem v kranjski župniji in so mu znani vsaj nekateri ljudje tudi iz Komende. Take navade v domači fari ni videl. Razširjena pa je menda sem ter tja po Dolenjskem. V glavnem je običaj v Ko-

mendi čisto podoben mežiškemu. Večja razlika je samo v nabiranju. V Komendi imajo mizo pred cerkvijo, v Mežici pobiralec pobira po cerkvi z belim predpasnikom. O okusih pa... Kje je še ta antonovska navada? Čast staroslavni Komendi, ki se je oglasila. Da bi se ta navada le res ohranila in pozivila verski čut našega slovenskega naroda!

Dragici Brgles v spomin

Tihe, mrzle rože cveto na oknu. Ledene rože.

Med tihi, belimi rožami pa počivaš Ti, Dragica. Med mrtvaškimi rožami. Spis samo, sanjaš. Kmalu pa se zbudiš in takrat bodo te rože postale rdeče in Tvoj srebrni smeh bo zazvenel v žalostni sobi. Zlato sonce so pregnili sivi oblaki. Ne sivi — črni! Na malo sončno družino je legla črna tema. Kaj ne, ljuba sestra, da zopet prideš in prineseš sonca v naš žalostni dom?

V žalostnem večeru prihajajo k meni spomini, veseli, a v črne plašče ogrnjeni... Čuj, že takoj!

Ravno polje — cvetoče polje Truma veselih, razposajenih deklic se veseli med pomladnim cvetjem. Poljubuje se s sončnimi žarki, raja s pisanimi metuljčki... Glej, pa se tam izja gora plazi črna senca. O joj, blede, košena roka grozi iz teme. Smeh na ustnicah zamre... Angelj smrtil plava čez rožno polje...

Dragica, ali je res?

In drugi.

Na odru gori pisana luč. Mala, drobna deklica trepetja za kulisami. Hrepenenje je čakala trenutka, ko bo smeja na oder. Zdjaj pa drhti v čudnem trepetu, saj je tik pred trenutkom, ko se bo razgrnila zavesa in bo iz parterja, iz galerije zazijala črna tema. Joj, zdaj! Bledi val svetlobe objame trepetajočo deklico.

Prva scena.

Zadnja scena...

Veliki Režiser za kuliso dviga roko — tema zginja. Bleda omahne deklica v razkošje luči... Dragica!

In še eden.

Tiha noč leži nad mestom. Bleda zvezde dremlejo v otožnem snu in gredo z žalostnim korakom preko polnočnega neba Drava šumi mrtvaško pesem. Deklica, ali je ne razumeš?

Zavodna mala dvorana je polna luči... Polna je razposajenih zvokov valčka. Male deklice v pisanih oblekah, s pomladjo na obrazu veselo rajajo... Nad njimi pa čuje angelj smrti. Njegova črna perot se je razgnila in zasenčila luč. Pa vesela mladost ga ne vidi... Ne čuje otožne, mrtvaške pesmi šumeče Drave...

Dragica, saj ni mogoče...

In še.

Zima sredi gora. Povsod tihi, sveti mir... Greh je, motiti skrivnostno, veličastno tišino. Beli gozdovi dremlejo, sanjajo bele sanje. Mala truma veselih deklic se za vso zimsko lepoto ne zmeni. Preko širnih belih planjav žubori smeh, otroška pesem. Pomlad sredi zime... Ali bi človek verjel, da se iz belih, skrivnostnih gozdov plazi črna senca smrti? Ne. Najmanj pa bi mogla na to pomisliti mala smejoča se deklica, pojoča sredi bajne zimske lepote...

Kaj ne, Dragica, da to ni res? In že prihajajo spomini, prijetni in veseli. In odhajajo žalostni in tihi...

V daljavi poje mrtvaški zvon. Žalostna pesem poje, pesem smrti. Njegov otožni glas je dospel do naših src. Zdi se mi, da je sonce na nebu umrlo.

Na oknu cveto ledene rože. Mrzel dih veje od njih. Vroče solze padajo nanje, pa njihovega bujnega cvetja ne ogrejejo...

Dragica, ljuba, dobra. Kaj se res ne vrneš več? Ali si slutila, da boš umrla v bolnišnici, ko si napisala v svoji šolski nalogi »Srečanje s smrtjo«: »Od tega časa me niso več spravili v bolnišnico. Pravila sem, da tam umirajo ljudje, a jaz hočem živeti še dalje.«

Tiho pojo v daljavi zvonovi, tiho odgovarjajo na žalostno vprašanje, tiho, tolažilno, budoč nam trdno upanje na drugo srečanje — v onostranstvu.

Dragica, ljuba, dobra, z Bogom! Naj ti bo črna zemljica lahka!

Po državi

• V Senti se je porušilo nad 60 hiš. V posameznih delih mesta Sente povzroča voda tako katastrofalno škodo, kakršne ne pomnijo od 1. 1917. Posebno na periferiji je voda, ko je mraz popustil, izpodjedla hišne zidove, da se je v zadnjih dnevih podrl nad šestdeset hiš. Enaka usoda grozi še 200 hišam, katerim so zidovi popokali. Stanovniki vseh teh hiš so morali zapustiti svoja stanovanja. Ker je zadnje dni spet nastopil mrz, je nevarnost za enkrat minila; ko bo po postalo južno vreme, se bodo hiše spet podirale.

• Se dva naša parnika potopljena. Ravnateljstvo jugoslovanskega Lloydja je sporočilo našim oblastem, da sta parnika »Ivo Račić« in »Izgled« izgubljena.

• Kmetijsko-gozdarska fakulteta v Sarajevu. Pretekli ponedeljek zvečer so v Sarajevu slovesno odprli kmetijsko-gozdarsko fakulteto, ki spada k belgradskemu vseučilišču. Slovesnosti so se udeležili številni zastopniki cerkvenih, vojaških in civilnih oblasti.

• Požar v tovarni parketov. Iz Karlovca poročajo: V tovarni parketov na Baniji je nastal požar. Delavci so takoj začeli gasiti in ko so prihiteli še gasilci, se jim je posrečilo požar pogasiti. Zgoraj je stavba, v kateri je bilo nekaj strojev in raznega materiala. Škoda je okrog 300.000 din, ki pa je krita z zavarovalnino. Verjetno je iz stroja skočila iskra v žaganje, ki se je vnelo.

• Modna dama končala v ječi. Dokler je Nada Davidovič v Vrhu kot mala deklica živela pri svoji krušni materi Rakili Petrovi, je morala veliko pretrpeti. Pogosto je dobila za kosilo samo suh kruh, medtem ko je Rakila z denarjem svoje varovanke razkošno živela in se najmodernejše oblačila. Ko je Nada postala polnoletna, je zapustila Rakilo in si najela malo stanovanje ter je bila vsaki dan nekaj ur zaposlena v neki pisarni. To pa seveda ni bilo prav Rakili, ker ni imela več na razpolago denarja, ki bi ga nujno potrebovala za razne zabave, obleko itd. V svojem obupu se je stara žena vdala pijači. Če ga je imela precej v glavi, je sklenila, da bo s sladkimi besedami Nada spet pridobila zase. Nekdo je svojo bivšo varovanko nagovorila na cesti. Ko je Nada zopetno žensko trdo zavrnila, je začela Rakila vpiti in

Ljubljana, 30. januarja

Gledališče

Drama: Četrtek, 30. januarja: »Ugrabljeni Sabincek. Red Četrtek. — Petek, 31. januarja: zaprti. (Generalika.) — Sobota, 1. februarja: »Sesto nadstropje«. Premiera. Red Premierski. Nedelja, 2. februarja: ob 15. »Snežuljica. Mladinska predstava. Znižane cene. Ob 20. »Othello«. Izven.

Opera: Četrtek, 30. januarja: »Hlapec Jernej«. Red A. — Petek, 31. januarja: ob 15. »Fidelio«. Dijaska predstava. Globoko znižane cene od 16 din navzdol.

Radio Ljubljana

Četrtek 30. januarja: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45 — 12 Za vsakega nekaj (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Opoldanski spored Rad. ork. 14 Poročila, objave — 17.30 Salonski kvartet — 18.10 Plošče — 18.40 Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič) — 19 Napovedi, poročila — 19.25 Nac. ura — 19.40 Plošče — 19.50 Deset minut zabave — 20 Koncert orkestralnega društva Glasbene Matice, dirig. L. M. Škerjanc — 20.45 Plošče — 21 Koncert. Sodeluje ga. Tončka Suštar-Maroltova (sopran) in Rad. ork. — 22 Napovedi, poročila. Konec ob 22.20.

Prireditve in zabave

Trnovsko prosvetno društvo vabi k uprizoritvi globoke drame »Otroška tragedija« v franciskanski dvorani v soboto 1. februarja ob 20. Čisti dobiček je namenjen v korist zimske pomoči. Predprodaja vstopnic v trgovini Silihoj in ne v pisarni »Pax et bonum«.

Predavanja

O sodobni preiskavi temeljnih tal bo pod okriljem Zavoda za tehnično mehaniko in preiskavo materiala na univerzi kralja Aleksandra I. v Ljubljani predaval g. inž. Lujo Suklje. Predavanje bo v petek 31. t. m. ob 20 v zavodovih prostorih na tehniški fakulteti (Aškerčeva cesta 11). Predavatelj bo poročal o sodobnih preiskovalnih metodah, za katere je bil v Zavodu urejen nov laboratorij, demonstriral uporabo novih aparatov in pokazal primer iz preiskave ljubljanskega terena. Zavod vabi na predavanje tehniške kroge in vse, ki se za predmet zanimajo. Vstop prost.

O evetnih trajnicah in dvoletnicah bo predaval dr. V. Poljšak v ljudski šoli na Viču g. Kregar. Gospod predavatelj si je pripravil tudi slike, da bo najlepše cvetice lahko tudi pokazal.

Sentjakobsko prosvetno društvo priredi v četrtek, dne 30. jan ob 8 zvečer v farni dvorani predavanje »Za narodno srečo«. Govoril bo g. svetnik Janez Kalan.

Pedagoško društvo. V soboto, 1. februarja, bo predaval g. dr. Milan Perušek o temi: »Šport, zdravje, mladina. Predavatelj bo razpravljal o predmetu z zdravniškega vidika. Vsi, ki se zanimajo za aktualno predavanje, vabljeni. Predavanje se bo vršilo ob 18 v dvorani Mineraloškega inštituta na univerzi. Vstopnine ni.

Sestanki

Lovski sestanek, ki ga priredi Lovsko društvo v Ljubljani bo dne 31. t. m. v gostilni »Čin-kolec na Poljanski cesti 21. Predaval bo tovariš inž. Sušteršič o »Piščih šegah in navadah z oziranjem na živalsko psihologijo«. Pričetek ob pol 21.

Naše dijaštvo

AKD VIR ima dr. V. Boska, bodo v cerkvi Marije sestanek s predavanjem g. dr. Franceta Logarja: Pomen odontologije za splošno zdravilstvo.

Kongregacija akademikov ima dr. V. Boska, bodo v cerkvi Marije sestanek s predavanjem g. dr. Franceta Logarja: Pomen odontologije za splošno zdravilstvo.

Cerkveni vestnik

V svetliču sv. Terezije na Kodeljevem bo v četrtek, petek in soboto slovesna tridnevna praznik sv. Janeza Boska. Zvečer ob pol 8 govor, ki ga bo imel dr. Franc Kufic, nato litanije in blagoslov. Vabimo vse častilce velikega apostola mladine, da se udeležijo pobožnosti v čim večjem številu.

Jutri, na god sv. J. Boska, bodo v cerkvi Marije Pomočnice na Rakovniku svete maše nepretrgoma od 5. do pol 12. Ob 7 bo sv. maša pred izposlavljenim Najsvetejšim, zvečer ob sedmih pa litanije in blagoslov.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20, in mr. Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

preklinjati. Nada se ni zmenila za Rakilo in je mirno odšla naprej. Rakila pa je Nadi prisegla kravo maščevanje. Nekega večera je čakala Nada in se vrgla nanjo ter jo obdelovala s kladivom. Nada je morala zaradi pretresa možganov v bolnišnico, kjer je delj časa visela med življenjem in smrtjo. Maščevalna Rakila je bila obsojena na več let ječe. Ko se je pred par meseci vrnila iz ječe, je vsak dan čakala na Nada in jo nadlegovala s prošnjami. Ker ji Nada ni hotela dati večjega zneska, je potegnila iz svoje beraške malhe kratko gorjajo in začela z njo obdelavati Nada, ki se je nezavestna zgrudila na tla. Brez dvoma bi jo starka ubila, če ne bi slučajno prišel mimo neki delavec, ki je starki iztrgal iz rok gorjajo. Rakila je vpila in preklinjala, dokler je niso odvedli stražniki v zapor, kjer sedaj čaka na zopetno kaznen.

V neko vas je prišel cirkus. Prišla je na vrsto običajna točka: Lepo mlado dekle se postavi k steni, njen tovariš, ki je prav tako čudno namaškaran, pa meče nože v steno tik ob dekletu.

Prvi nož pritrči tik nad glavo zmeraj se smehljajoče deklice, pa se zabode v leseni opaž. Drugi nož se zapiči tik njene desnice, tretji pa tik leve. Občinstva je strah, a dekle se nenehoma smehlja.

Zdaj se zapiči četrti nož tik njenega desnega ušesa v les.

Tedaj se z galerije zašlihi godrnjav glas: »Na, pa že spet zraven!«

Neki stavbenik zida majhne stanovanjske hiše. Kadar koli ponuja tako hišo na prodaj, pokliče svojega sina v sosednjo sobo in zapre vrata. Nato se skozi steno razvije tale pogovor med sinom in očetom:

»Ali me kaj slišiš?«

»Nič.«

»Ali me vidiš?«

»Nič.«

»Stavbenik se potem ponosno obrne h kupecu, rekoč: »To so vam stene, kaj!«

Eksplodzija pomorskih min na čereh pri Budvi

Škoda ni velika in tudi ni človeških žrtev

Iz Budve poročajo 27. januarja 1941: Zaradi velikega viharja, ki je razsajal po južnem Primorju, se je priotalilo do naših obal več pomorskih min, od katerih jih je pet eksplodiralo v bližini Budve v okraju Kotor. Strašna burja, kakršna brije v tem času po Primorju, je dvigala iz morja velikanske valove, ki so se zaganjali na bregove in se razpršili ob čereh. Čez sipine, ki jih je vse polno po teh obalah, so se valovi prelivali drug za drugim in se penili po pesku. In ko je burja hrumela in je morje bučalo ter so lili deževni curki kakor iz škafa, se je v Budvu naenkrat zaslislala strahotna eksplozija, ki je prav do temeljev pretresla hiše in se je zazibalo celo starodavno mesto na morski pečini.

Pripetila se je eksplozija min, ki jih je vihar — Bog ve iz kakšnih daljav in globin — prignil do naših bregov. Ena mina je eksplodirala krog rta Škočedjevojke (ki je dobro znan iz istoimenske Ljubljanske pravljice), druga tik pod starim mestom Sv. Stefanom, tretja na peščeni plaži Bečići, četrta nekje okrog plaže Mogren, peta pred plažo Jaz v grbaljski občini. Šesta mina, ki se je bližala veliki budvinski plaži, je bila potopljena s strelji iz pušk. Eksplozije tistih min, ki so zadele na kopno blizu Budve, so se slišale mnogo huje, a k sreči so se raztresle na praznih krajih in pa takrat, ko ni bilo nobenega človeka ondi. Vendar niso bile vse eksplozije tako nedolžne; bilo je nekaj škod in nekaj ranjenih oseb.

ina, ki je eksplodirala okrog ene popoldne na južnem pomolu okrog Sv. Stefanu, je bila tjakaj pripravljena že zjutraj, ko vihar še ni bil tako hud. To mino so jako oprezno in varno spravili na pomol in jo ondi privezali, da bi počakala na prihod tozadevnih veščakov, da bi jo demontirali (razstavili). Zraven mine je stala straža, ki ni pustila, da bi se ji približali ljudje in zlasti otroci, ki so iz radovednosti prihajali tjakaj, da bi si ogledali to bojno sredstvo. Tedaj je postal vihar huji, valovi so pljusali čez mino. K sreči je pridivil tak hud sunek burje, da so morali pobegniti vsi ljudje in tudi stražniki. Kmalu potem je prihrumel val, ki je popadel mino in pljusnil ob njo. V tem hipu se je zgodila strašna eksplozija. Mina, ki je zaradi udarca vala brez dvoma zadelo ob kak kamen, se je namah raztresla na milijone koscev, a na njenem mestu je nastala globoka jama, katero so veliki valovi napolnili s peskom in jo izravnali. Huda eksplozija je povzro-

čila potres v vsem mestu. Na hišah so se razpočile šipe. Hiše ob morju so izgubile prav vse šipe. Na hišah ob pomolu pa so vidne še druge poškodbe, ker je eksplozija zazibala hiše v temeljih. Nekdanja stavba ribiške zadruge je bila najhuje poškodovana. Kosi razpočene bombe so ji poškodovali vse pročelje in tudi v notranjosti so hude poškodbe. Tudi zadržna ladja ob pomolu je močno trpela. K sreči ni bil nihče huje ranjen, vendar je več ljudi, ki so jih drobci stekla ranili po obrazu in rokav. Vso prizadeto škodo v Sv. Stefanu bo še ocenila komisija okraj. Meststva iz Kotora.

Eksplodzija mine na plaži Jaz je imela huje posledice. Raztresla se je okrog enajstih popoldne, ko je bilo na trgu in ob pomolu veliko ljudi in zlasti še otroci. Mine, ki so jo valovi premestavali sem in tja, ljudje niso takoj opazili; šele ko je bila kakih 50 m oddaljena od obale, jo je zagledal neki okoličan in je vzkliknil: »Ljudje božji, glejte mino, eksplodirala bo! Bežimo!« — a bilo je že prepozno. Ko so se drugi ozirali za mino, je mina sredi razburkanega morja eksplodirala s strahotno detonacijo. Brčkone je mina treščila na skalo, nato na morsko dno, a tu je morje precej plitvo, in je pri dotiku eksplodirala. Eksplozija je dvignila visok stebel morske vode, a gosti dim se je povzpел iznad morja in zavil v svoj črni plašč vse obale. Šest oseb je bilo ranjenih na pomolu. Kosi železa so zadeli odrasle in otroke. Kmalu je prihitel mestni zdravnik iz Budve, ki je nudil ranjenecem prvo pomoč. Štiri ranjence so spravili domov, dva pa so prepeljali v bolnišnico, kjer so ju takoj operirali.

Zanimivo je, da ni bilo mogoče najti ne enega večjega kosa železa, da bi mogli določiti po njem, od kod so bile te mine. Pet min se je razpočilo pri Budvi v enem samem dnevu, pa so ljudje zastopali iskali, da bi dobili en sam večji kos teh min. Noč, ki je nastopila po tem burnem dnevu, za meščane Budve ni minila tako hitro in mirno, zlasti ne po tiste, ki bivajo v hišah ob morju. Vihar se ni polegel in ljudje so bili vso noč v strahu pred minami. In ne zastoj. Ponoči je nastala pod mestnimi stenami silna eksplozija, da je več ljudi v bližnjih hišah vrglo iz postelj. Na oknih bližnjih hiš so popokale vse šipe. Mina je eksplodirala na zahodni strani mesta. K sreči ni bil nihče ubit, pač pa je gmotna škoda precej velika, ker so poškodovane mnoge hiše.

LJUBLJANA

Angleški konzulat v Ljubljani

V Ljubljani je začel poslovati angleški konzulat, katerega delokrog se krije z ozemljem Dravske banovine, ki je bila dosedaj v območju delokroga angleškega generalnega konzulata v Zagrebu. Za prvega angleškega konzula v Ljubljani je bil imenovan Leonard Cecil Pettitt, ki je že prišel v Ljubljano in prevzel posle. Včeraj se je predstavil vsem predstavnikom oblasti in javnih ustanov. Pisarne angleškega konzulata so nameštene na Tyrševi cesti št. 15.

Dragin'a, kriminal in obsodenci

Ljubljana, 29. jan.

Iz raznih podatkov kriminalne statistike za preteklo leto se nam pokaže splošna, v bistvu žalostna slika, kako vplivajo časi vojnih viher, leta draginje, pomanjkanja in stiskanja tudi na pomnožitev kriminalnih zločinov, na zločinstvo sploh in na vzdrževanja jetnikov. Kazenski oddelek ljubljanskega okrožnega sodišča je, kakor vsako leto, sestavil statistični pregled o vseh kazenskih zadevah, ki kažejo, da se je lani kriminaliteta pomnožila v prav znatnem obsegu nasproti lanskemu letu.

Kazenski oddelek je prejel od državnega tožilstva lani 1794 novih kazenskih zadev, predlanskim 1542. Nekatere zadeve pa so tekle že po več let, tako neka zadeva kar od leta 1932. Na javno obtožbo je bilo lani izrečenih 781 obsodb, predlanskim 796. Obtožnic je bilo lani sestavljenih 823 zaradi raznih zločinov, predlanskim 737. V veliki dvorani št. 79 je bilo lani 1098 razprav, predlanskim pa 1013. Na senat je odpadlo lani 626 razprav, predlanskim 596.

Veliki so stroški, ki jih izda sodna uprava za vzdrževanje sodnih zaporov, kaznilnic in drugih primernih zavodov. Samo za prehrano priporočnikov in jetnikov izda Slovenija čedne milijone, takole letno do 3 in še več milijonov.

Po podatkih jetnišnice okrožnega sodišča je očitno, da je vedno naraščajoča draginja zelo vplivala na jetniške stroške prehrane. Stroški so zelo poskočili. Leta 1937, so n. pr. znašali stroški dnevne prehrane za jetnika 3,30 din, v začetku leta 1940. že 3,72 din, konec leta 1940. pa 5,40 din. Lani je ljubljanska jetnišnica zaznamovala, da je jetnikom razdelila celotno 102.645 porcij razne hrane, od katerih odpade: na zdrave jetnike 83.521 porcij, na bolnike 4.546 porcij in na malečnike 14.578 porcij. Vrednost porcij v prehrani jetnikov znaša lansko leto 484.913,90 din.

Koliko priporočnikov in jetnikov je lani zaznamovala ljubljanska jetnišnica? Prav čedno število gostov lani je bilo v jetnišnici 3.447 oseb, ki so bile v kazenski preiskavi ali so prestajale razne zaporne kazni. Samo na okrožno sodišče je odpadlo 2.047 oseb. Predlanskim jih je bilo skupaj 3.353, od teh od okrožnega sodišča 1.661. Kakšen je bil stalež jetnikov dnevno? Število se giblje različno. Konec februarja 1938 je bil dosežen višek, ko je znašal dnevni stalež 360 oseb, lani je bil sredi decembra najvišji s 325 osebami. Povprečno dnevno stanje pa znaša takole 296 oseb. Lanska septembrska amnestija je mnogim obsojencem dala svobodo. Takrat je stalež padel od 325 kar na 265. Toda že decembra se je zvišal na 325, ko je prišel nov naval zapornikov.

Taka je približno letna statistika v splošnih obrisih za ljubljansko okrožno sodišče in jetnišnico.

Kino Kodeljevo tel. 61-64

Danes ob 16., 18. in 20. uri

Ljubke scene o malem piemontskem pastirčku, o njegovi čudoviti življenjski poti, o veličastnih ustanovah svetnikovih v velikem filmu

DON BOSCO

(IZGUBLJENI SINOV)

Za dodatek pri večernih predstavah:

G—MAN (SOVRANIK DRŽAVE ST. 1)

James Cagney — Ann Dvorak

I Lepe besede o Ljubljani je te dni napisal tudi pri nas znani vseučiliški profesor dr. Karel d'Esther, direktor novoznanskega instituta univerze v Monakovem, ki ga kulturni svet ceni kot ustanovitelja novoznanskega in kulturnega zgodovinarja. Sloviti učenjak je bil prvič v Ljubljani leta 1937. Na novinarski razstavi, ki je za njene priprave žrtvoval leto dni dela in se mu je tedaj Ljubljana tako priljubila, da je še večkrat obiskal naše mesto ter Slovenijo in vso Jugoslavijo. S toplim občudovanjem je pisal in predaval o naši kulturi in o lepota naš domovine. Ko je za božič dobil v dar album »Ljubljana«, se je ta znameniti vzgojitelj nemških novinarjev in novinarstev zahvalil takole: »Pri povratku sem našel ljubo darilo. Mikavna knjiga je krasnoto delo ter oživlja vse lepe ure, ki sem jih smel preživeti v tem neskončno lepem mestu. — Velika hvala!!! — Pohvala svetovno priznane avtoritete v zadevah publicistike torej je prav posebno priporočila tudi album »Ljubljana«, ki ga je Turistični odbor mesta Ljubljane pred božičem izdal z odličnim besedilom univ. prof. dr. Franceta Steleta in s fotografijami Ljubljane naših najboljših fotografskih umetnikov. Prijatelje Ljubljane in lepe knjige ter umetnostne fotografije opozarjamo, da album »Ljubljana« dobe v vseh knjigarnah, vendar naj pa hite, ker je zaradi nizke naklade in velikega povpraševanja že skoraj razprodan.

I Ob 40letnici Verdijeve smrti bomo v Ljubljani slisali njegov slavi Requiem, ki ga bo v ponedeljek, dne 3. februarja, ob 20 v unijski dvorani izvajal pevski zbor Glasbene Matice z ljubljanske filharmonije ter odlični solisti go. Zlato Gjurgjenc, go. Franjo Golobovo, g. Jožetom Gostič in

g. Julijem Bettetom pod vodstvom dirigenta gosp. Mirka Polića na žalnem koncertu mesta Ljubljane v spomin častnega meščana dr. Antona Korosca. Ker je ta prvovrstna glasbena prireditev gotovo glavna prireditev tedna za zimske pomoči in je ves čisti dohodek namenjen ljubljanskim revežem za zimske pomoči, bo koncert gotovo razprodan. Besedilo s prevodom in razlago Requiema ter vstopnice se v predprodaji dobe v knjigarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu.

I »Zadnje zgodovinske najdbe v Sloveniji« je naslov predavanju, ki ga bo imel dr. Rajko Ložar v petek 31. januarja ob 8 zvečer v franciškanski dvorani. Dolžnost zavednega Slovenca je, da spozna svojo domovino tudi iz zgodovinskega stališča. Slovensko ozemlje je tvorilo že od nekdaj važno točko za vse narode, ki so se pomikali od severa proti jugu. Zanimivi sledovi o tem se nahajajo v zemeljskih plasteh naše zemlje. Dolžnost ljudske prosvete pa je, da to, kar znanstveniki odkrijejo, razširi med ljudi z besedo in sliko. Zato na to predavanje opozarjamo že danes in vabimo cenje občinstvo, da se ga v čim večjem številu udeleži.

I Društvo rokodelskih mojstrov poziva vse svoje člane, da se drevi ob 8 gotovo udeležijo članskega sestanka v dvorani Rokodelskega doma, Komenskega ulica 12, na katerem bo zelo zanimivo in za vsakega obrtnika poučno predavanje. Ne zamudite prilike in pripeljite s seboj svoje prijatelje.

I Slika Marije z Brezij naj kraljuje tudi v Tvoji hiši!

I Sekcija trgovcev s kurivom je namesto venca ob smrti nedavno umrlih članov g. Šmona Kuntiča in ge. Marije Strupi darovala Društvu slepih 460 dinarjev, za kar se ji Društvo slepih iskreno zahvaljuje.

I Družba sv. Rafaela se je z današnjim dnem preselila s Tyrševe ceste št. 31-I na Cankarjevo nabrežje št. 1/I pri trimostovju (vogalca hiša Stritarjeve ulice). Telefonska številka ostane ista 35-01.

MARIBOR

Občni zbor Poselske zveze

V nedeljo, 26. januarja, je bil občni zbor mariborske Poselske zveze. Na njem so služkinje podale obračun društvenega dela v lanskem letu. Delo Poselske zveze je tiho in skrito, a zaradi tega ni manj vredno kakor delo drugih organizacij. Na mesečnih sestankih so se dekleta izobraževala versko, нравno, narodno, socialno in stavno. Marsikatero dekletu bi ne ostalo dobro in pošteno, ako bi ne imelo primerne družbe v tovarišarjih pri Poselski zvezi. Poleg pouka je društvo skrbelo tudi za pošteno razvedrilno s petjem in raznimi prizori.

Društvo šteje preko sto članic, vendar je to število majhno v primeri s skupnim številom služkinj, ki so zaposlene v Mariboru. Dobri stvari v korist bi bilo, ako bi gospodarji in gospodinje tudi sami skrbeli za to, da so njihove služkinje vključene pri Poselski zvezi; marsikatero pozneje brdiko razočaranje za gospodinje in služkinje bi na ta način izostalo. Zveza se sicer postavi za pravice služkinj, kjer se te očitno kršijo, vedno pa priporoča in zahteva spoštovanje in pokorščino do predstojnikov. Zato je neutemeljen strah nekaterih delodajalcev, da se pri sestankih Poselske zveze morda ščuva proti gospodarjem in gospodinjam. Ravno nasprotno je res.

Ze dolgo let goji društvo željo, da si postavi svoj lastni dom, kjer bi onemogle služkinje dobile svoj miren kotiček na stara leta. Želimo, da bi se novemu odboru pod vodstvom nove predsednice Belez Lojzke posrečilo v tem oziru doseči lepih uspehov.

m Odlikovanje. Z zlato kolajno za vestno službovanje je bil odlikovan intendantski podporočnik pri 45. pp. v Mariboru Arnold Tovornik. Odlikovanje mu je izročil poveljnik polka polkovnik Božović pred postrojenim polkom ter vojaško godbo. Cestitamo!

m Magdalensko prosvetno društvo ima danes zvečer ob osmih v farnem domu prosvetni večer s predavanjem g. Orešnika. Pridelite!

m Zdravniški sestanek. V petek 31. januarja bo v fizikalnem kabinetu internega oddelka mariborske bolnišnice znanstveni sestanek. Predaval bo g. dr. Vanko Kanoni, šef oddelka bolnišnice za duševne bolezni na Studencu, o nervozni. K predavanju so vabljeni vsi zdravniki iz Maribora in okolice.

m SSK Maraton — šahovska sekcija. Šahisti imajo drevi ob osmih v klubski sobi v Sodni ulici 9, I. nadstropje, sestanek.

m Lani manjša poraba električnega toka. Tudi številke o potrošnji električnega toka v lanskem letu nam pričajo o krizi, v kateri se nahaja mariborska tekstilna industrija. Lansko leto je bilo v Mariboru potrošeno 20.872.925,60 kW ur električnega toka, to je za 2.483.210,47 manj kakor leta 1939. Industrija je za pogon porabila 2 milij. 526.628,43 kW manj kakor leta 1939, za razsvetljavo pa je bilo skupno porabljenih 43.411,96 kW ur več kakor leta 1939. Mestna podjetja so torej v letu 1940 za električni tok inkasirala precej manj kakor prejšnja leta, ko je industrija obratovala v polnem obsegu. Zaenkrat še nič ne kaže, da bi industrija v tekočem letu obratovala v večjem obsegu in zato imajo tudi MP malo upanja, da bi se letošnji inkaso za električni tok dvignil na višino prejšnjih let.

m Mariborski mestni avtobusi so lansko leto prevozili 685.796 km, to je doslej največ, kar obratuje mariborsko mestno avtobusno podjetje. Potnikov je bilo prepeljanih 1.509.570. Zvišanje šte-

I Stano Kregar in Karel Patrich razstavljata v Galeriji Obersnel na Gospodarski cesti 3. Razstavljenata dela so, zbudila veliko zanimanje, posebno miniaturne plastike Karla Patricha in gouache Staneta Kregarja, ki so zelo primeren dekorativen okras za vsako stanovanje.

I Popravlil! V našem poročilu o izseljenski akademiji dne 26. januarja je pomotoma napisano, da je nastopila s svojim zborom II. dekliska žola. V resnici je nastopila II. državna deška-mešanska žola za Bežigradom.

I Osrednje društvo SPD v Ljubljani je izbralo okrog 200 najboljših diapositivov od posnetkov, ki so jih napravili razni fotomaterji. Ti barvni diapositivi bodo predvajani v torek, dne 4. februarja t. l. ob 20 v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani. Pojasnila k slikam bo podal g. dr. inž. Avčin France. Vstopnice so že na razpolago v predprodaji v društveni pisarni SPD na Aleksandrovi cesti 4, I.

I Na trgu znatna porenitev cvetače. Dalmacija sedaj zalaga ljubljanski živilski trg z lepo zgodnjo cvetačo, ki prihaja iz južnih dalmatinskih krajev, posebno iz Trogira. Še pretekli teden je bila cvetača zelo draga, namreč po 12 do 16 din kg, sedaj je že po ceni 6 do 7 din kg. Cvetače je na trgu v obilni zalogi. Na trg je neka okoliščanka prinesla prvi regrat. Bil je po 1,50 din merica. Dalmatinska solata je po 10 din kg. Limone so cenejšje. Za 2 din že kar tri limonete Jabolka I. vrste so po 9 do 10 din kg, II. vrste 7 do 8 din kg.

I Kanalski priključek za nove tržnice so začeli pripravljati te dni ob Zmajskem mostu. Ker gre globok zbiralni kanal tudi po desnem bregu Ljubljane, so začeli te dni, ko je mraz nekoliko popustil, kopati globok jarek ob Zmajskem mostu. Potem bodo položili odtočne cevi za odpadne vode iz tržnic. Jarek je globok okrog 7 metrov.

I Stevilne tatvine koles. Milejšje vreme zadnjih dni je zapeljalo mnoge, da so zopet odpeljali kolesa na cesto. Tatovi so to hitro opazili in ljubljanska policija je te dni dobila prijave, da so bila ukradena štiri moška in eno žensko kolo v skupni vrednosti 4700 din.

I Drzna tatvina. Te dni so prišli ženska in dva moška v trgovino Naglas na Novem trgu, kjer so si hoteli ogledati epalnice. Medtem ko se je lastnica trgovine zamudila z razkazovanjem oprave, je ne-

kdo od moških, ki se je moral v trgovini dobro spoznati, poskal ključ od pisalne mize, ko jo je odklenil, je vzel iz predala 2300 din v stoderarskih bankovcih.

I Kaj vse krađeje. Več raznega moškega, ženskega in posteljnega perila je bilo zadnje dni ukradenega na podstrešju hiše št. 37 na Litijški cesti tamkajšnjim strankam. Skoda je precejšnja, saj znaša nad 1500 din. V kinu Union je spretni žepar odnesel Julki Hvastja iz torbice 518 din. Iz avtomobila, ki je stal na Litijški cesti pred gostilno Novak, je neki uzmovnik odnesel dve odeji sive barve s tremi zelenimi črtami, vredni 280 din. Poleg tega so tatovi sneli še nekaj aktov, ki so jih lastniki pustili na kolesih.

I Prevešana goljufa s prodajo svinjskih kož. Neki ljubljanski lastnik trgovine s surovimi kožami je prijavil ljubljanski policiji, da mu je prišel pred nedavnim ponujati preprost kmetič surove svinjske kože v nakup. Predstavil se je za mesarja Ivana Gregorica s Črnuč in povedal, da ima 6400 kg domačih svinjskih kož na prodaj. Ker je prodajalec zahteval ugodno ceno, je bila kupčija hitro sklenjena in trgovec je dal na videz poštemu možakarju celo 5000 din na račun. Ker ob dogovorjenem času trgovec kož ni dobil, je zahteval prijavi policiji. Tam po opisu eicer niso mogli ugotoviti, kdo bi bil naviti možakar. Ker pa poznajo na policiji mnogo takih tičev in tudi njihove načine, je policija kmalu ugotovila, kdo bi to mogel biti. Naročila je orožniški postaja v Domžalah, naj možkarja, ki je bil tam doma in bil sumljiv, da je trgovec prevaril, aretira. Čez nekaj dni je res prišel domov 32-letni Jakob Gregorin, ki je že lani poskušal podobne kupčije s krompirjem. Aretiran je bil in poslan ljubljanski policiji, kjer je prevaro tudi priznal. Denar je seveda že zdavnaj zapravil. Verjetno je, da je zagrešil še več podobnih dobrih kupčij, saj je imel kljub mladim letom že dvajsetkrat opravka s policijo. Pri sedanjih preiskavi je tudi že priznal, da je nekemu lastniku avtomobila poveril pnevmatike in jih prodal za lep denar naprej. Ker prav v sedanjem času cvete prekupevanje z različnimi potrebnostmi in živili, ni dvoma, da se je tega trika še v več primerih poslužil Gregorin, ki ima na videz poštemo lice.

Celje

Celjski trgovci — posredovalci med MPU in odjemalci

Mestni prehranjevalni odbor je v torek ob 7 zvečer poklical vse celjske trgovce, da razpravljajo z njimi o porazdelitvi živil. Sestanka se je od 60 celjskih trgovcev udeležila večina trgovcev. Predsednik Prehranjevalnega odbora župan g. dr. Vršič je po pozdravu razložil trgovcem način razdelitve živil in raciniranje blaga kot si ga je zamislil odbor in kot je za Celje najlažje izvedljivo. Navedel je tudi razloge, ki kažejo, da je ta način najbolj prikladen za Prehranjevalni urad in za trgovce, ki bodo posredovali ni organi med uradom in konzumentom. V Celju bodo uvedli način porazdelitve živil kot ga imajo v Ljubljani. Mestni prehranjevalni urad je porazdelil med trgovce seznam strank, ki so se oddilele za nakup v njihovih trgovinah, tem seznamom pa priložil nove prijavitne pole, ki jih bodo trgovci razdelili med svoje odjemalce. Prebivalstvo, družinski glavarji, naj dvignejo te prijavitne pole čimprej pri trgovcu, za katerega so se že izjavili pri izpolnitvi vprašalne pole. Nove prijavitne pole naj družinski poglavarji takoj izpolnijo ter vrnejo trgovcu, ker bodo nato dobili od trgovca živilsko mesečno karto.

Po debati, v katero so posegli gg. Fazarine, Jagodič in drugi, so trgovci sprejeli predlog Prehranjevalnega urada o načinu porazdelitve živil po ljubljanskem vzorcu.

Da ne bi bilo špekulacij s kartami, tako imenovane »čne borze«, bodo trgovci lahko zahtevali od strank legitimacije oziroma družinski rojstni list. Pri razdelitvi petroleja sta bila dva primera, ko sta stranki dobili nakaznice, ki jima ne pripadata, nato pa je prišel upravičenec. Zato bodo trgovci lahko zahtevali od strank tudi legitimacije.

Prehranjevalni urad je imel te dni mnogo dela, saj je bilo zaposlenih dnevno nad 15 oseb, ki so delale od 7 jutraj do 10 zvečer. Z uvidevnostjo celjskih trgovcev in dobro organizacijo Prehranjevalnega urada se bo razdelitev živil v Celju izvršila zadovoljivo. Ob zaključku so trgovci prosili urad, da razglasi, da bodo dobivali težaki le po 4 kg moke. Poslovodja urada g. Fijavž je dal nato trgovcem navodila in jim razdelil sezname in prijavitne pole. Sestanek je trajal dve uri.

e Druga predstava »Habakuk« v Celju. Uprava Narodnega gledališča v Mariboru je že pristala, da bo gostovala z burko s petjem »Habakuk«, ki jo je spisal Celjan dr. Dobovšek Rudolf in uglasbil celjski rojak g. Gobec Radovan, tudi v sredo 12. februarja ob 8 zvečer v celjskem gledališču in je sedaj ta dan definitivno določen. Uprava celjskega gledališča vlnudno vabi cenjeno občinstvo, da si čimprej nabavi vstopnice za to predstavu v predprodaji v Slomškovi knjigarni v Prešernovi ulici, kjer so vstopnice že na razpolago in je precej vstopnice za drugo predstavo že oddanih, ker je zanimanje za to burko v Celju in okolici izredno.

e Slika Marije z Brezij naj kraljuje tudi v Tvoji hiši!

e V celjski bolnišnici je umrl 39letni Presekar Ivan iz Ločice pri Vranskem. Naj počiva v miru!

e Neweža v rudniku. V rudniku Pečovniku je pridrvel v rov nazaj jamski vozček in stisnil ob steno 21 letnega rudarja Catra Karla iz Pečovnika ter mu poškodoval križ in zlomil levo nogo pod in nad kolonom.

e Celjska policija je aretirala 31 letnega F. O. iz Leskovec pri Krškem, ki je razbil s sekro na svojem stanovanju v Celju vrata ter nato grozil tudi sosedu.

Ptuj

Slovenski tenis klub v Ptuj priredi v soboto, 1. februarja v Narodnem domu družalni večer s pestrnim programom.

Litija

II. prosvetni večer priredi Prosvetno društvo danes zvečer ob pol 8 v Ljudskem domu. Govoril bo ravnatelj g. Zor iz Ljubljane o temi: »Sodobna vojna v besedi in sliki«.

Odlikovanje. Z redom Jugoslovanske krone V. stopnje je bil odlikovan tukajšnji okr. šolski nadzornik Drago Rostohar. G. nadzornik je dolgo časa uspešno vodil našo ljudsko in obrtno žolo, prirejal razne tečaje in sodeloval v mnogih naših društvihi. Zadnje čase vodi tudi podružnico Slomškove zveze za naš okraj. G. nadzorniku k zasluženemu odlikovanju iskreno čestitamo.

Gledališče

Četrtak, 30. januarja ob 20: »Lepa Vida«. Zadnjič. Znižane cene.

Petek, 31. januarja: Zaprtlo.

Obmejna postaja Sovjetske Rusije ob Bugu, Terespol, kjer je živahen železniški promet že mo.

KULTURNI OBZORNİK

Romeo in Julija

Župančičev prevod Shakespearove tragedije

Shakespearovo tragedijo v petih dejanjih **Romeo in Julija** smo dobili Slovenci v prevodu Ivana Cankarja že leta 1904., ko je izšla pri Gabrščku v Gorici v Salonski knjižnici kot nje V. zvezek. V tej obliki se je igrala vse do letos tudi v Narodnem gledališču. Oton Župančič, ki je za slovenski oder prelinel že toliko Shakespearovih dram in tragedij v poln slovenski verz naravnost kongenialno, kakor so potrdile raziskave poznavalcev obeh jezikov (Copeland), je za letošnji otvoritev dramske sezone prelinel v svoje verzne tudi to eno najlepših in najbolj znanih, gotovo pa najbolj poetičnih Shakespearovih del, **Romeo in Julija**. V tem prevodu je uprizoritev doživela tudi mnogo repriz na odru in kdor koli se je udeležil predstave, ga je prav tako kot dramatična sila Shakespeara samega, zajela tudi moč Župančičeve slovenske besede, ki nosi občutje vsega dogajanja. Zato Slovenska Matica gotovo ni mogla lepše začeti svoje nove zbirke **Vezana beseda** z drugim delom kakor z Župančičevim prevodom te ljubezenske svetovne velepesmi in tragedije.

Ne moremo primerjati slovenskega prevoda z angleškim izvirnikom — to bodo storili strokovnjaki in poznavalci obeh jezikov v revijah — tu damo lahko samo celoten vtis Župančičevega prevoda ter tudi vsaj kratko primerjavo s prejšnjim Cankarjevim, ki pa je bil delan po nemškem prevodu. Torej: prevod prevoda, dočim je Župančičev prevod direktni, poleg tega pa še izvirno pesniško ustvarjal. To se vidi na pr. iz takega pesniško na višku izražene odlomka, kakor je samogovor brata Lorenza, ki se pri Župančiču glasi:

Rumena zarja noči se smehlja,
zlateč oblake vzhodnega neba,
in tma se opoteka kot pijana
pred žarkim vozom mladega Titana:
zdaj, preden sonce z vročimi očmi
pozdravi cvet in roso posuši,
nabrati moram koš zeli strupenih
in lekovitih rož, bilk dragocenih.
Življenja mati, zemlja, mu je grob;
iz nje epet vzniknem, kar je šlo v pokop:
in kar otrok iz nje naročja vzklije,
vse ji na materinskih prsih pije;
nekteri po krepostih so odlični,
brez vrednosti nobeden, vsi različni.
O, blagoslov močan je položen
v rastline, rude, če jim veš namen:
zakaj na zemlji nič tako ni slabo,
da ne bilo bi za koristno rabo;
nič tako vro, da, če s poti prave
zakrene, ne izpridi si narave;
napak vršena čednost v greh zabrede
pregreha kdaj na pridno se izvede.
Med vlakni drobne te cvetice skrit
je strup poguben in sok lekovit:
njen vonj srce nam pozivi in čute,
okus vzbudi vsem udom krče ljute.
Tako dva kralja križata si pota
v rastlinah in ljudeh: zlo in dobrota;
in kjer zli duh dobroto je zatrl,
načne koren kaj hitro smrtni črv.

Cankarjev prevod pa se glasi:
Zdaj smeje zora se v obraz noči,
na vzhodu njenem luč zlati oblake.
Že blizu Titanov se svetli voz,
iskre bleščeče krešejo mu konji,
pred njim beži tema utrujena.
Še predno sonca se oko zারেče
ozre z neba, popije nočno roso
in zemljo spet na novo oživi —
nabrati moram zelišč in cvetic,
rastlin strupenih, zelišč blagodejnih.
Nature mati, zemlja, je njen grob,
in grob je bil studenec ji življenja.
Otroci mnogoteri, porojeni

iz nje, sesajo zdaj na njenih prsih;
lastnosti blagih mnogi so bogati,
brez vrednosti nobeden, in nobeden
otrok nature drugemu enak.
Moči velike, kdor jih zna gojiti,
skriva v sebi kamni in rastline.
Od vseh stvari, kar jih je mati zemlja
rodila, ni nobena tako zla,
da zemlji bi koristiti ne mogla.
A tudi ni nobena tako blaga,
da bi oekrunjena ne škodovala,
če smotru svojemu se izneveri.
Tako se čednost v greh izpremeni,
če napačno jo človek izvršuje,
in greh dobi čestitost v izvršitvi.
Ta mlada cvetka skriva v nežnih nedrih
strupene soke in moči zdravilne:
njen sladki duh krepeča telo in dušo,
okušana, priključ naglo smrt.
Tako se dva sovražnika v človeštvu
borita: volja zla in blaga volja;
in če v rastlini zmagalo je zlo,
razlagal jo bo kmalu smrtni črv.

Že iz teh dveh primerov se vidi Župančičeva pesniška nadmoč v najsijajnejši obliki. Izvirnik je rime, kakor Župančičev prevod, ki je kljub tehnični težavi vse bolj jase, preprost nazoren in klen kot Cankarjev neriman prevod. Pesniška cena pa se skoraj primerjati ne da. In tako bi lahko navajali zgleda za zgledom, kako Župančičev prevod stoji višje nad Cankarjevim, ne samo v pogledu poetičnosti, v kateri je Župančič neprekosljiv, temveč tudi izgovarjave in krepkosti (primer: začetni prozni dialogi, v katerih se besedna igra kar kreše, dočim se pri Cankarju nekam omledno utrinja). Mogoče da je Cankarjev prevod — v celoti vzet — mehkejši, nežnejši in bolj tekoč, zato pa je Župančičev klen, močan, jase, sočen in duhovit, poleg tega, da je še v določeni partijah tudi pesniško samosvoj in na višku izraza in plastike. Ta Cankarjeva mehkoča in Župančičeva trdota, toda jasnost, se kaže nazorno tudi v zadnjih zaključnih besedah:

Cankar:

Otožen mir nam jutro to prinaša,
še solnce se je od bolesti skril;
pojdi, izpovej, da vas naša
razsodba kazni ali sodi milo.
Usodo bridko doživel sta
Romeo in njegova Julija.

Župančič:

Mrakoten mir iz tega jutra sijaj;
brez sonca v žalost se zagrinja dan;
ko preiskava zgodbo vso zakrije,
bo ta pomilošen, ta kaznovan.
Ni dveh, ki vžila srečo sta bolj zlo,
kot Julija in z njo njen Romeo.

Župančičev prevod se razlikuje od Cankarjevega tudi po tem, da ima v začetku prolog, pa tudi prolog v začetku drugega dejanja, kar je znak, da so bili delani prevodi po različnih izdajah. Tako je Župančič popolnejši ter bolj ustreza Shakespearovemu odru.

Spremnje besede — nekak literarnozgodovinski epilog — je napisal Župančičevemu prevodu lektor **Uroš Robinson**, opazke pa sam avtor, v katerih razlaga slovenitve raznih angleških fraz in inia.

Opremil je knjigo okusno pesnikov sin inž. arh. **Marko Župančič**.

Tako je Slovenska Matica izdala svojih pesniških prevodov, zbirko **Vezana beseda**, začela nad vse uspelo in v obliki prikupno, ter zasluži vse priznanje in priporočilo.

Razstava Kregar-Putrich

V »Galeriji Obesnele« razstavljata dva člana kluba »Neodvisnih«, slikar **K. Kregar** in kipar **K. Putrich**, zbirko svojih del, in sicer guaše, risbe, malo plastiko in skice.

Slikar **K. Kregar** je svojo barvno fineso to pot razvil v guašni tehniki. Že njegove oljate podobe so s svojimi pastoznimi toni, ki izvirajo še iz časov surrealističnega obdobja, kazale, da se bo v tej smeri nadalje razvijal. V nekaterih razstavljenih podobah je uspeh še kar razveseljiv (prim. »Bredac«), dočim mu v drugih hoteno okorna risba in kompozicija podirajo koloristično uhranost. Sicer pa je tudi to do neke mere opravičljivo, ker Kregar si mora slikarske zakonitosti zunanje sveta, odtrgan od sanjske dežele, šele sproti graditi. Ob to oblikovanje trdnega hrama naravne lepote pa se pridružijo še težave, ki temelje v »programu« — čarobni formuli, ki je v stanu zamenjati tudi individualno iskanje umetnikovo. Pogledno sestavine tega programskega inventarja, ki ga srečamo na tolikih slikah umetnosti »romanskega« sveta. Za počivajočo deklico se vzpenja belec, desno od njega sedi slikar za stolom. Pogost rekvizit sta vrh in tamburica. Na nebu lepé kosmičasti oblaki, črna senca obleže obraz sedeče žene. Iznad sliko-

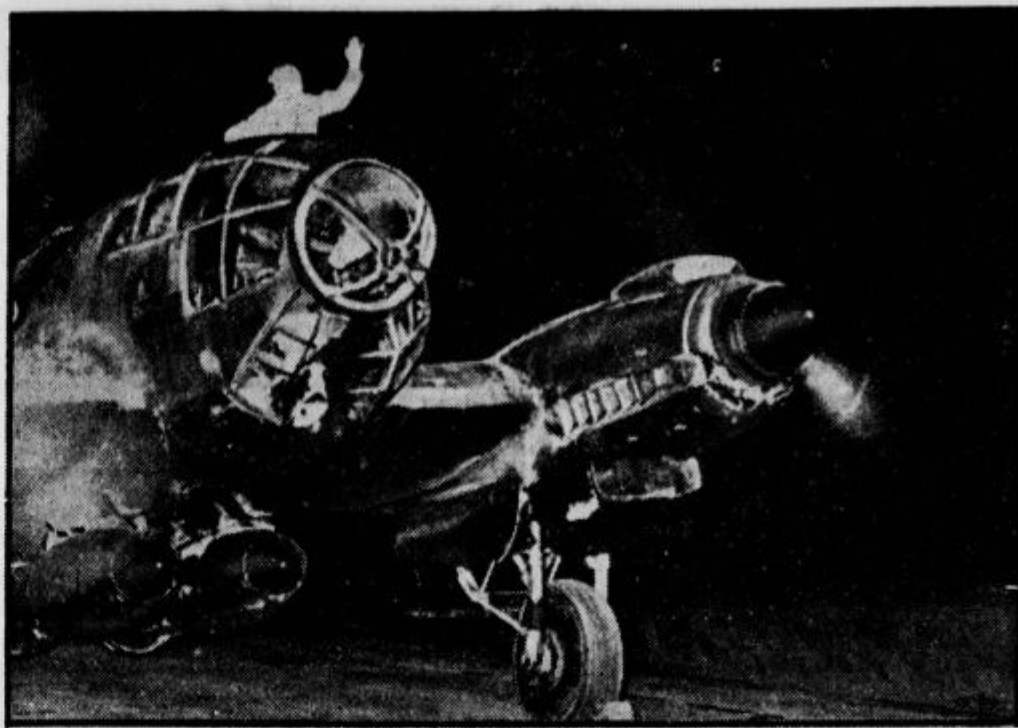

St. Kregar; Sv. Janez na Patmu

vito pojmovanega telesa sv. Janeza gleda antično — plastična Odisejeva glava; mimo zavese, ki je važno pomagalo upodobitve prostora, je skozi odprta vrata razgled v krajino, ki je močno romansko občutena, itd. Ves ta drobni svet pa čaka, da ga umetnik strne v krepko, estetsko prepričljivo podobo. In prav to se mnogokrat ne izvrši! V tej težnji ni, kakor je nekdo bodro »potuhtal«, obžalujoč vse nagle »akcije«, blaženega miru, marveč letargija, zamišljenost je nadomestek za slabost in zdi se, kakor da bi se figure naveličane presedale, potem ko so zašle v slepo ulico, od koder ne najdejo izhoda. Presenetljivo je dejstvo, kako so nekatere risbe sorodne Sedejevim vinjetam iz lanskega Dis-a. Na neposreden vpliv ne verjamem, nujen pa je potentni nek skupen vir — in tu se zopet srečamo s »programom«. In prav tu je nevarnost, da slikar ne izumi namesto upodabljanja narave ali česar koli — recept. To bi bilo, kakor priznam Kregarju nadarjenost in tudi na tej razstavi — tam, kjer le prodre osebnost — nekaj dobrih del — za slikarja neprecenljiva škoda, za umetnost pa manjzanimen in eklekticizem.

K. Putrich se je to pot posvetil mali plastiki. V marsikaterem primeru mu ta bolje uspe kakor velika. Zanimiv dokaz je studija za veliki kip, ki ga je kipar nazval »Samotat«. Težji formalni in statuarni problemi, ki so nujni pri plastiki velikega formata in ki jih Putrich ni zadovoljivo obvladal, se pri te statueti umaknejo svobodnejši, slikovitejši obdelavi, kar delo ohrani neprimerno bolj homogeno. Drugod pa seveda tudi mala plastika ni dovolj pretehtana (prim. »Sedeča žena«). Vzrok je v tem, da ima tudi ta svoje zakone, ki zahtevajo n. pr. neko intimitet, zlasti pa čustveno intenzivnost, ki je formalno razvidna v izredno pretehtani kompoziciji in obdelavi detajla (male mere!). »Sedeča deklica z grozdjem« je dobro uspel kip. Putrich je tu res dokazal, da zna zajeti latentno življenje telesa v plastično prepričljiv preb. Drugod pa, kjer se zaleže k plastičnosti, voluminoznosti, za katero da je, kakor pravijo, Putrich izredno nadarjen, pa se kakor slikarski tovariš — sreča s »programom«. Arhaičiziranje glav, cilindrično pojmovanje detajlov in deloma tudi skupine, naravno plastičnost strašansko razbije. Vendar moram pripomniti, da arhaičnosti na splošno ne negiram, toda kipar sam mora razviti priti do nje! Sicer je nemogoče ta dva elementa zrušiti v harmonično enoto in nemogoče je pretehtati kip do zadnjega detajla, kar je naposled zelo važno za kvaliteto. Dr. S. Mikuz.

L. Mav: Requiem hiemale. Ad bassum organo comitante. Auctore —, 1940. Sumptibus auctoris. Approb. ord. Labac. No. 5234/1940. Opalographo multiplicavit Romanus Pahor, Ljubljana. — Basi ga bodo veselili, zlasti pozimi, v mrazu, slabem vremenu; saj ima redno obseg od c do b; samo štirikrat — če sem prav štel — gre do zgornjega c,

Voditelj Heinkelovega bojnega letala He 111 dá znak za polet na ponočni napad na Anglijo.

Še kravam diši tobak

Iz Strassburga poročajo, da so ondi frem kmetom, ki so si doma nasadili tobak in ga spravili v hlev, krave požrle vso zalogo. V dveh primerih so morali nato kravo zaklati in tudi koza, ki je pokusila tobak, ni mogla potem več živeti. Torej le ni vse — za vse!

Žena bodi ljubka kakor — slon!

Indijski ženini morajo marsikaj upoštevati, ko si izbirajo ženo, če hočejo po naukih svojega zakonodavca Manusa živeti v srečnem zakonu. V Manusovih postavah je zapisano: »Kdor je sklenil, da se oženi, ta se ne sme poročiti z deklico, ki ima rdeče lase ali kak ud odveč ali ki je večkrat bolna in nadležna s svojo klepetavostjo. Pač pa naj si vzame ženo, ki je lepe postave, ki ima ljubke kretnje kakega laboda ali mladega slona, ki ima majhne zobe in je lepo okrogla. Tudi ime mlade

žene se naj dá lepo izgovarjati, naj se glasi zvonko in ljubko, da ga je slišati ko blagoslov.«

Japonski radio ima rekord

Radio v Tokiju je najbolj vsestranski na svetu. Pobil je vse rekorde, zakaj nobene druge oddajne postaje ni več na svetu, ki bi oddajala svoja poročila kar v 60 jezikih! Zmeraj je na vrsti 15 programov, ki jih izvajajo v 60 različnih jezikih. Pri radiu so nastavljene ženske in moške osebe, ki so povsem zmogne vseh teh jezikov.

Japonci za pospeševanje rojstev

Iz Tokija poročajo: Japonska poslanska zbornica pripravlja posebne odredbe, da bi si država zagotovila razvoj japonskega plemena. Da bi se število rojstev pomnožilo, bodo med drugim določili manjše število let za pripustitev k poroki, dalje bodo uvedli davek na samce, pobijali dedne bolezni in bodo določili kmečkemu prebivalstvu posebno varstvo.

ŠPORT

Drž. prvenstvo v hokeju na ledu

Letos bomo v Ljubljani spet gledali državno prvenstvo hokeja na ledu. Dolgo je trajalo, preden smo dobili prvaka srbske in hrvatske zveze. Obe zvezi imata precejšnje število klubov ter se je to tekmovalce zaradi tega precej zavleklo, na drugi strani pa je južno vreme dostikrat prekrizalo lepe namene naših hokejistov. Zdaj imamo prvake vseh treh zvez in pa led. V srbski zvezi je prvak subotički Palič, v hrvatski pa Varaždinsko sportsko društvo, naša Ilirija pa v ožji domovini itak nima nikakega nasprotnika. Tako Palič kakor VSD sta med vsem tekmovaljem odpravljala s svojimi zmaganji klube, v katerih nastopajo precej zvaneča imena. Velika večina je bila prepričana, da bo prvak srbske zveze belgrajski BTK, hrvaške pa močni zagrebški Hašk. Zgodilo se ni ne eno ne drugo in tako bomo v soboto in nedeljo gledali hokejiste, ki bodo prišli naši Iliriji jemati naslov drž. prvaka. Ilirijani ne smejo misliti, da bo kar zlahka šlo. Presneto krepko bodo morali zaigrati, če bodo hoteli ponosni naslov ohraniti doma.

Tekme bodo v soboto ob 19 ter v nedeljo ob 10 dopoldne in ob 15 popoldne. Točen spored bomo še priobčili.

Cene vstopnicam za člane in dijake 5 din, za ostale 10 din, sedeži po 15 din. Zelim, da bi v tej težki borbi občinstvo v čim večjem številu prišlo bodriti Ilirijane.

SK Ilirija obeta novo sijajno revijo na ledu

Drugi nastop Fritzi Gillard jutri ob 19

S sodelovanjem Fritzi Gillardove, ki je pred 14 dnevi, ko je s Schäferjem prvič nastopila v Ljubljani, s svojo drsalno umetnostjo osvojila 3000 gledalcev, priredi SK Ilirija jutri ob 19 zopet sijajno revijo umetnega drsanja. Najbrž bo to zadnja prilika v sezoni tudi za domače drsalec, da pokažejo, na čelu s Silvo Palmetovo, Thumo in Bettom, dvojicami Bogatajeva-Betetto, Sernečeva-Schwab in Palmetova-Biber, ki so pravkar v Zagrebu ponovno osvojili štiri drž. prvenstva, svojo umetnost na ledu in velik napredek. Gillardova, Silva in drugi bodo izvajali več novih programskega. Prireditelji so prepričani, da bo prireditelj zopet navdušila gledalce in da bo v marsikaterem pogledu še zasenčila dosedanje revije na ledu, ne izvenzmi poslednjo, ko je gostoval tudi prvak Schäfer. Poleg tega, da naši drsaleci stalno napredujejo in da so tudi naše dvojice že na znatni stopnji, pomeni Gillardova še posebno privlačnost vsake revije na ledu.

Prireditelj se bo pričela točno ob 19 in bo trajala približno eno uro. Predprodaja vstopnic bo od danes popoldne v trgovini Gorec na Tyrševi cesti, pri blagajni kavarne »Evropa« in pri blagajni drsalnišča. Na razpolago bo omejeno število numeriranih sedežev po 20 din, cene stojiščem so 12 din oz. za dijake in člane kluba po 8 din. Da se razbremeni večerne blagajne in olajša občinstvu dostop na tribune, je priporočljivo, da občinstvo čim več izkoristi predprodajo.

dvakrat pa v nižino do b. In zraven je lep, peven, harmonično zelo živahen s presenetljivimi harmonskimi postopki; vendar pa moramo še posebej opozoriti na samostojni tek v glasovih, tako da še običajne harmonske tvorbe iznajdljivo spelje. Pevski glas leži v sopranu, pa zelo velikokrat tudi v srednjih glasovih in basu. Ves requiem doni mehko, pogosto žametno božajoče — kakor mehka materina roka, ki leže na bolčino. — Spremljanje je navzlic vsej pestrosti lahko. Posebej ga priporočati ni treba; najboljši se priporoča sam in ga bodo priporočali tisti, ki ga bodo v roke dobili in peli. Naprodaj je v Jugoslovanski knjigarni po 20 din Sam glas 6 din. K.

Alpska kombinacija SZŠZ odgodena

Za dne 1. in 2. februarja 1941 predvideno zvezno prvenstvo v alpski kombinaciji za dame na Crnem vrhu odprade.

Na istem kraju in v izvedbi ASK Gorenjca se bo vršilo to prvenstvo dne 23. februarja t. l., kar se bo še s posebnim razpisom objavilo.

Smučarski tek na Kumu

Smučarski klub Kum iz Trbovelj razpisuje za 2. februar (na Svečnico) smučski tek na 10 km na Kumu. Tekmuje se po veljavnih pravilnikih. Start in cilj pri gasilskem domu na Dobovcu. Zrebanje nastopnih števil ob pol 11 v gasilskem domu. Start ob 11.

Prijave sprejema klub do 10. ure v gasilskem domu. Prijavnina 10 din za tekmovalca. — Prvi trije prejmejo krasne plakete. — Razglasitev rezultatov in razdelitev nagrad ob 15 v gostilni g. Stigarska na Dobovcu.

Ilustrovane športske novosti št. 8 so izšle z naslednjo vsebino: V letu, ko bi morali organizirati svetovno smučarsko prvenstvo, naša reprezentanca nima sredstev, da bi sodelovala na njem. Favoriti so gotovo zmagali. Bolgari predlagajo podonavski pokal Jugoslavije, Madžarske in Bolgarske. Svetovno smučarsko prvenstvo brez Norvežanov. Tabela dvajsetih najboljših plavalcev in plavalcev v letu 1940, in še več drugih zanimivosti iz športa, kakor tudi številne športne posnetke dobimo v tej številki.

Športni drobci

G. Berauer, nemški prvak v norveški kombinaciji za leto 1941. Pri letošnjih nemških prvenstvih v norveških disciplinah si je sudetski Nemeec G. Berauer že tretjič zaporedoma izvajal prvenstvo v norveški kombinaciji. S skoki 44 in 42,5 m si je zagotovil letošnje prvenstvo.

Punčec in Palada, naša mojstra v tenisu, pojdeti na turnejo v Španijo. Naša odlična teniška igralca za Davisov pokal Punčec in Palada bosta odpotovala še v teku meseca februarja v Španijo, kjer bosta sodelovala na raznih teniških turnirjih.

Colocolo (Čile) : Huracan (Argentina) 2:1 (1:1). Nogometni prvak iz Čile, Colocolo, je igral v Santiagu z argentinskim prvorazrednim moštvom Huracan (Buenos Aires) nogometno tekmo, pri kateri je prišlo do več neljubih scen tako na samem igrišču kakor med gledalci. Končno so domači zmagali z gornjim rezultatom.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Slovenska kolesarska zveza ima svojo redno sejo jutri, v petek, ob pol 8 v prostorih Vospersnikove kavarne na Starem trgu. Važna poročila o posetu Vrh. koles. zveze in Srb. koles. zveze v Belgradu bo podal zvezin tajnik, zaradi česar se vsi odborniki pozivajo k sigurni udeležbi. — Tajnik.

SK Planina. Težkoatletska sekcija ima svoje redne treninge vsak ponedeljek od sedmih do pol devetih v telovadnici I. realne gimnazije, Vegova ulica (nasproti univerze). Vadi se dviganje uteži in rokoborba. — Vsi, ki se zanimajo, vabljeni.

ZFO

ZFO. Vaditeljska telovadba za vaditelje ljubljanskih odsekov se vrši vsak ponedeljek od četrta na devet do desetih v telovadnici I. realne gimnazije, Vegova ulica (nasproti univerze).

FO Ljubljana Sv. Jakob ima svojo redno telovadbo vsako sredo od 8—10 v telovadnici I. realne gimnazije, Vegova ulica (nasproti univerze).

Mladi imajo svojo redno telovadbo vsako soboto od četrta na sedem do osmih istotam. Prosimo starše, da puste svoje otroke k telovadbi.

Redni sestanki so vsak petek od pol devetih do desetih v farni dvorani. Vsi! Odbor.

Singapurski kralj Raffles

V teh dneh pač ni mogoče drugače, ko da je Singapur osrednja točka vsega angleškega in ameriškega zanimanja. Anglija in Amerika sta se v obrambo svojih težej in Daljnem Vzhodu še posebej dogovorili, tako da je singapursko ozemlje in ves njegov okoliš na vodi in v ozračju Ameriki na razpolago.

Singapur, ki je svetovno tržišče za kavčuk in za lastavčja gnezda, ki jih Kitajska plačuje z zlato, se zmeraj bolj razvija in dviga, tako da ga je moči gledati na primerjati le še s Čikagom. Tako se je prebivalstvo, ki je stelo leta 1819. samo 100 duš, povečalo na 600.000 duš v letu 1940. Singapur pa je tudi druga domovina moža, ki je napravil bajno kariero in ki se imenuje sir Stamford Raffles in je umrl prejšnjega, in sicer leta 1826 v starosti 45 let, vendar pa živi še nadalje v spominu Singapurčanov kot njihov kralj. Raffles je bil tudi ustanovitelj slavnega zoološkega vrta v Londonu, a predvsem je bil veliki in najboljši poznavalec Singapurja z njegovimi neizmernimi naravnimi zakladi, z njegovim bogastvom v živalstvu in rastlinstvu. Raffles je bil eden prvih, ki je bil vnaprej napovedal razvoj tega mesta in je spoznal njegov strateški pomen za Anglijo, v idealni konkurenci z Gibraltarjem in z Malto. On je bil tisti, ki je nekega dne razvil angleško zastavo v Singapurju.

Ko mu je bilo 24 let, je prišel Stamford Raffles v spremstvu mlade, lepe soproge prvokrat v Azijo kot uradnik »Indijsko-orientalske izvozne družbe«, pri kateri je bil že od svojega 14. leta v službi. Med svojim pet mesecev trajajočim potovanjem od Plymoutha do Penanga se je izvrstno naučil malajskega jezika, tako da je lahko gladko govoril z domačini.

Že v najkrajšem času je postal domačinom nenadomestljiv in hkrati je bil najplivnejša oseba v Singapurju. Raffles se ni udeleževal samo v upravi svoje družbe, marveč je deloval tudi za povzdigo kolonije. On je prvi spoznal važnost in pomembnost Singapurja kot zemljepisno oporišče za Anglijo in je napisal izčrpane podatke v posebni spomenici, ki jo je poslal v London. Odtlej je Raffles stalno napredoval. Ko mu je bilo 30 let, je postal guverner Jave in oblastnik prve vrste. Dajal je ukaze in odredbe, ki so domačinom olajšale življenje; dal je zgraditi vodovodne naprave, zidati šole in je križem krašem, prepotoval ves otok a svojo ženo, ki mu je bila v najboljšem pomenu besede zvesta tovarišica in prijateljica. Njegova palača v Bataviji je bila središče najbolj izbrane družbe tistih krajev in vse se je kosalo v tem, kdo da bo pri njem sprejet. Čeprav se je na Javi popolnoma udomačil in prilagodil vsem razmeram, je vendarle ostal stoletni Anglež po svojih navadah, oblekah in nastopanju. Njegova žena, ki je bila zares gospa, je bila za zgled vsemu ženstvu ondote družbe; glasbeni večeri pri Rafflesovih so bili na visoki umetniški ravni, in lovske družbe, ki jih je guverner prirejal, so bile slavne in zaželeno. Ko je leta 1816. po pogodbi na Dunaju morala Anglija prepustiti Javo Nizozemski, je Raffles odšel z Jave in se je vrnil v domovino s svojimi tremi otroki, toda brez svoje žene, ki je bila nedavno prej umrla za posledicami neke nalezljive bolezni. — V Londonu, kjer je ostal samo 15 mesecev, so ga častili kot junaka tistih dni, prirejali so njemu v čast pojedine in slavnosti, povabljen je bil na dvor in kraljica Viktorija mu je podelila častni naslov »sir«. Leta 1817. se je v spremstvu svoje druge žene vrnil na Daljni Vzhod. Spet je prišel v Singapur in je znova spoznal važnost te strateško tako značilne točke za Anglijo. Posrečilo se mu je, da je za svojo domovino sklenil pogodbo s sultanom iz Johora, po kateri je otok postal last Anglije. Zdaj je začel Raffles kaj organizirati in mesto graditi. Število mestnega prebivalstva se je naglo večalo, z vseh strani so se nepričakovano hitro stekali Kitajci, Anamiti, Javanci, Siamci in zlasti še Malajci. Bilo je, ko da so mahoma vsi spoznali bogato bodočnost tega mesta, čigar lega je svojska, in ki se je tako razvilo, da tega niti Raffles nikdar slutiti ni. S svojimi 500.000 prebivalci, elegantnimi grediščmi, razkošnimi hoteli, obsejnim trgovskimi zvezami in izvozom svojih proizvodov na vse strani sveta, je Singapur dandanes eno najvažnejših in najlepših mest na svetu.

Singapur ni pozabil svojega pospeševalca in dobrotnika. Na trgu z njegovim imenom se dviga velikanski spomenik s kipom Rafflesa, in »Rafflesov Palace-Hotel« je eden najbolj razkošnih na vsem Daljnem Vzhodu. Nekaj muzej ima po njem svoje ime in v singapurskem botaničnem vrtu je vrsta orhidej, ki je najlepša na vrtu in je 1 m visoka in ki se po njem imenuje. Sam Raffles je bil nekoč na Javi odkril te vrste orhideje.

Nizozemska je ogorčeno ugovarjala proti angleškemu povečanju oblasti, in leta 1824. je Anglija odstopila otok Sumatro Nizozemski. Raffles se je sam vrnil v Anglijo, saj mu je bila tudi druga žena umrla zaradi azijskega podnebja. Ladija, ki se je peljal z njo v domovino, se je vnela in vsa dragocena zbirka javajske in malajske umetnosti, ki jo je Raffles nabiral v letih svojega bivanja na Daljnem Vzhodu, je zgorela. V starosti 43 let se je hudo preizkušeni in docela striti Raffles pripeljal v Plymouth. Zdal se je začel drugi, a kratki del njegovega klenega življenja. Ko se je bil malo popravil in poživljal, je ustanovil veliki zoološki vrt v Londonu, postal je predsednik Zoološke družbe, ki je zanj z vso dušo deloval in je dosegel, da je postal londonski zoološki vrt v kratki dobi najbogatejši in najbolj zasedeni v Evropi. Raffles je umrl v starosti 45 let, prežgadol postaran in izrabljen po tropskem podnebjem in hudih udarcih usode. Njemu v čast so poleg vseh velikanov Anglije postavili njegov kip in noben potnik iz kolonij, posebno pa iz Singapurja, ne pozabi iti pozdravit tega pionirja za angleško svetovno oblast.

10 let Tujskoprometnega društva Rateče-Planica

Nedavno je Tujskoprometno društvo v Ratečah-Planici praznovalo skromno, primerno sedanjemu času, desetletnico svojega obstoja. Rateški župan g. Pintbach Jože, ki načeljuje društvu že od njega ustanovitve, se je spomnil na slavnostni oborovi seji predvsem prerano umrlega slovenskega voditelja, predsednika senata g. dr. Antona Korošca, ki so mu bile Rateče zelo pri sru in je to svojo ljubezen do ljubke gorenske vasice izrazil predvsem takrat, ko je bil prometni minister. Predsednik se je spomnil tudi velikega propagatorja Rateč in Planice župnika g. Lavtičarja, ki mu dolguje društvo trajno zahvalo.

Tujskoprometna statistika se je vodila v Ratečah-Planici od leta 1923. Večji porast gostov je nastopil leta 1928, ko so našli 377 obiskovalcev z 2050 nočninami. Razveseljivo je bilo leto ustanovitve Tujskoprometnega društva, leto 1930, ko je obiskalo Rateče-Planico že 890 gostov, ki so prespali v Ratečah 4213 noči. Sprito tako močnega obiska so tujskoprometne potrebe kraja naraščale, za ureditev raznih stvari v zvezi s tujskim prometom je bilo res neobhodno potrebno tujskoprometno društvo. Prva seja pripravljalnega odbora je bila 27. julija 1930, 26. oktobra pa ustanovni občni zbor.

Naloge tujskoprometnega društva so bile zelo raznovrstne. Predvsem je bilo treba skrbeti za čistočo ob sezonah, urediti je bilo treba sprehajališča, pota in steze, namestiti za goste klopi in mize. Zasluga društva je bila, da so dobile Rateče leta 1934 električno razsvetljavo, ki pa društvo še danes zelo obremenjuje. Tujskoprometno društvo je postavilo 65 metersko skakalnico, opravljalo je tudi ves čas svojega obstoja važno propagandno in informativno službo.

Tekom let je rodilo delo pridnega tujskoprometnega društva v Ratečah-Planici mnogo uspehov. Ti so pač najbolj razvidni iz statističnih podatkov. Rateče-Planico, to malo in skromno gorensko vas, je obiskalo leta 1937 3.397 gostov s 27.513 nočninami, leta 1938 3.305 gostov s 30.193 nočninami, leta 1939 pa 2.816 gostov s 27.292 nočninami.

Sodelovanje tujskoprometnega društva z občino je bilo vedno zelo pristržno. Razvoju tujskega prometa je nedvomno koristilo, da je bil izvoljen za predsednika društva predsednik občine g. Jože Pintbach, pa tudi sicer je bilo več občinskih odbornikov istočasno tudi v odboru društva. Društvo se je moralo ves čas svojega obstoja boriti s finančnimi težavami, ki jih je zlasti povzročila elektrifikacija vasi, napeljava vodovoda, ureditev

hudournikov, delna kanalizacija, ureditev ceste do pod Jalovca itd. V marsikateri zadevi je pa bilo društvo deležno pomoči raznih ustanov. Prometno ministrstvo je sezidalo krasno postajo ter zgradilo posebne ranžirne ture, ki so najdaljši ob celi gorenski progi. Kraljevska banska uprava je omogočila izpeljavo povezanih potov za smučarje, tako da vodijo sedaj 3 posebne smučarske trase v Tamar, izpeljana je tudi lepa smučarska pot na Petelinjek ter preko Lomičev v Podkoren. Sporazumno z SK Ilirijo, ki ima v Slatni svoj lep dom, je sodelovalo društvo pri ureditvi trase za smuk z Meceznova.

Tujskoprometno društvo je izdalo v teku 10 let svojega obstoja 4 prospekte v 20.000 izvodih, enkrat skupno z SK Ilirijo. Zelo številna je bila tudi korespondenca, ki je bila v večini slučajev informativnega značaja.

Tujskoprometno društvo v Ratečah-Planici upravlja pridni in agilni odborniki, med katerimi je dokaj takih, ki opravljajo svojo odborniško funkcijo že od ustanovitve društva. Pred vsemi bi bilo imenovati tudi tajnika g. Osvalda, ki je opravljal svojo tajniško funkcijo vsa leta z brezprimerno pridnostjo in vestnostjo. Zlasti v železniških vprašanjih je koristil društvu z nasveti in intervencijami upokojeni svetnik državnih železnic g. Jože Dolinar, ki je istočasno načelnik rateške podružnice Slovenskega planinskega društva.

Zastopnik Tujskoprometne zveze v Ljubljani g. Gojko Pipenbacher je ob zaključku slavnostne seje festivala k jubileju ter izrazil željo Tujskoprometne zveze, da bi društvo še nadalje svoje jubileje praznovalo po enako uspešnem delu ter z isto vzorno slogi, ki je društvu gotovo pripomogla do njegovih zavijanja vrednih uspehov.

Škofja Laka

»Španija in Sredozemlje« je naslov skioptičnemu predavanju, ki ga bo imel drevi ob 8 urah »Slovenskega doma« g. Mirko Javornik v Društvenem domu.

Dev. Mar. v Polju

V nedeljo, 26. januarja ob 4 popoldne bo v prosvetnem domu prof. Janka Mlakarja igra: Magdina žrtve. Vstopnina običajno nizka. — Naše prosvetno društvo pod vodstvom čast. g. kaplana Lamovška zadnja leta prav lepo napreduje. Društvo šteje skoraj 300 članov, še mnogo več pa prijateljev, ki obiskujejo naše igre, prosvetne večere in

Kapitan David Margesson (na levi), novi angleški vojni minister, v pogovoru s prejšnjim ameriškim veleposlanikom v Londonu, Kennedym.

lepo urejeno knjižnico. Tudi zbirka iger in vlog je že precejšnja. Bratskim društvom so za malo odškodnino na razpolago.

V prehranjevalnem odboru naše občine so: župan g. Keber Ivan, trgovec g. Rant Ivan, g. Markušek, uradnik vevske papirnice, g. Bezlaj Jože in g. Rešek Edvard.

Naša ljudska šola pričakuje spet nove pridobitve: baje dobimo učitelice ročnih del. Posnemanja vredno. Zaradi predolgi zimskih noči, ko dan preprosto vstane, se pri nas šolski pouk pričinja ob 8.15.

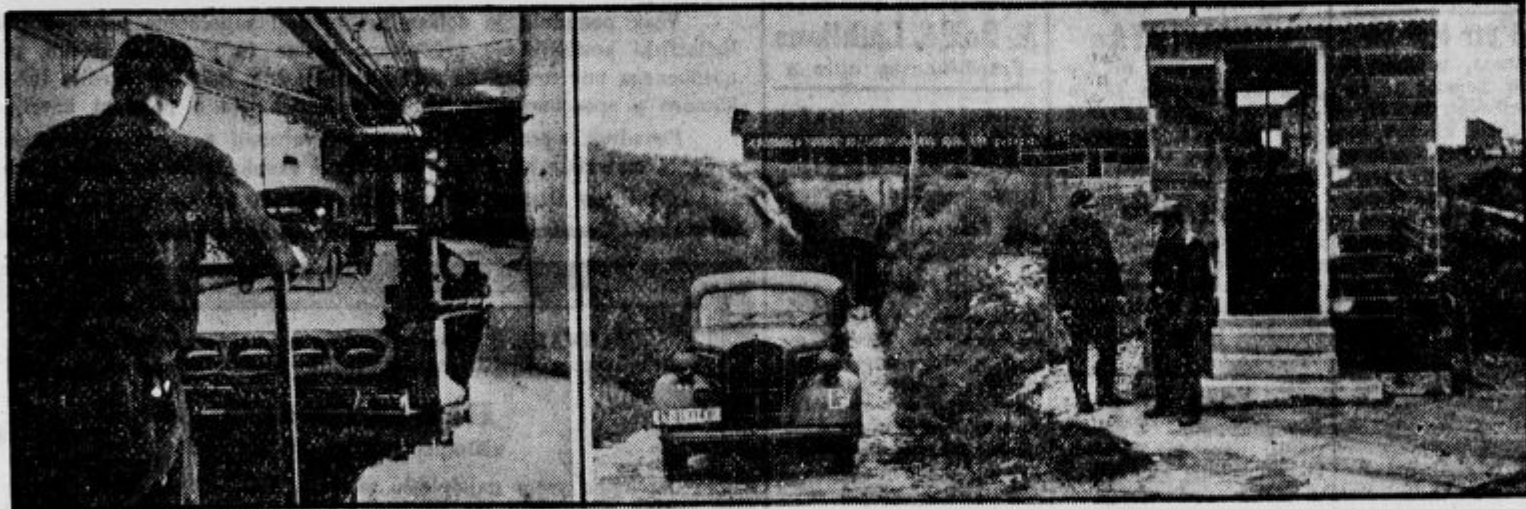
Vincencijska konferenca dobiva mnogo prošnji od res ubogih prosilcev, toda sredstev je tako malo, da težko posameznim pomaga. Samo miloščina v tej dragini ne zadostja. — Naj bi se poleg drugih načinov zbiranja denarja vpeljala navada, da se vsote, ki gredo za vence in cvetje na grobove in pogrebe, darujejo Vincencijski konferenci. Imena teh bodo objavljena.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju

Zadnjo nedeljo, 26. januarja je imela naša župnija svoj 11. domovinski dan. Lep je bil oni lani polet, ko so nam govorniki od drugod in češka narodna drama »V temotič razplamtevali našo ljubezen do domovine, lep je bil tudi ta naš drugi domovinski dan, ki ga morajo po naročilu PZ proslaviti povsod. Nagelječki na prsih deklet, trobojnice na fantovskih grudi, državne zastave, prepevanje naših lepih narodnih pesmi, nepregledne trume udeležencev, vse to je narejalo dan za pravo narodno slavo. Srčika dneva je bila uprizoritev najbolj slovenske igre, Finžgarjevo »Naša krič, ki so jo naša dekleta in fantje v reži gdi. učiteljice Ivančičeve po zadržanju vseh odlično podali. Igralci so se enodušno odločili, da hočejo igrati to igro zato, ker je to naš narodni program, ki bi moral glavna mesta v njej znati vsak Slovenec na pamet! »Naš rod so zatirali, zatirali nas niso, — zato ne, ker slovenska kri, kadar v slogi vre in zavre, ni igrača. Kot trobarven narodni pušelj so stotine udeležencev sklenile, da bodo odslej v svojih domovih večer za večerom glasno brali naše narodno sveto pismo, Mohorjevo »Zgodovino slovenskega naroda«. Tega sadu našega 11. domovinskega dneva bosta kralj in domovina gotovo najbolj vesela. V geslu »Bog in domovina bomo na splošno željo na Svetnico ob pol treh igro ponavljali.

Žalostne posledice vožnje po železnici v šolo

Novo mesto, 29. januarja. Danes ob pol 9 se je na novomeški gimnaziji dogodil žalosten primer, ko je hotela napraviti samomor 13 letna dijakinja S. M. Pila je arzen in so jo morali odpeljati v tukajšnje žensko bolnišnico, kjer so ji izprali želodec in je sedaj izven nevarnosti. Vzrok samomora je navedla v poslovnih pismih in je razviden iz dnevnika, ki ga je pustila svoji součenki, stara pesem: nesrečna ljubezen, poleg tega pa še pohujšljivo zapeljavanje, ki se je dogodilo zaradi tega, ker se pač vozijo po železnici tudi ljudje, ki predvsem iščejo, kako bi nasitili svojo pohoto. Skrajni čas je, da merodajne oblasti čimprej vse potrebno ukrepejo, da bo mladina, ki po železnici obiskuje šolo, obvarovana podobnih nevarnosti in strašnega pohujševanja, saj se večkrat dogodi, da razni elementi vprav med to mladino iščejo voje žrtve.

Nedaleč od Pariza so imeli Francozi podzemsko orožarno, kjer naj bi zlasti izdelovali letalske motorje. — Na desni: Vhod v orožarno, ki je bil nalašč videti zanemarjen. Na levi: Ena od podzemskih glavnih cest, ki je dolga 3 km in spaja 54 delavnic.

Edgar Wallace;

24

Zagonetna grofica

(Roman iz londonskega življenja.)

Tudi na Lizy je napravilo globok vtis njegovo natančno znanje rodbinskih razmer grofov Moronovih.

»Veliko je vredno za rodbino, da živi še tako dober sin, kakor je Selvin... Toda, če bi grofica imela eno samo hčer, bi ona podedovala lordski naslov, ker so Moroni ena od redkih rodbin, pri katerih hčere podedujejo naslov, ako ni direktnih moških naslednikov.«

Ko so pospravili mizo, je prinesel starec iz svoje sobe violino in jima igral. Lizyno razumevanje za glasbo je naenkrat postalo večje; poslušala je z občudovanjem, ne da bi rekla kakšno besedo.

Večer je potekel kar preveč naglo. Ob desetih je pogledala Loisa na uro in potem na svojo prijateljico, ki je takoj nevoljno vstala.

»Torej nazaj v ono usodno hišo,« je rekla patetično. »Hvala Bogu, da je to zadnja noč, ki jo bova prespali tam.«

A ne ona in ne Loisa Reddle nista slutili, da v to usodno hišo ne bosta več stopili.

XVIII.

Okoli petih popoldne so se zavrteli ključji v ključavnicah in se zaprla vrata v kaznilišnici Telsbury; čas večerje je minil in čuvajka je obšla zadnjikrat vse prostore. Pralnice, velike kuhinje in delavnice so bile zaklenjene. Pet velikih hodnikov, ki so v obliki zvezde iztekali iz enega žarišča, je postalo praznih. Samo čuvajka, ki je imela službo, je sedela za svojo mizo in čitala pisma, ki jih je bilo treba naslednjega dne izročiti jetnikom. Med delom jo nenadoma zmoti

zvončkanje nekega zvonce. Ozre se in opazi, da je eden od več stotih jezičkov na plošči za javljanje padel na tla. Hitro odloži svoj modri svinčnik, odide vzdolž hodnika in se ustavi pred neko celico; brž odklene vrata in jih odpre.

Zenska, ki je bila napol pokoncu na postelji, ni nosila jetniškega oblačila. Imela je temnomoder kostim, na postelji pa je ležal še kloбок, ogrinjalo in par novih rokavic. V kotu celice je stala še majhna ročna torbica in poleg nje dežnik.

»Zelo mi je žal, da sem vas vznemirila,« reče jetnica nervozno, »a mislila sem, da ste pozabili na mene.« Glas jo je izdal in bilo ji je težko govoriti dalje.

»Ni so pozabili na vas, Mrs. Pinder,« odvrne mirno čuvajka. Potem odpre vrata na stečaj. »Ako se čutite osamljeno, pridite k meni.«

»Iskrena vam hvala,« reče ženska hvaležno in čuvajka opazi, da so se ji orosile oči. »Veste... pozvonila sem samo zaradi tega... upravitelj mi je namreč rekel, da je brzojavil mojim prijateljem... ali še ni prišel odgovor?«

»Najbrž tudi ne bo nobenega odgovora,« reče čuvajka vljudno, »ker bodo vaši prijatelji kmalu sami prišli. Najbrž tudi vi mislite, da boste lahko počakali do jutri zjutraj.« Mrs. Pinder se nasmeje. »Jetnice se navadno spuščajo zjutraj, toda sodno ministrstvo je dovolilo direktorju, da vas še danes zvečer spusti na svobodo.«

Čuvajka je čakala pri vratih. »No, le pojdit ven, če vam je pogodu,« je rekla prijatelj. »Sprehodite se po vsem hodniku, druge ženske vas ne bodo videle, ker je že vse zaklenjeno.«

Mary Pinderjeva stopi iz celice na široki hodnik in se napoti mimo tako znanih, črnih vrat celice, ki so bile nanizane druga na drugo. Končno pride do velikega okna na koncu hodnika. Sonce je zahajalo in rožnata barva je plesala po zidu. Prvih po dvajsetih letih so padle z nje vse težkočje jetniškega življenja; zdaj je lahko hodila brez

vsakega nadzorstva, ker bo kmalu odšla skozi ona težka železna vrata v svobodni božji svet...

Pritajila je žalosten vzdih; sklenila je roki in mirno stala. Mislila je, da se ji bližajo brez cilja. Ni se upala verovati v pravljico, ki so ji jo pripovedovali, in tudi na srečo, ki jo čaka onstran železnih vrat, ni smela misliti...

Čuvajka se je vrnila k svoji mizi in svojem delu. Mrs. Pinder jo je zamišljeno motrila. Ta ženska je dnevno prihajala v stik z zunanjim svetom... mogoče je bila poročena in imela otroke, ki so odrasli izven teh zidov. Mary Pinder pa je bila dvajset let odrezana od življenja in človeške družbe. Tam zunaj je svet šel po svoji stari poti. Novi ljudje so prihajali do oblasti, ta pa so zopet zamenjavali novi. Revolucije so se izbesnele, vojne končale — v teh temnih sencah pa je ostalo življenje isto, mračno, brez tolažbe in bolečina sema je bila monotona...

Boječe je stopila bliže k čuvajki in sedla na stol v njeni bližini. Čuvajka je prekinila svoje delo in jo pogledala z nasmehom, ki je jetnico ohrabril. Čez nekaj časa je zopet odločila svoj modri svinčnik.

»Upam, da boste kmalu pozabili, Mrs. Pinder, na vse to.«

Ona potfasi odkima. »Mislim, da se tega... ne da pozabiti. To je bil največji del mojega življenja, ki se ga morem spominjati. Imela sem osemnajst let, ko so me pripeljali najprej sem, tri in dvajset, ko so me odvedli v Aylesbury, in trideset, ko sem se zopet vrnila tu sem. Ne morem se spominjati česa drugega,« je rekla prostodušno.

Čuvajka jo pogleda in reče čez čas:

»Mrs. Pinder, vi ste edina jetnica, kateri sem res zaupala in v katero sem na nek način verovala.«

Mary Pinder se hitro nagne k njej.

»Ali ste bili prepričani o moji nedolžnosti? Čuvajka prikimava.

»Hvala vam. Veliko lažje bi mi bilo v ječi, če bi vedela, da nekdo verjame v mene.«

»Potem mi je žal, da vam tega že zdavnaj nisem rekla,« odvrne paznica kratko. »A glejte, še nekdo prihaja, ki je prepričan o vaši nedolžnosti.« Čuvajka vstane in stopi direktorju jetnišnice nasproti.

»No, ali ste se že oblekli in pripravili?« vpraša ravnatelj vljudno. »Blagor vam! Vidite, jaz pa moram ostati na tem žalostnem mestu. Tudi jaz sem nekakšen jetnik, toda jaz moram vztrajati na tem položaju do smrti.«

To je bila njemova stalna fraza in Mrs. Pinder se je nasmehnila, ko jo je direktor prijel pod roko in odšel z njo po hodniku.

»Vaših prijateljev ne bo pred deseto uro... ravno zdaj je prišla brzojavka. Mislili so, da boste šele v mraku zapustili zapor. Toda, ali veste, kam boste šli od tukaj?«

»Nimam pojma!« odvrne ona, potem pa spremeni ton svojega glasu. »Ne smem niti misliti na ono, kar ste mi pripovedovali o... o...«

»O mladem dekletu, ki vas je videlo? Da, to je čudovito naključje! Jaz sem takoj vse vedel, čim sem opazil, kako jo je vznemirila opomba o oeklini na roki.«

»Moja hči!« reče ona brez diha. »Bog, kako je to čudno!«

»Tega vam doslej nismo razodeli... vaši prijatelji so mislili, da bi veselo presenečenje prišlo preveč na hitro. Ona je postala zares lepo deklet.«

»Da, lepa je. Toda, ali že ve...?«

Ravnatelj prikimava.

Zvedela je, ko je zadnjič bila v moji sobi in sem ji omenil ime Loisa Margerita. Vendar sem še nekoliko dvomil o tem; najboljši dokaz pa je bilo pismo, ki sem ga prejel od državnega tajnika. Ona ga je obiskala, da bi izvedela več podrobnosti o sodni razpravi in zločinu, zaradi katerega ste bili obsojeni... Gospa Pinder, ali mi hočete odgovoriti na neko vprašanje?«

Zastonj dobi vsak naročnik »OBISKA« slovenski ilustrirani koledar za leto 1941, ako plača celoletno naročnino 72 din do konca februarja. Uprava »Obiska«, ilustrir. družinski mesečnik, Ljubljana, Kopitarjeva ul. (trg. Ničman). — Zahtevajte »Obiska« na ogled!

Sv. Gregor

Zadnji obisk, ki ga je nameraval blagopokojni dr. A. Korošec napraviti podežlju, je bil namenjen Sv. Gregorju, kakor smo naknadno zvedeli. Proslavljali smo namreč 75 letnico Krekovega rojstva in smo za to priliko povabili tudi med drugim njegovega najzvestejšega sodelavca, sedaj že rajnega dr. Korošca. Preveliki snežni zameti so mu onemogočili obisk. Moral se je, preden je prišel do cilja, vrniti. Kako težko nam je bilo, ko smo za to zvedeli, zlasti še potem, ko smo 14 dni po tem dogodku prejeli poročilo, da je izdihnil tako nepričakovano svojo plemenito dušo. Za njegove neprecenljive zasluge smo se ga dne 23. jan. še posebej spominjali pri sv. maši za dušniki. Po sv. maši se je vršila v dvorani spominška komemoracija z govorom predsednika prosvetnega društva in preč. g. svetnika Krumpetorja o velikih njegovih zaslugah za naš narod. Nato so sledile deklamacije FO in DK pred žalno okrašeno sliko dr. Korošca.

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom je mast CLAVEN. Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča **M. Hrnjak**, lekarnar, Sisak. Varujte se potvorb!

Elektrotehnika

odnosno elektromonterja s delovodsko šolo in z daljšo obratno prakso, sprejme Uprava meščanske korporacije v Kamniku.

Prošnje s pričevali je vložiti do 10. febr. 1941.

RUSKI ČAJ

na domišča popolnoma in poceni čaj „Jugobilje“ B.B.1. Dobiva se povsod. Na zahtevo pošlje brezplačen vzorec. „JUGOBILJE“, veletrgovina Beograd, Ivankovačka ulica 25. Išče mo rajonskega zastopnika.

Oglas

Glavna uprava humanitarnih fondov pri prometnem ministru v Belgradu bo imela 17. februarja 1941 drugo ponudbeno licitacijo za

graditev nove bolnišnice na Pašinem brdu v Belgradu

Licitacija bo v pisarni Centralne uprave humanitarnih fondov, v palači prometnega ministristva, III. nadstropje, soba št. 542 a.

Možnost sprememb v cenah, če se zvišujejo ali padajo tržne cene materiala in delovne moči, je predvidena s posebnimi pogoji.

Kavcijo je treba položiti po čl. 88 Zakona o državnem računovodstvu v skladu s ponujeno vsoto do 10 dopoldne določenega dne pri blagajni Centralne uprave humanitarnih fondov v palači prometnega ministristva, III. nadstropje, soba št. 544, kjer je elaborat za licitacijo na vpogled in naprodaj.

Vsak ponudnik je dolžan pri predaji zapečatenih ponudb pokazati licitacijski komisiji vse predpisane listine (o plačnem davku, potrdilo gradbenega ministristva, da se lahko udeležuje licitacij, potrdilo inženirske komore o sposobnosti za licitacijo in dokazilo o položeni kavciji).

Ponudnik mora v svoji ponudbi računati s popustom brezplačnega prevoza materiala na progah v državni eksploataciji do postaje Sarajevo.

Iz pisarne Glavne uprave humanitarnih fondov ka CU št. 6467/40.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda i din; ščitovanjski oglas i din. Debele tiskane naslovnne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglas se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računajo enokolonska, 3 mm visoka, celotna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamka.

Vajenci

17-letni fant

bi se rad izučil kovaške ali ključavničarske obrti. Nekaj oskrbe plača sam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 1312.

Vajenca

zdravega, močnega, starost 14—16 let, ako mogoče z meščansko izobrazbo, poštenih krščanskih staršev, sprejem v trgovino železnine in stekla. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Pošten« št. 1311.

330 din mesečno

dobi dobra šivilja, katere vzame za vajenka deklet brez staršev v svo oskrbo. Aleš Franc, Prhovec, Medija Izlake. (v

Službo dobe

Samostojno kuharico

ki bi opravljala tudi še ostala hišna dela, sprejem k dvočlanski družini z enoletnim otrokom v Rožni dolini. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1364.

Trgovskega pomočnika

perfektnega v vodstvu glavne zaloge tobaka — sprejem takoj. Ponudbe z zahtevkom plače na upravo »Slovenca« pod »Soliden« št. 1351.

Pošteno služkinjo

ki zna tudi kuhati, sprejem. V. Smode, Pobrežje, Aleksandrova 90.

Dobro kuharico

k večji družini sprejem takoj. Oglasiti se je v Koblarjevi ul. 3 — med pol 3 in pol 4 pop.

Pisarniško žensko moč

zmožno vseh pisarniških del in samostojnega vodstva, po možnosti z znanjem nemščine, sprejem. Ponudbe na podružnico »Slovenca« v Celju pod »Stalno«, št. 63.

Zakonski par brez otrok

išče pošteno, pridno, 40 let staro žensko z dobrimi pričevali in dolgoletno službo, ki zna res dobro kuhati in opravljati vsa druga gospodinjstva dela. Vsa oskrba v hiši in 300 din mesečne plače. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Res dobra moč« št. 1366.

Službe iščejo

Korespondentinja

prvovrstna, išče poldnevno zaposlitev. — Cenjene ponudbe na upravo »Slov.« pod »Perfektna 281« št. 1333.

Prodajalka

vestna in poštena, želi mesto v trgovini ali kot blagajničarka. Ima voljo pomagati pri gospodinjstvu. Ponudbe na upravo »Slovenca« v Mariboru pod »Poštena 277«.

Šivilja

vajena gospodinjstva in trgovine, išče službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1062.

Gospodična

s trg. šolo in dobro prakso, išče mesta v pisarni. — Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Nastop takoj« št. 1261. (a

Pouk

Akademikarki

uspešno instruirata klas. jezike in matematiko. — Eventuelno za hrano ali stanovanje. — Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Vestni« št. 1133.

Prodamo

Sveža jajca in cvetje

vedno na zalogi po najnižjih cenah pri Baloh — Kolodvorska ulica 18 — telefon 39-36.

Vpeljano podjetje

v obratu takoj naprodaj z vsem inventarjem, dva lokala, firma za 15.000 din. Cisti donos 5000 din mesečno. Resne ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Ljubljana« št. 1368.

Posredstva

»REALITETA«

zavod za nakup in prodajo nepremičnin je samo v Ljubljani. Prešernova ulica 54, I. nadst. Telefon 44-20.

Hišo v surovem stanju

s tremi stanovanji, dvema lokaloma, v okolici Celja, zaradi preselitve zelo ugodno prodam. — Krojaški salon, Celje, Sp. Hudinja 80.

Velika hiša

dvonadstropna, v mestu Celju, naprodaj. Ponudbe podružnici »Slovenca« v Celju pod »Dvonadstropna hiša« št. 1277.

SOBE

ISČEJO:

Sobo in sobico

za lažjo obrt iščem za takoj v bližini bežigradske gimnazije. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Krojač« št. 1377.

ODDAJO:

Opremljeno sončno sobo s klavirjem in kopalnico ugodno oddam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1367.

Mihčeve čudovite dogodivščine

(262) Vse kar vidi je prav tako čudovito kot nenavadno. To bo lahko pripovedoval doma, kaj vse je videl! Samo, če mu bo kdo verjel, da je vse to mogoče?

(263) Naš junak se tako vozi dalje čez hribe in doline. Ni je zapreke, ki bi je njegov čudovit voziček ne prevozil, brez ceste, brez mostov. Počasi postane pokrajina bolj enolična.

Kupimo
VSAKOVRSNO
ZLATO
SREBRO - PLATINO
BRILJANTE
SMARAGDE SAFIRJE RUBINE
BISERE I.Y.D. STARIŠKE
NAKITE TER UKETINE
PO NAJVIŠJIM CENAM
JOS. EBERLE
LJUBLJANA, TYRŠEVA 2
HOTEL SLOH

Žago cirkularko

na električni pogon, kupi Križniška uprava, Velika Nedelja.

Vsakovrstno

zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 2

Vsakovrstno zlato
briljante in srebro
kupi po najvišjih cenah
A. Božič, Ljubljana
Franciškaška ulica 3

Kupujte pri naših inserentih!

Denar

Posojila

dajemo našim članom in varčevalcem. Ugodni pogoji. — Vloge obrestujemo po 5%. — Vsi varčevalci brezplačno zavarovani. — Zadruga »Moj dom« Ljubljana, Dvorčakova št. 8. Išče mo poverjenike!

KUPUJE — PRODAJA
Hranilne knjižice
bank in hranilnic ter vrednosne papirje po najugodnejših cenah
BANČNO KOM. ZAVOD
MARIBOR

Auto-motor

Opel Olympia

v odličnem stanju, prodaja za 1941 plačana, p. za 18.000 din. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1363.

Ali

ste že naročeni na

Slovenca?

Vsak

naročnik zavarovan

Sejem Rajha v Leipzigu

se vrši spomladi 1941. od 2. do 7. marca
60% popusta na nemških državnih železnicah. 25% popusta na jugoslovanskih drž. železnicah.
Nemški vizum se podeli brezplačno. Prijave naj se izvrše čimprej, najpozneje do 5. II. 1941 pri pristojnem častnem zastopniku.

V Ljubljani: Ing. G. Tönnies, Tyrševa 33, telefon 27-62;
V Mariboru: Jos. Bezjak, Gosposka 25, telefon 25-97;
V Beogradu: Zvanični biro sajma rajha u Lajpcigu, Knez Mihajlova 33.

Oglas

Glavna uprava humanitarnih fondov pri prometnem ministru v Belgradu bo imela 13. februarja 1941 drugo licitacijo za nabavo

bolniškega in tovarnega dvigala za novo bolnišnico v Sarajevu.

Licitacija bo v pisarni Centralne uprave humanitarnih fondov, v palači prometnega ministristva, III. nadstropje, soba št. 542 a.

Kavcijo je treba položiti po čl. 88 Zakona o državnem računovodstvu v skladu s ponujeno vsoto do 10 dopoldne določenega dne pri blagajni Centralne uprave humanitarnih fondov v palači prometnega ministristva, III. nadstropje, soba št. 544, kjer je elaborat za licitacijo na vpogled in naprodaj.

Vsak ponudnik je dolžan pri predaji zapečatenih ponudb pokazati licitacijski komisiji vse predpisane listine (o plačnem davku, potrdilo gradbenega ministristva, da se lahko udeležuje licitacij, potrdilo inženirske komore o sposobnosti za licitacijo in dokazilo o položeni kavciji).

Ponudnik mora v svoji ponudbi računati s popustom brezplačnega prevoza materiala na progah v državni eksploataciji do postaje Sarajevo.

Iz pisarne Glavne uprave humanitarnih fondov ka CU št. 2080/40.

ZAHVALA. Za mnogoštevilne ustmene in pismene izraze pristrčnega sočustvovanja ob priliki bridke izgube naše ljube sestre

Rožice Gselman
učiteljice pri Zg. Sv. Kungoti

izrekamo vsem najtoplejšo zahvalo. Posebej se zahvaljujemo preč. duhovščini, gg. zdravnikom, šolskemu upravitelju in učiteljsvu šole v Zg. Sv. Kungoti za vodstvo šolske mladine pri pogrebu, g. Mirku Vaudi, predsedniku okrajnega učiteljskega društva Maribor levi breg za globoko ganljiv poslovilni govor ob odprtem grobu, vsem darovalcem vencev in cvetja ter vsem, ki so blago pokojnico spremlili na njeni zadnji poti.

V Mariboru, dne 29. januarja 1941.

Zalujoči sorodniki

Zahvala

Za številne ustne in pismene izraze iskrenega sočustvovanja, ki smo jih prejeli ob težki izgubi našega nenadomestljivega soproga, očeta, brata, strica, bratranca in svaka, gospoda

Josipa Korošca

šolskega upravitelja v pokoju in posestnika na Bledu

se vsem najtopleje zahvaljujemo. Predvsem se zahvaljujemo č. duhovščini, pokojnikovim stanovskim tovarišem in tovarišicam, zastopniku okrajnega učiteljskega društva, članom Sokolskega društva in članom Prostovoljne gasilske čete ter vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem, ki so ga spremlili na njegovi zadnji poti, in vsem, ki so mu darovali toliko krasnega cvetja. Zahvaljujemo se šolskemu nadzorniku v pokou g. Gradniku za iskren nagrobni govor in blejski šolski mladini za ganljivo petje pod vodstvom učitelja g. Miculiniča. Prav posebno pa zahvaljujemo gosp. dr. Jožeta De Glerio za požrtvovalno zdravniško pomoč in lajšanje v pokojnikovi bolezn. — Še enkrat vsem pristrčna hvala!

Zalujoča vdova s hčerkama in ostalo sorodstvo

Umrla nam je v starosti 88 let naša dobra mama, stara mama, prababica in teta, gospa

Leona Legat roj. Korošec

vdova po žel. uradniku

Pokopali jo bomo v petek, dne 31. decembra 1941 ob pol treh popoldne z Zal — iz kapelice sv. Krištofa — na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 29. januarja 1941.

France, Stanko, sinova; Dragica, Ljudmila, hčerki — in ostalo sorodstvo